

Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego

**WYPADKI PRZY PRACY
I CHOROBY ZAWODOWE ROLNIKÓW
ORAZ
DZIAŁANIA PREWENCYJNE KRUS
W 2013 ROKU**

Warszawa 2014

Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego

**WYPADKI PRZY PRACY
I CHOROBY ZAWODOWE ROLNIKÓW
ORAZ
DZIAŁANIA PREWENCYJNE KRUS
W 2013 ROKU**

Warszawa 2014

Opracowano w Biurze Prewencji i Rehabilitacji
na podstawie rocznych informacji
i opracowań statystycznych OR KRUS

Skład i łamanie:
Leszek Paszkowski

Druk:
Częstochockie Zakłady Graficzne Sp. z o.o.
www.czg.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników	7
A. Wypadki przy pracy rolniczej	7
1. Wypadki zgłoszone	7
2. Decyzje podjęte w sprawie odszkodowań	9
2.1. Wypadki śmiertelne	15
2.2. Struktura wypadków	17
B. Choroby zawodowe rolników	20
II. Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ...	25
1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS	25
2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków oraz chorób zawodowych rolników	27
3. Dobrowolne nieodpłatne szkolenie i instruktaż dla ubezpieczonych rolników i ich rodzin na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym	52
4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym	63
5. Udział Kasy w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego ...	94
6. Starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników ...	97
7. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS z Funduszu Prewencji i Rehabilitacji	99
Podsumowanie	101

WSTĘP

Opracowanie „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2013 roku” prezentuje dane statystyczne na temat wypadków i chorób zawodowych rolników ubezpieczonych w KRUS, analizę przyczyn i okoliczności wypadków i chorób zawodowych oraz informacje o działaniach Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz zapobiegania wypadkom i rolniczym chorobom zawodowym rolników.

Wiedzę o okolicznościach i przyczynach wypadków (o warunkach i sposobie wykonywania pracy, stanie technicznym maszyn i urządzeń, okolicznościach, które miały wpływ na zaistnienie wypadku) zbierano podczas postępowania powypadkowego.

Wnioski z analizy stwierdzonych zagrożeń wypadkowych w gospodarstwach rolnych pozwoliły na określanie kierunków działań prewencyjnych oraz planowanie efektywnych działań służących poprawie bezpieczeństwa pracy osób ubezpieczonych w KRUS.

Najliczniejszą grupę wypadków stanowią „upadki osób”, których przyczyną były: zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, nieporządek w obejściu gospodarstwa oraz w pomieszczeniach produkcyjnych, brak odpowiednich przejść i dojść, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, nie stosowanie drabin i podestów podczas pracy na wysokości, brak lub noszenie nieodpowiedniego obuwia roboczego, używanie nieprawidłowo skonstruowanych drabin, brak poręczy przy schodach, a także barierek na podestach i otworach zrzutowych, progi w otworach drzwiowych, niezabezpieczone kanały gnojowe.

Od początku działalności Kasy prewencja wypadkowa skierowana była przede wszystkim na ograniczenie wypadków z grupy „upadek osób”. Przedsięwzięcia te w ostatnich latach podejmowane są pod hasłem „Upadek to nie przypadek”. Celem ich jest uświadomienie rolnikom potrzeby dbałości o ład i porządek w miejscu pracy, przestrzegania zasad ochrony zdrowia i życia, konieczności stosowania obuwia i odzieży roboczej oraz ochron pracy, a także dbałości o stan zdrowia.

Niniejsze opracowanie zostanie opublikowane na stronie internetowej KRUS www.krus.gov.pl, w zakładce tematycznej – prewencja.

I. WYPADKI PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWE ROLNIKÓW

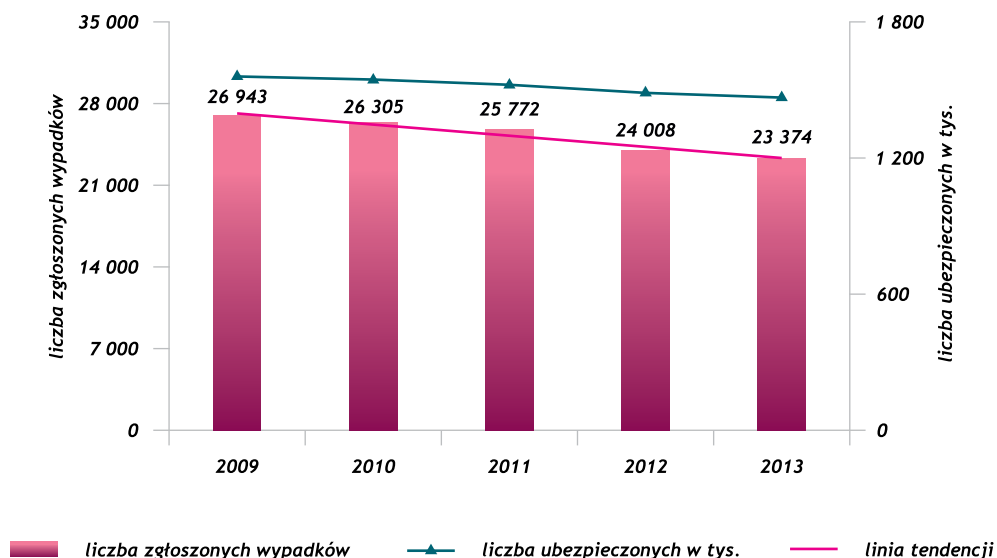
A. Wypadki przy pracy rolniczej

1. Wypadki zgłoszone

W 2013 roku do KRUS zgłoszono 23 374 zdarzenia wypadkowe, o 634 (2,6%) mniej niż w 2012 roku, przy spadku liczby osób ubezpieczonych o 24 051 (1,6%) z 1 492 257 do 1 468 178.

Od 2009 roku liczba zgłoszonych wypadków zmniejszyła się o 3 569 (13,2%), a osób ubezpieczonych o 82 137 (5,2%).

Liczba wypadków zgłoszonych w latach 2009-2013
na tle liczby ubezpieczonych

Liczba zgłoszonych wypadków w latach 2009-2013, według województw

Lp.	Województwo	Rok:					Różnica:		Udział w %		Udział zgłoszonych wypadków do liczby osób ubezpieczonych w %
		2009	2010	2011	2012	2013	2013 -2012	2013 -2009	2013 /2012	2013 /2009	
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	1 111	1 056	1 066	1 012	965	-47	-146	95,4	86,9	1,7
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	2 118	1 820	1 826	1 698	1 598	-100	-520	94,1	75,4	1,9
3	lubelskie (OR Lublin)	3 377	3 292	3 305	3 003	3 069	66	-308	102,2	90,9	1,7
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	302	278	291	304	283	-21	-19	93,1	93,7	1,5
5	łódzkie (OR Łódź)	2 302	2 396	2 203	1 922	2 053	131	-249	106,8	89,2	1,7
6	małopolskie (OR Kraków)	2 300	2 246	2 150	2 051	2 038	-13	-262	99,4	88,6	1,3
7	mazowieckie (OR Warszawa)	3 358	3 269	3 242	3 064	3 031	-33	-327	98,9	90,3	1,5
8	opolskie (OR Opole)	512	504	482	413	357	-56	-155	86,4	69,7	1,0
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	1 861	1 834	1 859	1 734	1 792	58	-69	103,3	96,3	1,7
10	podlaskie (OR Białystok)	2 335	2 214	2 074	2 037	1 769	-268	-566	86,8	75,8	1,7
11	pomorskie (OR Gdańsk)	839	766	826	797	808	11	-31	101,4	96,3	1,6
12	śląskie (OR Częstochowa)	623	649	610	552	504	-48	-119	91,3	80,9	1,1
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	1 338	1 305	1 281	1 159	1 136	-23	-202	98,0	84,9	1,4
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	1 303	1 292	1 295	1 212	1 066	-146	-237	88,0	81,8	2,1
15	wielkopolskie (OR Poznań)	2 887	2 977	2 899	2 691	2 563	-128	-324	95,2	88,8	1,8
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	377	407	363	359	342	-17	-35	95,3	90,7	1,1
Ogółem:		26 943	26 305	25 772	24 008	23 374	-634	-3 569	97,4	86,8	1,6

Powierzchnia i profil produkcji gospodarstw, w których zgłoszono wypadki

Większość zdarzeń miała miejsce w gospodarstwach rolnych o powierzchni od 1 do 5 ha przeliczeniowych (39,5%) i od 5 do 10 ha przeliczeniowych (23,3%) o mieszanym profilu produkcji (65,2%).

Wielkość powierzchni gospodarstw, w których odnotowano zgłoszone wypadki

Powierzchnia gospodarstwa w ha przeliczeniowych:	0,00 - 1,00	1,01 - 5,00	5,01- 10,00	10,01- 15,00	15,01- 20,00	20,01- 30,00	30,01- 40,00	40,01- 50,00	50,01- 100,00	>100	Liczba wypadków ogółem
Liczba wypadków w gospodarstwach o powierzchni:	1 749	9 223	5 440	2 765	1 461	1 342	567	324	359	144	23 374
Udział w procentach:	7,5	39,5	23,3	11,8	6,3	5,7	2,4	1,4	1,5	0,6	100,0

Profil produkcji gospodarstw, w których zgłoszono wypadki

Profil produkcji:	roślinny	zwierzęcy	działy specjalne	mieszany	sadowniczy	pozostałe lub w których nie ustalono profilu	Liczba wypadków ogółem
Liczba wypadków w gospodarstwach o profilu :	5 504	1 879	188	15 220	399	184	23 374
Udział w procentach:	23,5	8,0	0,8	65,2	1,7	0,8	100

2. Decyzje podjęte w sprawie odszkodowań

Złożono 23 352 wnioski o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej.

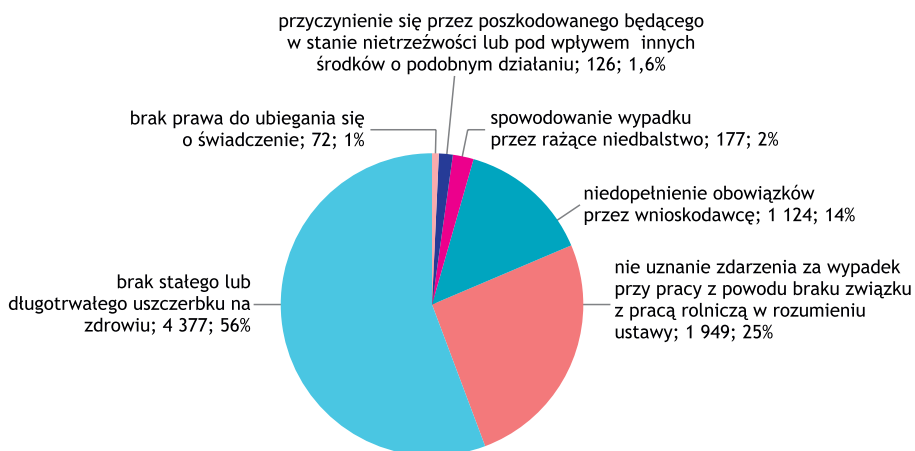
Decyzje podjęto wobec 24 096 wypadków (łącznie z wnioskami niezadowolonymi w 2012 roku i 145 sprawami z odwołań sądowych).

Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (bez względu na skutki zdrowotne wypadku) **uznano 21 093 zdarzenia**, o 1 277 (5,7%) mniej niż w roku poprzednim.

Wśród zakończonych spraw było:

- 15 806 decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie (65,6% decyzji) – w tym 167 na podstawie odwołań,
- 7 825 decyzji odmawiających jednorazowego odszkodowania (32,5% decyzji),
- 465 umorzeń z powodu rezygnacji z roszczeń (1,9% decyzji).

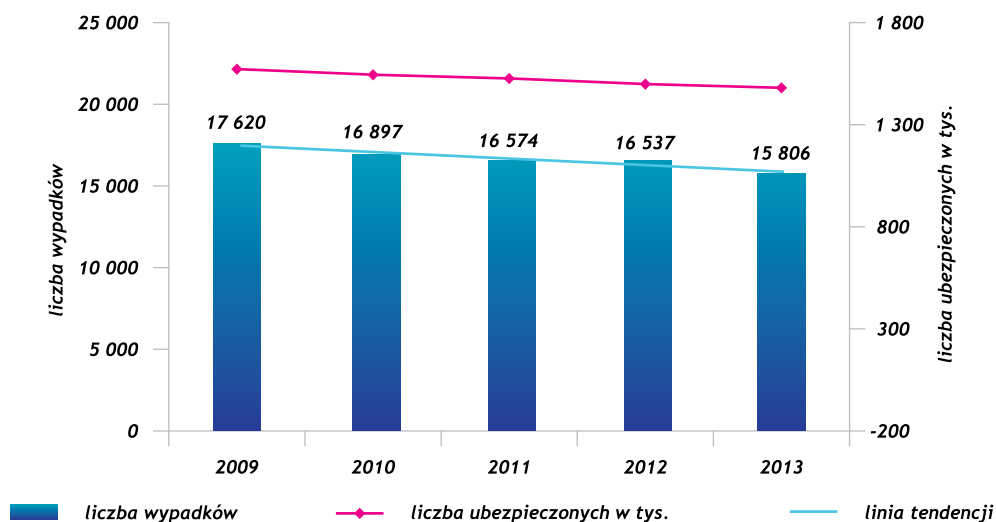
Decyzje odmowne w 2013 roku

Wypadki powodujące wypłatę jednorazowych odszkodowań, ich terytorialne rozmieszczenie i orzekany uszczerbek na zdrowiu

Liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań zmniejszyła się o 731 (4,4%) z 16 537 w 2012 roku do 15 806. W porównaniu do 2009 roku spadła o 1 814 (10,3%) wypadków.

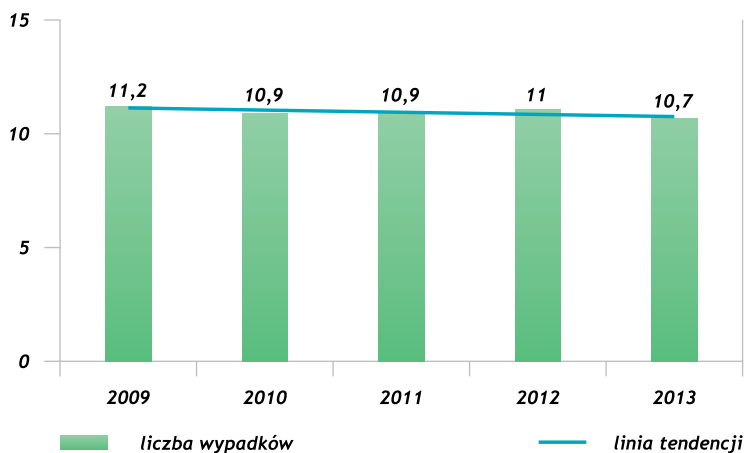
**Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań
w latach 2009-2013 na tle liczby ubezpieczonych**

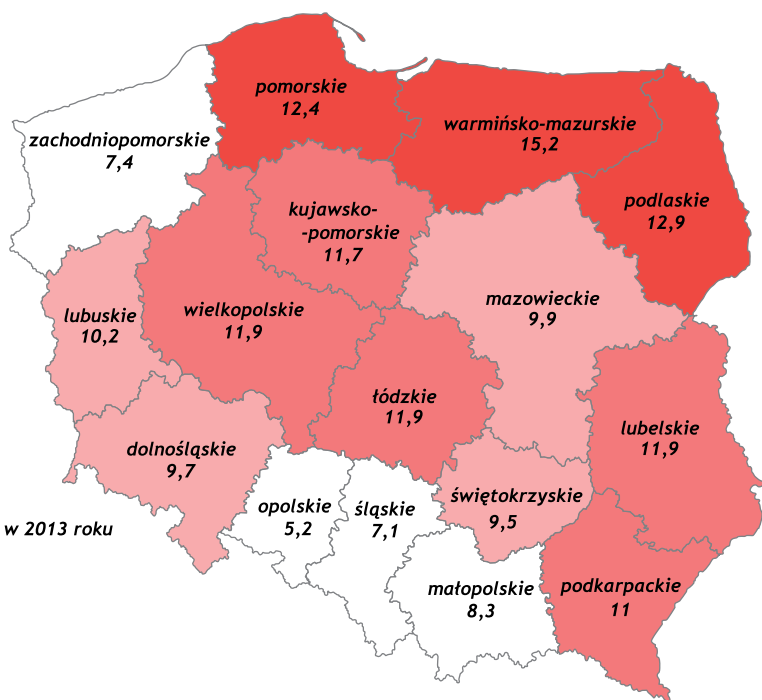
Liczba wypadków zakończonych wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w województwach, w latach 2009-2013

Lp.	Województwo	Rok:					Różnica:		Udział w %	
		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	2013-2009	2013 /2012	2013 /2009
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	700	628	588	599	561	-38	93,7	-139	80,1
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	1 287	1 241	1 090	1 039	1 003	-36	96,5	-284	77,9
3	lubelskie (OR Lublin)	2 424	2 247	2 278	2 161	2 145	-16	99,3	-279	88,5
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	228	193	164	226	193	-33	85,4	-35	84,7
5	łódzkie (OR Łódź)	1 395	1 453	1 457	1 339	1 459	120	109,0	64	104,6
6	małopolskie (OR Kraków)	1 356	1 356	1 314	1 343	1 307	-36	97,3	-49	96,4
7	mazowieckie (OR Warszawa)	2 180	2 111	2 088	2 115	2 058	-57	97,3	-122	94,40
8	opolskie (OR Opole)	274	252	258	264	189	-75	71,6	-85	69,0
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	1 196	1 235	1 195	1 287	1 127	-160	87,6	-69	94,2
10	podlaskie (OR Białystok)	1 566	1 459	1 395	1 475	1 308	-167	88,7	-258	83,5
11	pomorskie (OR Gdańsk)	647	576	567	611	616	5	100,8	-31	95,2
12	śląskie (OR Częstochowa)	407	371	350	348	316	-32	90,8	-91	77,6
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	957	897	883	866	790	-76	91,2	-167	82,6
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	811	786	796	801	774	-27	96,6	-37	95,4
15	wielkopolskie (OR Poznań)	1 911	1 874	1 911	1 829	1 720	-109	94,0	-191	90,0
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	282	218	240	234	240	6	102,6	-42	85,1
	Ogółem:	17 620	16 897	16 574	16 537	15 806	-731	95,6	-1 814	89,7

Liczba wypadków na 1 000 ubezpieczonych w latach 2009-2013
/wg decyzji powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań/

Wskaźnik wypadkowości w 2013 roku
/wg województw/

Wskaźnik wypadkowości w 2013 roku według województw

- 12,4 do 15,2 (3)
- 11,0 do 12,4 (5)
- 9,5 do 11,0 (4)
- 5,2 do 9,5 (4)

W 2013 roku wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań na 1 000 ubezpieczonych) w rolnictwie indywidualnym wyniósł 10,7.

W porównaniu do 2012 roku był o 0,3 niższy. Od 2009 roku wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym zmniejszył się o 0,5.

Wskaźnik ten jest niższy od wskaźnika dla pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie, który według GUS wyniósł 10,85 (12,09 w 2012 roku). Odnotowano duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami, najniższy był w województwach: opolskim (5,2), śląskim (7,1), zachodniopomorskim (7,4), małopolskim (8,3), a najwyższy w województwach: warmińsko-mazurskim (15,2), podlaskim (12,9) i pomorskim (12,4). Zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami wynika przede wszystkim z różnic w ukształtowaniu terenu, warunków klimatycznych regionu, specyfiki produkcji rolnej na danym obszarze oraz sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych.

Wskaźnik wypadkowości w latach 2009-2013

Lp.	Województwo	Rok:					Różnica:	
		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	2013-2009
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	11	10,1	9,7	10,1	9,7	-0,4	-1,3
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	13,8	13,6	12,2	11,8	11,7	-0,1	-2,1
3	lubelskie (OR Lublin)	13,1	12,2	12,4	11,9	11,9	0	-1,2
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	11,1	9,6	8,4	11,7	10,2	-1,5	-0,9
5	łódzkie (OR Łódź)	10,7	11,3	11,5	10,8	11,9	1,1	1,2
6	małopolskie (OR Kraków)	8,1	8,3	8,1	8,4	8,3	-0,1	0,2
7	mazowieckie (OR Warszawa)	9,8	9,7	9,7	10,0	9,9	-0,1	0,1
8	opolskie (OR Opole)	6,6	6,3	6,7	7,0	5,2	-1,8	-1,4
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	11,3	11,8	11,5	12,5	11	-1,5	-0,3
10	podlaskie (OR Białystok)	14,2	13,6	13,2	14,3	12,9	-1,4	-1,3
11	pomorskie (OR Gdańsk)	12,4	11,2	11,1	12,1	12,4	0,3	0
12	śląskie (OR Częstochowa)	8,4	7,8	7,5	7,6	7,1	-0,5	-1,3
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	11	10,4	10,4	10,3	9,5	-0,8	-1,5
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	14,8	14,6	15	15,4	15,2	-0,2	0,4
15	wielkopolskie (OR Poznań)	12,5	12,4	12,8	12,4	11,9	-0,5	-0,6
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	7,9	6,3	7	7,0	7,4	0,4	-0,5
	Ogółem:	11,2	10,9	10,9	11,0	10,7	-0,3	-0,5

Wiek i płeć osób poszkodowanych w wypadkach w 2013 roku

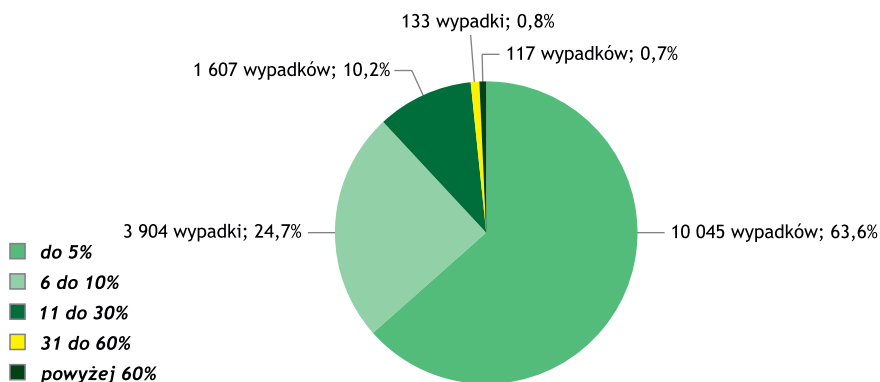
Wyszczególnienie a - liczba poszkodowanych b - udział % w wypadkach ogółem:	Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych								
		<18	18-19	2-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej	
kobiety	a	5 095	0	2	267	1 047	1 750	1 950	51	28
	b	32,2	0,0	0,0	1,7	6,6	11,1	12,3	0,3	0,2
mężczyźni	a	10 711	0	24	1 149	2 281	3 168	3 683	368	38
	b	67,8	0,0	0,2	7,3	14,4	20,0	23,3	2,3	0,2

Ponad dwa razy więcej wypadków odnotowano wśród mężczyzn (67,8% poszkodowanych). Poszkodowanymi były głównie osoby w grupach wiekowych: **50-59 lat** (23,3% wszystkich poszkodowanych stanowili mężczyźni, 12,3% kobiety), **40-49 lat** (20% mężczyźni, 11,1% kobiety) oraz **30-39 lat** (14,4% mężczyźni, 6,6% kobiety).

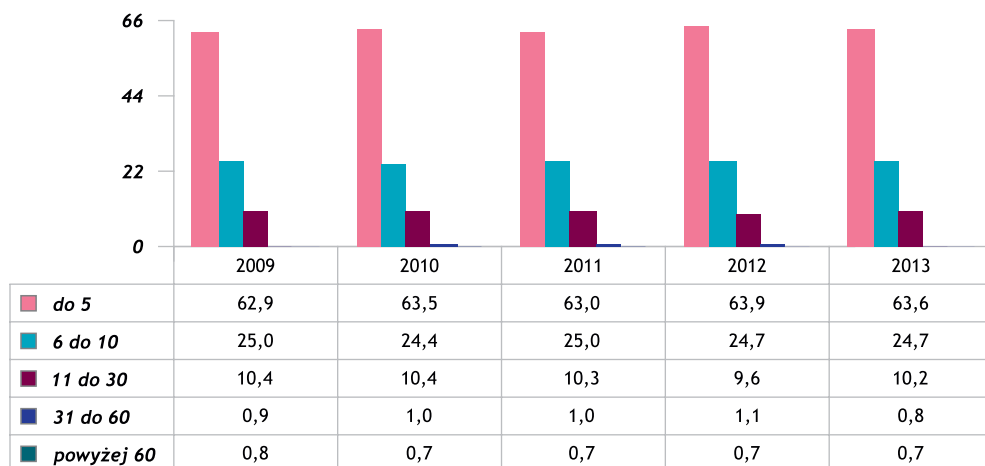
Oceny uszczerbku na zdrowiu dokonano w 20 106 sprawach. W 4 377 przypadkach nie orzeczono uszczerbku na zdrowiu (sprawy te stanowiły ok. 21,7% wypadków kierowanych do orzecznictwa lekarskiego). Większość wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania (63,5%) spowodowało uszczerbki na zdrowiu nieprzekraczające 5%. Udział wypadków z uszczerbkiem powyżej 60% od kilku lat utrzymuje się na poziomie 0,7–0,8%.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku przy pracy rolniczej ustalono u 41 osób (0,3% załatwionych spraw). Najczęściej były skutkiem zdarzeń z grup: „upadek osób” i „uderzenie i przygniecenie przez części ruchome maszyn i urządzeń”.

Struktura wypadków w 2013 roku, według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

Struktura uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2009-2013

Struktura uszczerbku na zdrowiu w 2013 roku, w grupach wypadkowych

Grupa wypadkowa		Udział % uszczerbku w grupie wypadkowej						Liczba poszkodowanych z ustaloną niezdolnością do samodzielnej egzystencji
		do 5%	6-10%	10-20%	21-30%	31-60%	powyżej 60%	
02	upadek osób	57,8	30,2	10,3	1,1	0,4	0,2	17
03	upadek przedmiotów	76,3	15,2	5,7	1,3	0,9	0,6	3
04	zetrzymanie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami	79,5	16,3	2,6	0,5	1,1	0,0	0
05	uderzenie, przygnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	78,4	14,8	5,6	0,4	0,4	0,4	1
06	przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu	46,6	24,9	13,2	2,2	2,6	10,5	2
07	pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	64,9	18,8	9,9	3,3	1,7	1,4	11
08	uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	70,9	21,2	6,6	0,6	0,4	0,3	2
09	pożar, wybuch, działanie sił przyrody	61,7	19,8	7,4	2,5	8,6	0,0	0
10	działanie skrajnych temperatur	83,7	15,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0
11	działanie materiałów szkodliwych	31,6	26,3	21,1	15,8	5,3	0,0	0
12	nagłe zachorowania	43,0	32,6	7,8	5,2	2,6	8,8	1
13	inne zdarzenia	72,1	16,7	6,2	1,9	2,3	0,8	4
Ogółem:		63,5	24,7	8,8	1,4	0,8	0,7	41

Wskutek wypadków przy pracy rolnicy doznali **ogółem 17 137 urazów, powodujących stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu**. Podobnie jak w latach poprzednich, na urazy najbardziej narażone były kończyny górne – 8 263 urazy (49,47%) i kończyny dolne – 6 506 urazów (37,28%).

Struktura urazów w 2013 roku

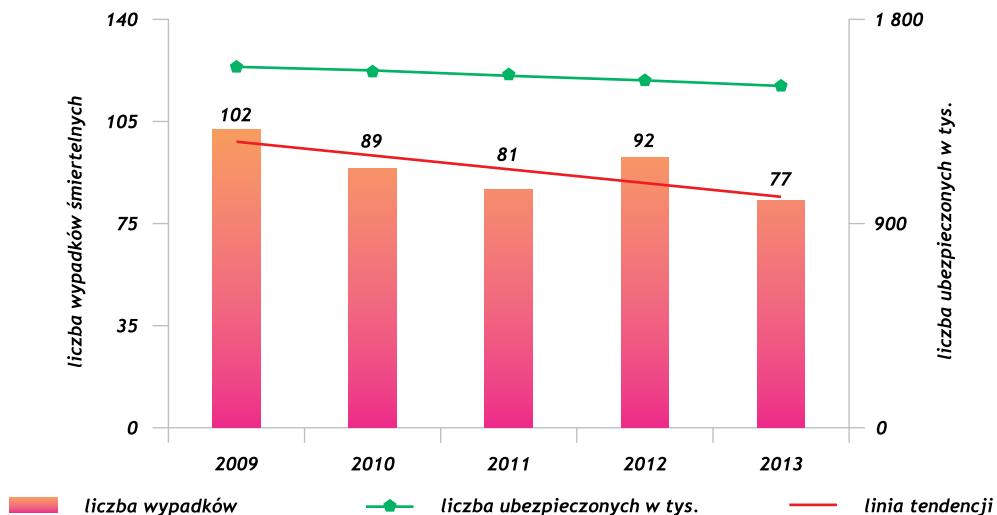
Urazy		Liczba urazów											liczba ostrych zatruc i ich następstw
		głowy i twarzy	narządu wzroku	narządu słuchu	szyi, krtań, tchawicy i przełyku	klatki piersiowej i ich następstwa	brzucha i ich następstwa	narządów moczowo-płciowych	kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	miednicy	kończyny górnej	kończyny dolnej, porażenia i niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	
liczba	17 137	915	245	38	6	352	59	13	652	88	8 263	6 506	0
w %	100,00	5,34	1,43	0,22	0,04	2,05	0,34	0,08	3,80	0,51	48,23	37,96	0,00

2.1. Wypadki śmiertelne

Wypłacono 77 jednorazowych odszkodowań z tytułu śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej, o 15 (16,3%) mniej niż w 2012 roku, a o 25 (24,5%) niż w 2009 roku.

Wypadki śmiertelne stanowiły 0,49% wszystkich wypadków zakończonych wypłatą świadczeń. Częstotliwość tych wypadków wynosiła 5,2 na 100 000 ubezpieczonych.

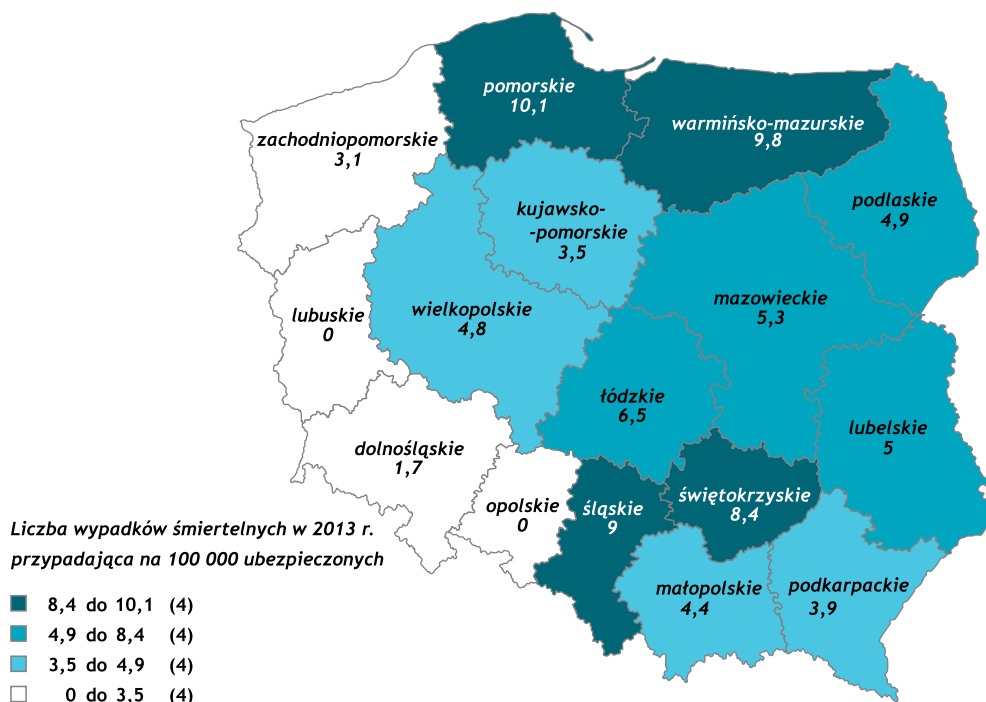
Wypadki śmiertelne zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2009-2013, na tle liczby ubezpieczonych

Liczba wypadków śmiertelnych zakończonych przyznaniem jednorazowych odszkodowań w latach 2009-2013, według województw

Lp.	Województwo	Rok					Różnica	
		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	2013-2009
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	1	2	1	1	1	0	0
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	7	4	6	6	3	-3	-4
3	lubelskie (OR Lublin)	15	16	10	9	9	0	-6
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	2	2	1	0	0	0	-2
5	łódzkie (OR Łódź)	6	9	8	11	8	-3	2
6	małopolskie (OR Kraków)	7	5	8	4	7	3	0
7	mazowieckie (OR Warszawa)	17	13	15	19	11	-8	-6
8	opolskie (OR Opole)	0	3	2	1	0	-1	0
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	8	1	4	7	4	-3	-4
10	podlaskie (OR Białystok)	10	5	10	10	5	-5	-5
11	pomorskie (OR Gdańsk)	3	4	1	1	5	4	2
12	śląskie (OR Częstochowa)	1	1	1	1	4	3	3
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	5	14	0	7	7	0	2
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	2	3	3	5	5	0	3
15	wielkopolskie (OR Poznań)	15	7	7	10	7	-3	-8
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	3	0	4	0	1	1	-2
Ogółem:		102	89	81	92	77	-15	-25

Częstotliwość wypadków śmiertelnych w 2013 roku
/liczba wypadków na 100 000 ubezpieczonych, wg województw/

Odnotowano duże zróżnicowanie pomiędzy województwami w liczbie wypadków śmiertelnych, przypadających na 100 000 ubezpieczonych (od 0 do 10,1). Najwięcej wypadków śmiertelnych na 100 000 ubezpieczonych przypadało w województwach: pomorskich (10,1), warmińsko-mazurskim (9,8), śląskim (9,0) i świętokrzyskim (8,4).

Wiek i płeć ofiar wypadków śmiertelnych w 2013 roku

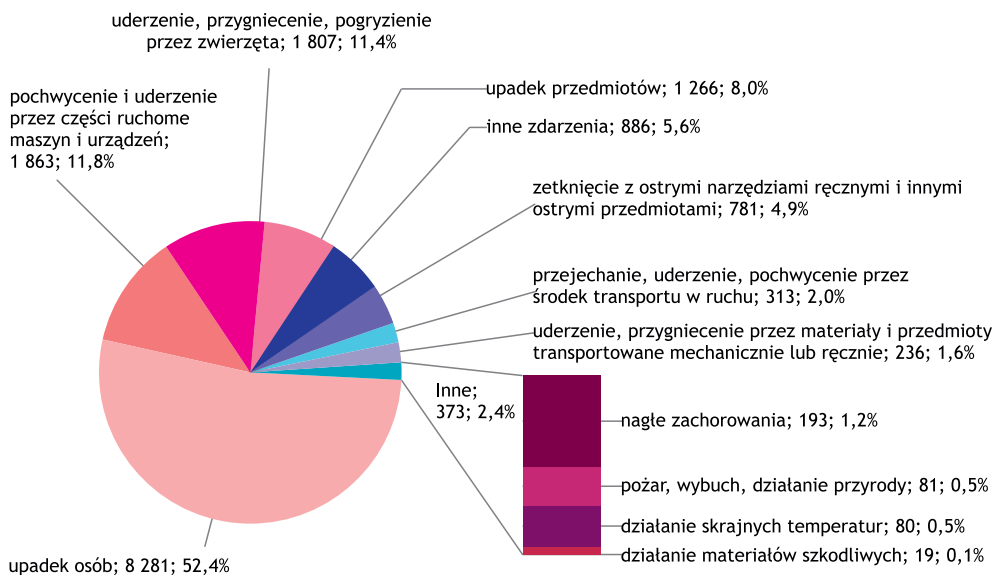
Wyszczególnienie a - liczba poszkodowanych b - udział % w wypadkach ogółem:		Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych							
			<18	18-19	2-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej
kobiety	a	5	0	0	1	0	3	1	0	0
	b	6,5	0,0	0,0	1,3	0,0	3,9	1,3	0,0	0,0
mężczyźni	a	72	0	0	6	10	27	27	2	0
	b	93,5	0,0	0,0	7,8	13,0	35,1	35,1	2,6	0,0

Wypadkom śmiertelnym głównie ulegli mężczyźni (93,5% poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych), w wieku **50-59 lat** (35,1% wszystkich poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) i **40-49 lat** (35,1%). Wśród ofiar wypadków śmiertelnych było 5 kobiet.

2.2. Struktura wypadków

Struktura grup wypadkowych (wg zdarzeń powodujących urazy) w ostatnich latach nie uległa istotnym zmianom. Ponad 75% wypadków w 2013 roku stanowiły wypadki z trzech grup „upadek osób” – 52,4%, „pochwylenia i uderzenia przez ruchome części maszyn” – 11,8% oraz „uderzenia, przygnięcia i pogryzienia przez zwierzęta” – 11,4%.

Struktura wypadków w 2013 roku, według grup wypadkowych

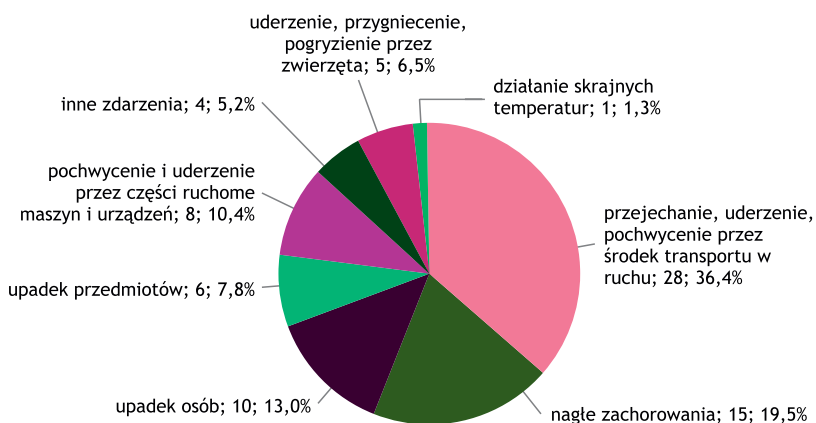

Liczba wypadków, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2009-2013, według grup zdarzeń

Grupa wypadkowa	Rok					Różnica 2013-2012	2013/2012 w %	Różnica 2013-2009	2013/2009 w %
	2009	2010	2011	2012	2013				
02 upadek osób (grupa 02)	8 530	8 569	8 368	8 087	8 281	194	102,4	-249	97,1
03 upadek przedmiotów (grupa 03)	1 284	1 173	1 403	1 350	1 266	-84	93,8	-18	98,6
04 zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami (grupa 04)	964	785	843	873	781	-92	89,5	-183	81,0
05 uderzenie, przygnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie (grupa 05)	379	301	213	273	236	-37	86,4	-143	62,3
06 przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu (grupa 06)	418	365	339	326	313	-13	96,0	-105	74,9
07 pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń (grupa 07)	2 225	2 173	2 155	2 254	1 863	-391	82,7	-362	83,7

Grupa wypadkowa		Rok					Różnica 2013-2012	2013/2012 w %	Różnica 2013-2009	2013/2009 w %
		2009	2010	2011	2012	2013				
08	uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta (grupa 08)	2 429	2 187	1 926	1 940	1 807	-133	93,1	-622	74,4
09	pożar, wybuch, działanie sił przyrody (grupa 09)	102	114	101	112	81	-31	72,3	-21	79,4
10	działanie skrajnych temperatur (grupa 10)	120	117	94	88	80	-8	90,9	-40	66,7
11	działanie materiałów szkodliwych (grupa 11)	17	18	29	30	19	-11	63,3	2	111,8
12	nagłe zachorowania (grupa 12)	156	147	165	193	193	0	100,0	37	123,7
13	inne zdarzenia (grupa 13)	996	948	938	1 011	886	-125	87,6	-110	89,0
Ogółem:		17 620	16 897	16 574	16 537	15 806	-731	95,6	-1 814	92,1

Struktura wypadków śmiertelnych w 2013 roku, według grup zdarzeń

Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym było w grupie: „przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu” (28 ofiar, 36,4% ogółu śmiertelnych), stanowiącej 2,0% ogółu wypadków zakończonych decyzją przyznającą jednorazowe odszkodowanie. Tragicznie zakończyły się głównie wypadki podczas pracy ciągnikami rolniczymi (14 zdarzeń). Nieuważne kierowanie maszynami bądź użytkowanie niesprawnych pojazdów (z uszkodzonym układem kierowniczym lub hamulcowym) powodowało ich wywrócenia i przygniecenia osób. Wypadki komunikacyjne (12 zdarzeń) odnotowano podczas załatwienia spraw poza gospodarstwem rolnym, w trakcie poruszania się po drogach publicznych. W jednym przypadku rolnik zginął po upadku pod koła kombajnu zbożowego, inną ofiarą był rolnik, który uruchamiał samochód ciężarowy pozostawiony na tzw. „biegu”, stojąc na zewnątrz pojazdu.

Duża liczba zgonów wystąpiła również w grupie wypadkowej „nagłe zachorowania” – 15 zgonów (19,5% śmiertelnych). Nagłe zatrzymania krążenia miały miejsce

podczas obsługi zwierząt, prac polowych, a także sprzedaży płodów rolnych i prac porządkowych w gospodarstwie rolnym.

Wskutek upadków osób zginęło 10 rolników (13% wypadków śmiertelnych), w siedmiu przypadkach były to upadki z wysokości (z drabin, dachu, maszyn rolniczych, poddaszy budynków gospodarskich), pozostałe trzy upadki śmiertelne miały miejsce w budynkach inwentarskich i na podwórzu gospodarstwa.

W wyniku pochycenia przez części ruchome maszyn i urządzeń śmierć poniosło 8 osób, w tym: 3 - podczas obsługi pras do słomy i siana, po 1 - przy obsłudze przyczepy samobierającej, rozrzutnika obornika, podnośnika hydraulicznego i wałka przegubowo-teleskopowego. W grupie „upadek przedmiotów” odnotowano 6 wypadków ze skutkiem śmiertelnym, w tym 5 osób zginęło w czasie pozyskiwania drewna, uderzonych przez ścinane drzewa lub gałęzie, a 1 osoba uderzona przez belkę rozbieranego budynku. W wyniku pogryzienia, przygniecenia i uderzenia przez zwierzęta zginęło 5 osób (w 4 przypadkach podczas obsługi buhai, 1 pogryziony przez stado bezpańskich psów). W grupie „inne zdarzenia” wystąpiły 4 wypadki, w tym 2 porażenia prądem. Odnotowano również przypadek zamarznięcia rolnika, gdy zimą wracał z lasu sam do domu. Po drodze zasłabł i upadł. W kilku przypadkach u osób poszkodowanych stwierdzono znaczną ilość alkoholu we krwi.

Struktura wypadków śmiertelnych w latach 2009-2013

Grupa wypadkowa		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	2013-2009
02	upadek osób	17	9	10	12	10	-2	-7
03	upadek przedmiotów	11	8	8	10	6	-4	-5
04	zestknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami	1	0	0	0	0	0	-1
05	uderzenie, przygniecenie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	1	0	0	0	0	0	-1
06	przejechanie, uderzenie, pochycenie przez środek transportu w ruchu	37	34	26	27	28	1	-9
07	pochycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	7	9	11	10	8	-2	1
08	uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	4	3	3	4	5	1	1
09	pożar, wybuch, działanie sił przyrody	5	2	3	3	0	-3	-5
10	działanie skrajnych temperatur	1	1	0	1	1	0	0
11	działanie materiałów szkodliwych	0	2	1	1	0	-1	0
12	nagłe zachorowania	11	13	12	14	15	1	-4
13	inne zdarzenia	7	8	7	10	4	-6	-3
Ogółem:		102	89	81	92	77	-15	-25

B. Choroby zawodowe rolników

Do oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS zgłoszono ogółem 310 wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek choroby zawodowej. Decyzje podjęto wobec 302 spraw (łącznie z wnioskami pozostałymi z 2012 roku i sprawami z odwołań sądowych).

Odmownie rozpatrzono 86 wniosków, w tym w 37 przypadkach wnioskodawcy nie posiadali uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, a w 48 przypadkach - z powodu braku uszczerbku na zdrowiu. W jednym przypadku nie dostarczono zaświadczenia o stanie zdrowia (N-14).

Stwierdzone choroby zawodowe, z tytułu których wydano decyzje odmowne w 2013 roku

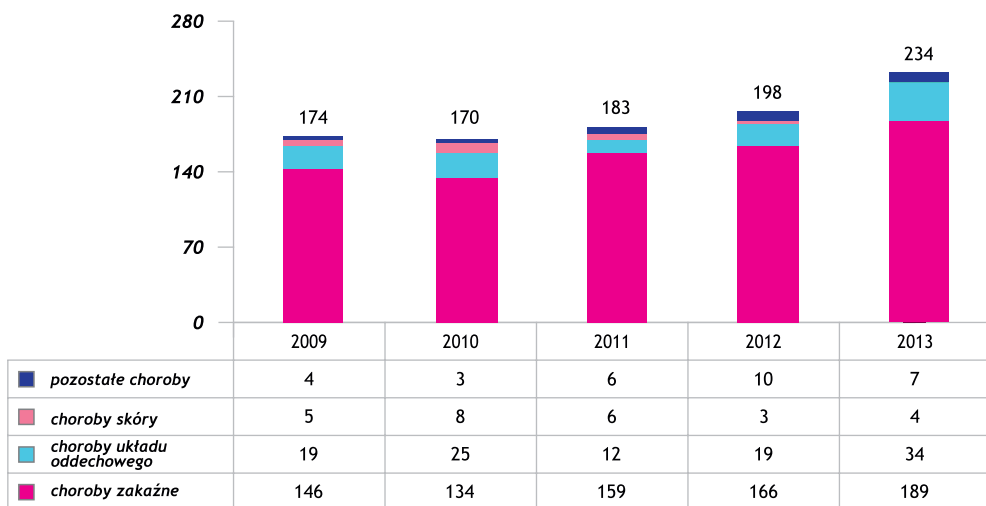
Jednostka lub grupa chorobowa	Pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba odmów:			
		ogółem	z powodu :		
			nie stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu	braku uprawnień	nie dopełnienia obowiązków przez poszkodowanego
<i>Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa w tym :</i>		64	41	22	1
<i>borelioza</i>	26	62	39	22	1
<i>odkleszczowe zapalenie mózgu</i>		1	1	0	0
<i>brucelozą</i>		1	1	0	0
<i>Astma oskrzelowa</i>	6	3	0	3	0
<i>Zewnątrzpochodne zapalenie pęcherzyków płucnych</i>	7	10	1	9	0
<i>Alergiczny nieżyt nosa</i>	12	2	2	0	0
<i>Choroby skóry</i>	18	4	3	1	0
<i>Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy</i>	19	1	0	1	0
<i>Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy</i>	20	2	1	1	0
<i>Suma:</i>		86	48	37	1

Przyznano 234 jednorazowe odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową, w tym w jednym przypadku z tytułu zgonu wskutek choroby zawodowej. W porównaniu do 2012 roku wypłacono o 36 (18,2 %) odszkodowań więcej.

Dominowały choroby zakaźne (189 przypadków) i choroby układu oddechowego (34 przypadki). Odnotowano wzrost zachorowań w obu grupach chorobowych odpowiednio o 23 i 15.

Wzrost liczby wypłaconych jednorazowych odszkodowań z tytułu zakaźnych chorób zawodowych jest efektem zwiększenia się populacji kleszczy na terenie kraju, lepszej rozpoznawalności chorób odkleszczowych, a także wzrostu świadomości świadczeniobiorców i lekarzy co do możliwości uzyskania odszkodowania w przypadku stwierdzenia choroby zawodowej u rolników.

Liczba chorób zawodowych zakończonych wypłatą jednorazowego odszkodowania w latach 2009-2013

Liczba chorób zawodowych w latach 2009-2013, według województw

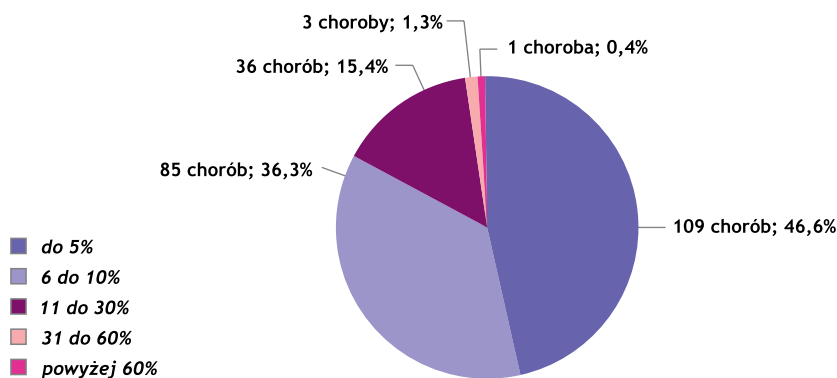
Lp.	Województwo	Rok					Różnica	
		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	2013-2009
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	8	5	9	12	7	-5	-1
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	1	3	9	6	7	1	6
3	lubelskie (OR Lublin)	33	18	11	16	17	1	-16
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	1	3	3	1	5	4	4
5	łódzkie (OR Łódź)	1	0	2	5	3	-2	2
6	małopolskie (OR Kraków)	3	8	5	9	14	5	11
7	mazowieckie (OR Warszawa)	9	35	26	26	32	6	23
8	opolskie (OR Opole)	0	2	0	0	1	1	1
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	2	1	3	4	2	-2	0
10	podlaskie (OR Białystok)	61	58	71	67	80	13	19
11	pomorskie (OR Gdańsk)	5	6	3	5	4	-1	-1
12	śląskie (OR Częstochowa)	4	0	6	5	10	5	6
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	1	1	2	1	3	2	2
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	37	19	24	29	38	9	1
15	wielkopolskie (OR Poznań)	5	6	1	6	9	3	4
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	3	5	8	6	2	-4	-1
Ogółem:		174	170	183	198	234	36	60

Wiek i płeć osób, u których stwierdzono uszczerbek na zdrowiu wskutek chorób zawodowych w 2013 roku

Wyszczególnienie a - liczba poszkodowanych b - udział % w wypadkach ogółem:		Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych							
			<18	18-19	2-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej
kobiety	a	132	0	0	2	15	42	70	1	2
	b	56,4	0,0	0,0	1,1	8,2	23,0	38,3	0,5	1,1
mężczyźni	a	102	0	0	3	8	28	54	9	0
	b	43,6	0,0	0,0	1,6	4,4	15,3	29,5	4,9	0,0

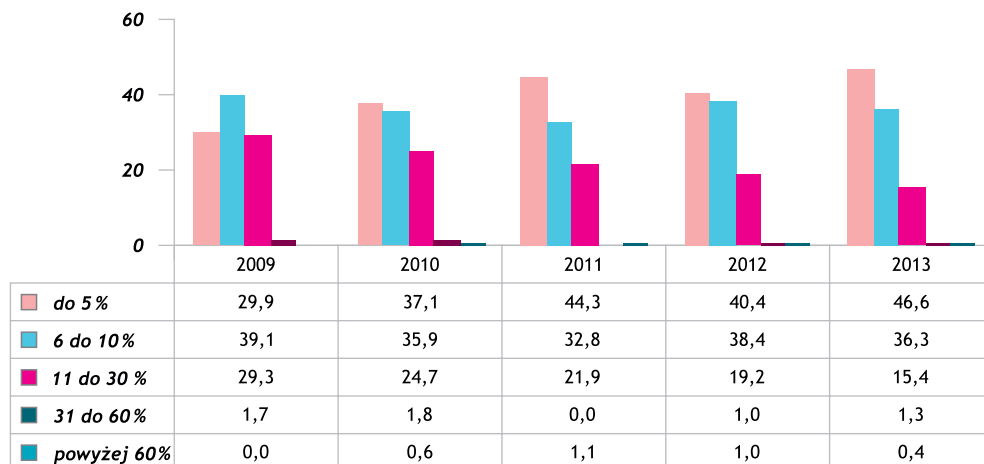
Najczęściej chorowały osoby w grupach wiekowych: 50-59 lat (38,3% ogółu chorujących stanowiły kobiety, a 29,5 % mężczyźni), 40-49 lat (23% kobiety i 15,3% mężczyźni).

Struktura uszczerbku na zdrowiu wskutek chorób zawodowych w 2013 roku

W większości przypadków (ponad 80% spraw) uszczerbek na zdrowiu wskutek chorób zawodowych nie przekroczył 10%.

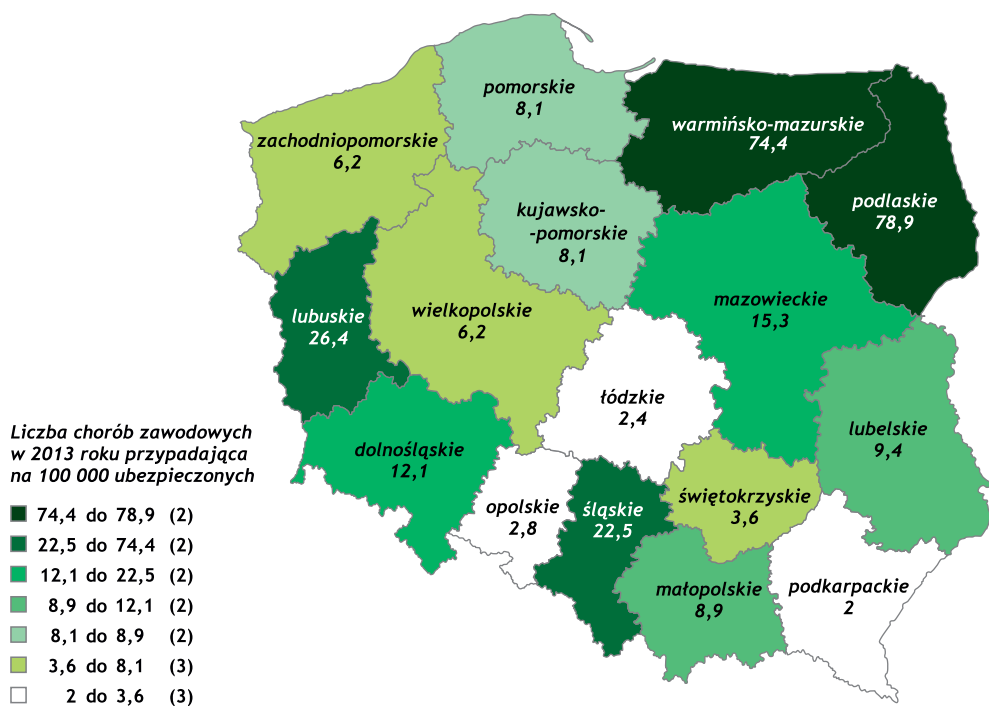
Struktura uszczerbku na zdrowiu wskutek chorób zawodowych w latach 2009-2013

Struktura uszczerbku na zdrowiu dla chorób/grup chorobowych w 2013 roku

% uszczerbku na zdrowiu	astma oskrzelowa	zewnętrzne zapalenie pęcherzyków płucnych	alergiczn. nieżyt nosa	choroby skóry	przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	obustronny trwały ubytek słuchu	choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	choroby zakaźne:	borelioza	kleszczowe zapalenie opon mózgowych	brodawki wirusowe	toksokaroza	Suma
do 5%	1	0	0	1	1	0	0	1	105	100	4	1	0	109
6-10%	8	8	2	0	0	1	1	0	65	58	6	0	1	85
11-30%	3	7	2	3	0	2	1	0	18	17	1	0	0	36
31-60%	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
powyżej 61%	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Suma	14	16	4	4	1	3	2	1	189	176	11	1	1	234

Liczba chorób zawodowych przypadająca na 100 000 ubezpieczonych w 2013 roku (według decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie)

Najwięcej chorób zawodowych rolników, zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania, w przeliczeniu na 100 000 ubezpieczonych, stwierdzono w województwach: podlaskim (78,9), warmińsko-mazurskim (74,4), lubuskim (26,4) i śląskim (22,5).

**Jednostki lub grupy chorobowe, z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania
w latach 2009-2013**

L.p.	Jednostka lub grupa chorobowa	2009	2010	2011	2012	2013
1	Astma oskrzelowa	12	11	7	3	14
2	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	1	0	0
3	Zewnętrzne zapalenie pęcherzyków płucnych	5	8	4	12	16
4	Alergiczny nieżyt nosa	2	6	0	3	4
5	Choroby skóry	5	8	6	3	4
6	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	0	1	4	1
7	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	2	4	5	3
8	Nowotwór złośliwy	0	0	1	0	0
9	Przedziurawienie przegrody nosowej substancją żrącą	0	0	0	1	0
10	Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego	2	1	0	1	2
11	Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	0	0	0	0	1
12	Choroby zakaźne, w tym :	146	134	159	166	189
13	a) borelioza	132	125	146	155	176
	b) brucelloza	1	0	0	0	0
	c) kleszczowe zapalenie opon mózgowych	9	7	12	11	11
	d) bąblowica wątroby	2	0	0	0	0
	e) aspergiloza	1	0	0	0	0
	f) toksoplazmoza oczna	1	0	0	0	0
	g) toksokaroza	0	2	1	0	1
	h) brodawki wirusowe	0	0	0	0	1
	Ogółem:	174	170	183	198	234

II. DZIAŁANIA PREWENCYJNE KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS

Działania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników, prowadzone od 1993 roku na terenie całego kraju, realizowane są zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2013, poz. 1403 z późn. zm.).

W art. 63 ustawodawca zobowiązał Kasę do:

1. analizowania przyczyn wypadków i chorób zawodowych;
2. prowadzenia dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym;
3. upowszechniania wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia;
4. podejmowania starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

Prezes Kasy, w porozumieniu z Radą Rolników i ministrami właściwymi do spraw: zabezpieczenia społecznego, rozwoju wsi, zdrowia, określił w 1995 roku „Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym”, będące zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą. *Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym* zostały w 2008 roku uaktualnione i dostosowane do obowiązujących w krajach Unii Europejskiej unormowań prawnych i dobrych praktyk rolniczych.

Na podstawie art. 56 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników Prezes KRUS może dochodzić od dostawców wyrobów i usług dla rolnictwa, których wadliwość była wyłączną lub główną przyczyną wypadków przy pracy rolniczej albo choroby zawodowej, zwrotu wypłaconych świadczeń z tytułu ubezpieczenia poszkodowanym rolnikom.

W oparciu o analizę przyczyn i okoliczności zgłoszonych wypadków oraz chorób zawodowych, Prezes KRUS określił kierunki działalności prewencyjnej Kasy. Są to:

- oddziaływanie na zmniejszenie liczby wypadków powodujących upadki osób, pochwylenia przez ruchome części maszyn, w tym wypadków przy pozyskiwaniu i gospodarczej obróbce drewna;
- dostosowywanie działań zapobiegawczych do występującej w danym rejonie produkcji rolniczej i związanych z nią zagrożeń wypadkowych, oraz chorób zawodowych;
- popularyzowanie wśród dzieci i młodzieży, oraz ich rodziców wykazu prac szczególnie niebezpiecznych, których nie powinny wykonywać dzieci do lat 15., oraz zwracanie uwagi na zagrożenia występujące w środowisku wiejskim;
- promowanie wśród rolników bezpiecznych wyrobów i ochron osobistych, których stosowanie zmniejsza lub likwiduje zagrożenia wypadkowe;
- oddziaływanie na społeczeństwo wiejskie w zakresie dbałości o bezpieczeństwo pracy rolniczej oraz poprawę warunków pracy, i estetykę w obejściach gospodarskich poprzez prowadzenie konkursów na bezpieczne gospodarstwo rolne;
- prowadzenie szkoleń połączonych z pokazami, podczas których rolnicy mogą się zapoznać z zasadami działania i prawidłowej eksploatacji maszyn, oraz ich praktycznym posługiwaniem się;
- inspirowanie służb ratowniczych i innych powołanych do tego osób do prowadzenia praktycznej nauki udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej dla rolników i ich dzieci;
- współpraca z instytucjami i organizacjami, a także społecznością wiejską, na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

Ponadto oddziały regionalne Kasy zostały zobowiązane do:

- planowania działań (tworzenia rocznych planów działań prewencyjnych) w oparciu o analizę przyczyn wypadków, stan bezpieczeństwa gospodarstw w województwie i ocenę skuteczności dotychczasowych działań;
- prowadzenia działań, które będą wpływały na zwiększenie świadomości rolników w zakresie stosowania zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym;
- systematycznego nadzoru nad prawidłowością określania przyczyn i okoliczności wypadków zgłoszonych do jednostek organizacyjnych KRUS, doboru skutecznych form prewencji, adekwatnych do występujących zagrożeń i włączających do prowadzonych działań jak największą liczbę mieszkańców wsi;
- zintensyfikowania działań wpływających na likwidację przyczyn wypadków z grup najliczniej występujących zdarzeń, w wyniku których będą usuwane bezpośrednie zagrożenia wypadkowe oraz ulegnie poprawie bezpieczeństwo pracy rolnika;
- analizowania efektywności prowadzonych działań prewencyjnych na rzecz zmniejszenia liczby wypadków z grupy *upadek osób*;
- prowadzenia działań szkoleniowych z uwzględnieniem różnych technik prezentacji, oraz doskonalenia przez pracowników posiadanych umiejętności przekazywania wiedzy;

- przekazywania laureatom konkursów nagród, które będą przyczyniały się do zwiększania bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych i promowania bezpiecznych wyrobów stosowanych w rolnictwie;
- łączenia podczas imprez rolniczych różnych form działań, kierowanych do rolników i ich dzieci.

2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków, oraz chorób zawodowych rolników

W celu rozpoznania występujących zagrożeń wypadkowych i chorobowych w gospodarstwach rolnych prowadzona jest analiza przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy rolniczej, oraz chorób zawodowych.

Przyczyny wypadków występujących przy pracy rolniczej były identyfikowane i określane przez pracowników Kasy w czasie prowadzenia postępowań powypadkowych. Określano je w oparciu o zeznania poszkodowanych i świadków zdarzenia, ustalenia dokonane w trakcie oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami, stwierdzone metody pracy i stan stosowanych środków technicznych, przy użyciu których dochodziło do wypadków. Analizowano również dokumentację medyczną związaną z udzieleniem pierwszej pomocy lekarskiej i dokumentację uzyskaną od organów ścigania.

Ustalenie przyczyn wypadków stanowiło podstawę do sformułowania zaleceń prewencyjnych dla rolników, dostosowania tematów szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym do występujących w danym rejonie zagrożeń, doboru form działań pozaszkoliowych, wszczęcia postępowań prewencyjnych i regresowych wobec producentów wadliwych środków produkcji.

Przyczyny wypadków były również źródłem informacji o stanie używanych przez rolników maszyn i urządzeń do pracy rolniczej.

Przyczyny chorób zawodowych rolników określano na podstawie dokumentacji medycznej i decyzji Państwowego Inspektora Sanitarnego.

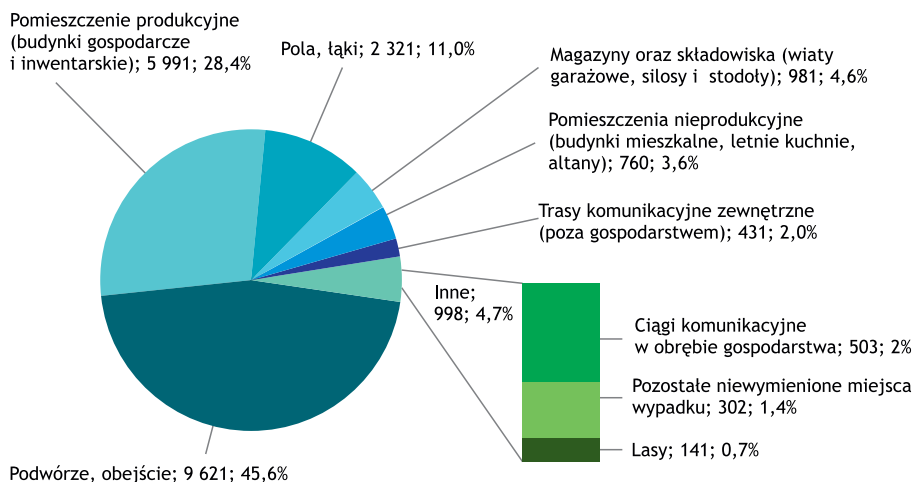
Analiza przyczyn i okoliczności wypadków, w których zakończono postępowanie powypadkowe w okresie od 1.01.2013 r. do 31.12.2013 r.

Postępowanie dowodowe prowadzono w sprawie 25 088 wypadków (w tym 1 714 zgłoszonych w poprzednich latach). Za wypadki przy pracy rolniczej proponowano uznać 21 103 zdarzenia.

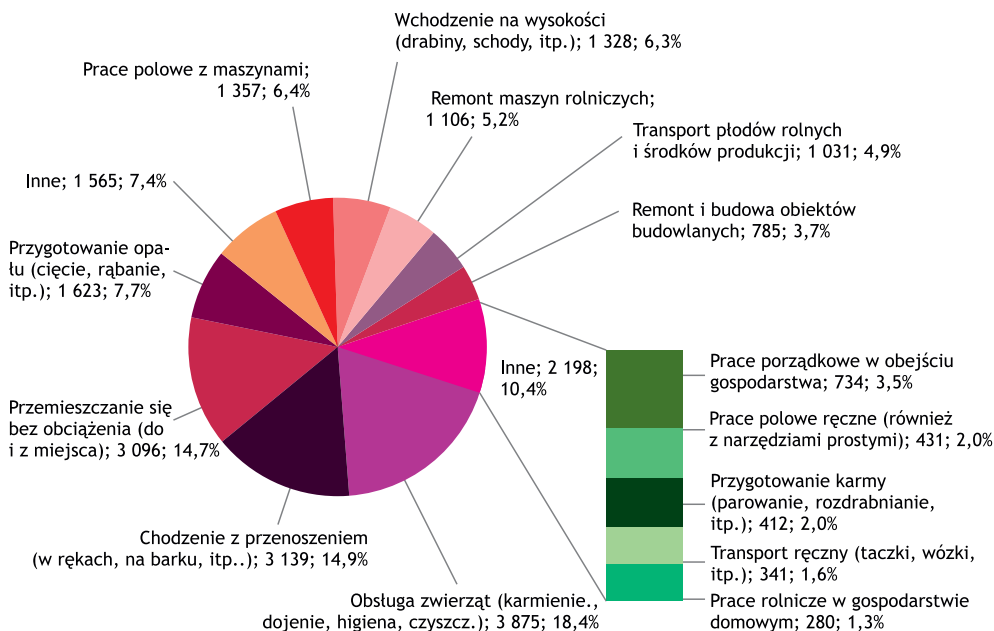
Najczęściej do wypadków dochodziło na podwórzu i w obejściu gospodarstwa (45,6%), oraz w pomieszczeniach produkcyjnych (28,4%), a także podczas prac na polach i łąkach (11%).

Do większości wypadków doszło podczas prac związanych z obsługą zwierząt (18,4%), przenoszeniem materiałów (14,7%) oraz przemieszczania się po gospodarstwie (14,7%).

Wypadki przy pracy rolniczej w 2013 roku według miejsca zdarzenia

Zestawienie wypadków w 2013 roku według rodzaju wykonywanej pracy

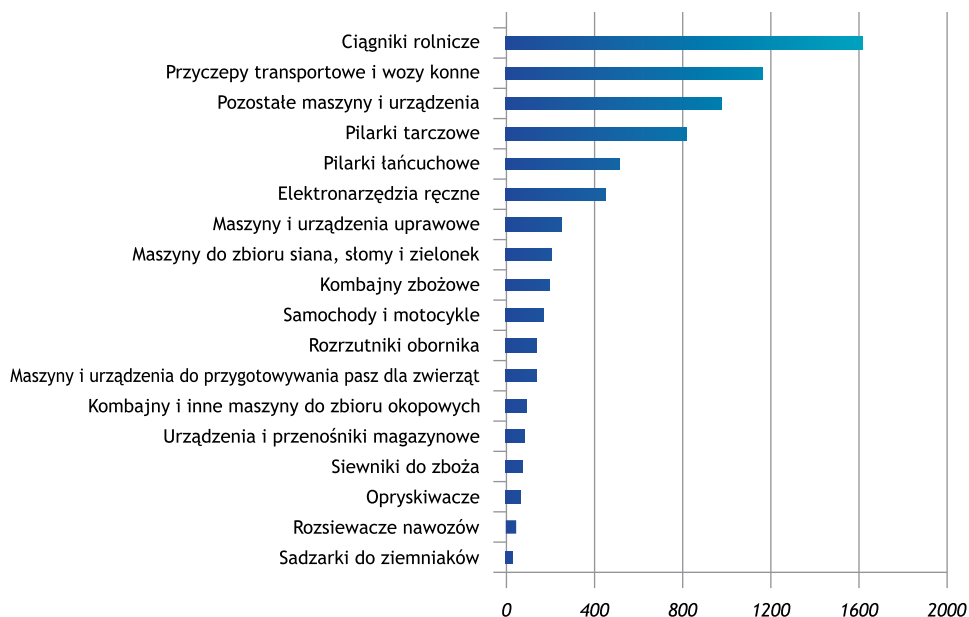
Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń stanowiły 33,6% wszystkich zdarzeń podanych analizie w okresie sprawozdawczym. Najczęściej dochodziło do nich podczas prac polowych z maszynami rolniczymi oraz podczas ich remontu (30% wypadków z udziałem maszyn rolniczych), przygotowywania opału (14%), transportu płodów i środków produkcji (12%).

Wypadki z udziałem maszyn powodowały zdarzenia z grup: „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” (34,3% wypadków z udziałem maszyn), „upadki osób” (28,9%) i „upadki przedmiotów” (14,2%).

Większość odnotowano podczas obsługi ciągników rolniczych (7,6% analizowanych ogółem wypadków), przyczep transportowych (5,2%), pilarek tarczowych (3,9%), pilarek łańcuchowych (2,5%) i elektronarzędzi ręcznych (2,1%).

Podczas pracy z ciągnikami rolniczymi i przyczepami transportowymi najczęściej dochodziło do „upadków osób” w trakcie wchodzenia i schodzenia z maszyn, oraz wypadków z grupy „upadek przedmiotów” w czasie sprzęgania i agregowania maszyn. Wypadki z pilarkami i elektronarzędziami to przede wszystkim „pochwycenia i uderzenia przez części ruchome maszyn i urządzeń”.

Zestawienie wypadków w 2013 roku z udziałem maszyn

Przyczyną większości wypadków były: niewłaściwa organizacja pracy (78,6%), niewłaściwy stan maszyn, urządzeń, narzędzi i obiektów budowlanych (12,3%), w tym:

- niewłaściwa organizacja stanowiska pracy (34,1%) – zły stan nawierzchni podwozów i ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne); nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, nieodpowiednie przejścia i dojścia, niestosowanie drabin i podestów przy pracy na wysokości,
- niewłaściwa obsługa, warunki bytowe i reakcja zwierząt (13,1%) – reakcja zwierząt na nieznanne bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia głosem, wymuszona pozycja ciała), narowistość i agresja zwierząt oraz niewłaściwy sposób ich obsługi,

- nieużywanie ochron przez rolnika (10,8%) – brak odpowiedniego obuwia roboczego, nieużywanie środków ochrony indywidualnej,
- brak lub niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami (8,9%) – niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu,
- nieprawidłowe postępowanie rolnika (8,0%) – niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności i niewłaściwe tempo pracy,
- wady konstrukcyjne lub niewłaściwe rozwiązania techniczne i ergonomiczne maszyn, narzędzi i urządzeń (5,9%) – brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia, nieprawidłowo skonstruowane drabiny (bez zabezpieczeń przed przechyłem osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.).

**Zestawienie wypadków według kategorii przyczyn
Sprawy zakończone w okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r.**

Lp.	Kategoria przyczyn	Liczba wypadków
1	Niewłaściwy stan maszyn, urządzeń, narzędzi i obiektów budowlanych	2 598 (12,3%)
2	Niewłaściwa organizacja pracy	16 829 (78,6%)
3	Stan psychofizyczny rolnika, niezapewniający bezpiecznego wykonywania pracy	422 (2,0%)
4	Nieprawidłowe postępowanie rolnika	1 030 (4,9%)
5	Inne przyczyny	458 (2,2%)
Razem:		21 103 (100,0%)

Najczęstsze przyczyny wypadków w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	4 388	20,8
2	brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie robocze	1 749	8,3
3	reakcja na nieznanne bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia głosem, wymuszona pozycja ciała itp.)	1 437	6,8
4	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	1 128	5,3
5	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi	996	4,7
6	nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp.	828	3,9
7	narowistość, agresja zwierząt	685	3,2
8	wady konstrukcyjne (budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory rzutowe i kanały gnojowe)	627	3,0
9	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	496	2,4
10	nieprawidłowo skonstruowane drabiny (brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, nieprawidłowy rozstaw szczebli itp.)	494	2,3
11	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	491	2,3
12	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	398	1,9
13	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	397	1,9

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
14	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	344	1,6
15	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	336	1,6
16	niestosowanie drabin, podestów itp. przy pracach na wysokości, schodzeniu z przyczep oraz innych maszyn i urządzeń	308	1,5
17	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	289	1,4
18	niewłaściwy sposób obsługi zwierząt	267	1,3
19	nadmierny wysiłek fizyczny	245	1,2
20	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	225	1,1
21	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	222	1,1
22	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn i urządzeń	222	1,1
23	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	217	1,0
24	pozostałe	4 314	20,4
	OGÓLEM	21 103	100

Okoliczności i przyczyny wypadków w grupach wypadkowych

(w kolejności od najliczniejszej grupy do najmniej licznej)

Grupa 2 - „upadek osób”

Zakończono postępowanie wypadkowe w 10 734 sprawach, co stanowiło 50,9% wszystkich zakończonych w okresie sprawozdawczym postępowań powypadkowych. Najczęściej do upadków osób dochodziło na podwórzu i obejściu gospodarstwa (5 503 wypadki, tj. 51,3%), w budynkach gospodarczych i inwentarskich (2 383 wypadki, tj. 22,2%), na polach i łąkach (1 129 wypadków, tj. 10,5%). Większość tych wypadków miała miejsce podczas przemieszczania się po gospodarstwie (26%) oraz przenoszenia różnych rzeczy w rękach bądź na barkach (25,5%). Dużą liczbę zdarzeń (11,7%) odnotowano podczas wchodzenia na wysokości, np. drabiny, schody itp., oraz podczas obsługi zwierząt inwentarskich (10,5%). W 2 052 sprawach (19,1%) wypadki wystąpiły podczas prac maszynami rolniczymi, głównie przy obsłudze ciągników rolniczych i przyczep oraz wozów transportowych (5,8%).

Od lat duża liczba upadków osób spowodowana jest: złym stanem nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, niestosowaniem lub stosowaniem nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego obuwia roboczego, nieprawidłowym sposobem wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp., wadami konstrukcyjnymi budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt (brakiem zabezpieczenia otworów zrzutowych i kanałów gnojowych itp.), użytkowaniem nieprawidłowo skonstruowanych drabin (nieposiadających zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli), nieodpowiednimi przejściami i dojściami (niewydzielonymi lub źle wydzielonymi) oraz nieuprzątniętymi ciągami komunikacyjnymi.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „upadek osób” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne),	4113	38,3
2	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	1477	13,8
3	nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp.	751	7,0
4	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt (niezabezpieczone otwory rzutowe i kanały gnojowe itp.)	537	5,0
5	nieprawidłowo skonstruowane drabiny (brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli)	481	4,5
6	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub złe wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	429	4,0
7	niestosowanie drabin, podestów itp. przy pracach na wysokości, schodzeniu z przyczep oraz innych maszyn i urządzeń	275	2,6
8	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	246	2,3
9	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	233	2,2
10	reakcja na nieznanne bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia głosem, wymuszona pozycja ciała)	179	1,7
11	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	128	1,2
12	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	114	1,1
14	niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy	103	1,0
15	warunki atmosferyczne	91	0,8
16	pozostałe	1 577	15,4
Ogółem:		10 734	100,0

Grupa 8 - „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 2 499 wypadków, które stanowiły 11,8% wszystkich analizowanych w okresie sprawozdawczym. Większość wypadków (94,8%) w tej grupie odnotowano podczas codziennej obsługi zwierząt – zadawania karmy, udoju, czyszczenia pomieszczeń inwentarskich w obecności zwierząt oraz przepędzania lub załadunku zwierząt na środki transportu. Dochodziło do nich przede wszystkim w pomieszczeniach produkcyjnych (81,8%), na podwórzu gospodarstwa (9,6%), a także na polach i łąkach (6,6%). Przyczyną tych zdarzeń była w głównej mierze niezajomość zachowań i fizjologii zwierząt, błędy w ich obsłudze, a także niezapewnienie zwierzętom dobrostanu. Szczegóły dotyczące przyczyn wypadków w 2013 roku w grupie „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” zawiera poniższa tabela.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	reakcja na nieznanne bodźce i otoczenie (podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia, ból, strach, hałas, wymuszona pozycja ciała itp.)	1 199	48,0
2	narowistość, agresja zwierząt	615	24,6
3	niewłaściwy sposób obsługi	204	8,2
4	reakcja na niewłaściwe warunki bytowania (nadmierne zagęszczenie, brak dostępu do paszy, wody i wybiegów)	164	6,6

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
5	niedostosowanie do rodzaju prowadzonej produkcji i stosowanej technologii produkcji (ciasnota, brak korytarzy paszowych, itp.)	65	2,6
6	nieprawidłowe metody poskramiania	57	2,3
7	inne nieprawidłowości w obsłudze zwierząt	46	1,8
8	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt (niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe)	31	1,2
9	pozostałe	118	4,7
	Ogółem	2 499	100,0

Grupa 7 - „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń”

Zakończono postępowanie dowodowe w 2 455 sprawach (11,6% analizowanych w okresie sprawozdawczym). Wypadki odnotowywano podczas przygotowywania opału (32,2% wypadków odnotowanych w tej grupie), w trakcie remontu i budowy budynków (14%), napraw maszyn rolniczych (13,7%), prac polowych z maszynami rolniczymi (12,4%). Najczęściej wypadki wystąpiły podczas obsługi pilarek tarczowych (31,2%), pilarek łańcuchowych (17,8%) oraz prac z wykorzystaniem elektronarzędzi ręcznych – wiertarek, szlifierek kątowych (15,3%). Przyczyną zdarzeń wypadkowych w tej grupie były przede wszystkim: niewłaściwy sposób wykonywania pracy, brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia, oraz wykonywanie różnych prac przy obsłudze maszyn urządzeń bez usunięcia zagrożenia (niewyłączenie maszyny lub napędu).

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	541	22,0
2	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	363	14,8
3	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi	343	14,0
4	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia, np. niewyłączenie maszyny lub napięcia	127	5,2
5	rażące niedbalstwo	69	2,8
6	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	62	2,5
7	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	54	2,2
8	użytkowanie niezgodne z instrukcją obsługi i przeznaczeniem	46	1,9
9	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	46	1,9
10	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	45	1,8
11	nadmierna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń)	41	1,7
12	wady konstrukcyjne maszyn, urządzeń i narzędzi	41	1,7
13	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń podczas postoju i w ruchu	39	1,6
14	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	37	1,5
15	użycie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas przebywania osób w strefie zagrożenia	36	1,5

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
16	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	36	1,5
17	brak lub nieodpowiednie obuwie robocze	35	1,4
18	niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy	30	1,2
19	pozostałe	464	18,9
Ogółem		2 455	100,0

Grupa 3 - „upadek przedmiotów”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 1 699 wypadków, co stanowiło 8,1% wszystkich analizowanych. Większość zdarzeń miała miejsce podczas remontu i napraw maszyn rolniczych (15,1%), prac polowych z maszynami rolniczymi (12,4%), przygotowywania opału (11,9%), transportu płodów rolnych i środków produkcji (11,8%). Najczęściej dochodziło do tych wypadków w czasie obsługi przyczep transportowych i wozów konnych (18,8%), ciągników rolniczych (9,4%) oraz maszyn i urządzeń uprawowych (6,9%). Przyczyny tych wypadków to: niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu, niewłaściwe operowanie kołczynami w strefie zagrożenia, wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej, nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „upadek przedmiotów” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi	184	10,8
2	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	182	10,7
3	niewłaściwe operowanie kołczynami w strefie zagrożenia	129	7,6
4	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	123	7,2
5	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	118	6,9
6	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	73	4,3
7	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	65	3,8
8	brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie robocze	54	3,2
9	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	54	3,2
10	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	51	3,0
11	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	46	2,7
12	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	43	2,5
13	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	35	2,1
14	niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy	31	1,8
15	pozostałe	511	30,1
Ogółem:		1 699	100,0

Grupa 4 - „zetknięcie z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 1 156 wypadków (5,5% analizowanych).

Do wypadków w wyniku zetknięcia z ostrymi narzędziami ręcznymi i ostrymi przedmiotami dochodziło podczas przygotowywania opału w gospodarstwie (40,1%), wykonywania napraw maszyn, urządzeń (13,2%), obsługi zwierząt (7,2%) i przygotowywania dla nich karmy (5,9%) oraz prac polowych z narzędziami ręcznymi (5,5%). Przyczyną ich był niewłaściwy sposób wykonywania pracy oraz nieużywanie środków ochrony indywidualnej.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „zetknięcie z ostrymi narzędziami ręcznymi innymi ostrymi przedmiotami” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi	313	27,1
2	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	223	19,3
3	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	91	7,9
4	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	29	2,5
5	brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie robocze	27	2,3
6	brak środków ochrony indywidualnej	25	2,2
7	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	24	2,1
8	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn i narzędzi	22	1,9
9	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	21	1,8
10	nieusunięcie zbędnych przedmiotów, substancji, dopływu energii	21	1,8
11	nadmierzna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń)	20	1,7
12	pozostałe	340	29,4
	Ogółem:	1 156	100,0

Grupa 6 - „przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu”

Odnotowano ogółem 392 wypadków (1,9% analizowanych). Zakwalifikowane do tej grupy zdarzenia to przede wszystkim wypadki z udziałem ciągników rolniczych (25,3%), samochodów ciężarowych i osobowych oraz motocykli i rowerów (18,1%), przyczep transportowych i wozów konnych (12,5%). Najczęściej dochodziło do nich w trakcie transportu płodów rolnych i środków produkcji (25,0%), prac polowych z maszynami rolniczymi (16,6%). Przyczyną tych wypadków było nieprzestrzeganie przez użytkowników dróg prawa o ruchu drogowym.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	naruszenie przepisów ruchu drogowego przez innego użytkownika dróg	141	36,0
2	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	47	12,0
3	nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym	23	5,9

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
4	<i>zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)</i>	16	4,1
5	<i>stan psychofizyczny rolnika po spożyciu alkoholu</i>	13	3,3
6	<i>rażące niedbalstwo</i>	12	3,1
7	<i>wejście, wjechanie na obszar zagrożony bez upewnienia się czy nie ma niebezpieczeństwa</i>	12	3,1
8	<i>brak wiedzy w zakresie przepisów o ruchu drogowym</i>	11	2,8
9	<i>pozostałe</i>	117	29,8
Ogółem::		392	100,0

Grupa 5 - „uderzenie, przygniecenie przez materiały transportowane mechanicznie lub ręcznie”

Odnotowano 250 wypadków (1,2% analizowanych). Najczęściej dochodziło do nich podczas prac polowych z maszynami rolniczymi (16,4%), chodzenia z przenoszeniem w rękach narzędzi, worków z ziarnem lub nawozami, konwi z mlekiem, drewna i innych przedmiotów (13,2%), transportu płodów rolnych i środków produkcji (12%) oraz prac porządkowych w obejściu gospodarstwa rolnego (10,8%). Przyczyną ich był niewłaściwy sposób wykonywania pracy, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu, wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej, niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „uderzenie, przygniecenie przez materiały transportowane mechanicznie lub ręcznie” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	<i>niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia</i>	24	9,6
2	<i>niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi</i>	23	9,2
3	<i>niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu</i>	20	8,0
4	<i>wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej</i>	20	8,0
5	<i>niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych</i>	20	8,0
6	<i>nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem lub upadkiem ze środka transportu</i>	11	4,4
7	<i>wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn i urządzeń</i>	11	4,4
8	<i>brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie robocze</i>	11	4,4
9	<i>zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)</i>	9	3,6
10	<i>pozostałe</i>	101	40,4
Ogółem::		250	100,0

Grupa 10 - „działanie skrajnych temperatur”

W tej grupie odnotowano 210 wypadków (1% analizowanych). Dochodziło do nich podczas przygotowywania paszy dla zwierząt, tj. przenoszenia i przelewania wrzątku, odcieczania uparowanych w parniku ziemniaków (38,1%), przenoszenia wrzątku i innych przedmiotów (16,2%) oraz prac polowych z maszynami (12,4%). Najczęściej powodem tych zdarzeń był brak lub nieużywanie środków ochrony indywidualnej, zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „działanie skrajnych temperatur” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	20	9,5
2	brak środków ochrony indywidualnej	17	8,1
3	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	15	7,1
4	działanie skrajnych temperatur	11	5,2
5	nadmierna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn oraz narzędzi i urządzeń)	10	4,8
6	niewłaściwe operowanie kołczynami w strefie zagrożenia	9	4,3
7	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia	7	3,3
8	brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie obuwie	7	3,3
9	pozostałe	82	39,0
Ogółem::		210	100,0

Grupa 12 - „nagłe zachorowania”

Do 230 wypadków z grupy „nagłe zachorowania” (1,1% analizowanych) doszło podczas przenoszenia różnych rzeczy w rękach lub na barkach (26,1%), obsługi zwierząt (13,5%), prac polowych ręcznych (6,1%), remontu maszyn rolniczych (5,7%), prac polowych maszynami rolniczymi (5,7%), głównie podczas obsługi ciągników rolniczych i przyczep transportowych oraz wozów konnych. Nagłe zachorowania były skutkiem nadmiernego wysiłku fizycznego i przemęczenia długotrwałą pracą w trudnych warunkach atmosferycznych, w wymuszonej pozycji ciała, wykonywania pracy niewspółmiernej do stanu zdrowia lub ręcznie, zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi, lub w niepełnej obsadzie osobowej. Zachorowaniom sprzyjał stres i pośpiech, oraz niewłaściwe tempo pracy. Dominowały zawały mięśnia sercowego, wylewy krwi do mózgu, przepukliny oraz uszkodzenia układu ruchu.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „nagłe zachorowania” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie	111	48,3
2	nagłe zachorowanie, niedyspozycja fizyczna	40	17,4
3	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	11	4,8
4	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	10	4,3
5	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	9	3,9
6	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	8	3,5
7	brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie	6	2,6
8	pozostałe	35	15,2
Ogółem::		230	100,0

Grupa 9 - „pożar, wybuch, działanie sił przyrody”

Do wypadków w tej grupie zakwalifikowano 144 zdarzeń (0,7% analizowanych). Wypadki miały miejsce głównie podczas wykonywania prac polowych w czasie burzy, powodzi, uderzenia pioruna, w czasie wypalania traw i ściernisk, pożarów zabudowań i upraw, naprawy maszyn i urządzeń, obsługiwanie akumulatorów, zbiorników paliwa lub pieców c.o. Przyczyną wypadków były warunki atmosferyczne, wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe, działanie skrajnych temperatur, wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. wyłączenia maszyny).

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „pożar, wybuch, działanie sił przyrody” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	warunki atmosferyczne	29	20,1
2	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe	11	7,6
3	działanie skrajnych temperatur	9	6,3
4	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia, np. wyłączenia maszyny, napięcia	9	6,3
5	niedostateczna konserwacja (zły stan techniczny maszyn, narzędzi i urządzeń spowodowany brakiem konserwacji i napraw, naprawy prowizoryczne)	8	5,6
6	nieusunięcie zbędnych przedmiotów, substancji, dopływu energii	6	4,2
7	nadmierna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi i urządzeń)	6	4,2
8	zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem	6	4,2
9	pozostałe	60	41,7
Ogółem::		144	100,0

Grupa 11 - „działanie materiałów szkodliwych”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 32 (0,2%) wypadków. Do zdarzeń w tej grupie dochodziło zwykle podczas wykonywania prac remontowo-budowlanych oraz remontów i napraw maszyn rolniczych, a także prac polowych. Przyczyny tych wypadków to przede wszystkim nieużywanie lub niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej, używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „działanie materiałów szkodliwych” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	7	21,9
2	niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej	3	9,4
3	nadmierna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń)	2	6,3
4	niedostateczna konserwacja (zły stan techniczny maszyn, narzędzi i urządzeń spowodowany brakiem konserwacji i napraw, naprawy prowizoryczne)	2	6,3
5	pozostałe	19	59,4
Ogółem::		32	100,0

Grupa 13 - „inne zdarzenia”

Do tej grupy zaklasyfikowano 1 302 wypadki, których nie można było zaliczyć do grup opisanych wcześniej. Odnotowywane były głównie podczas chodzenia po obejściu gospodarstw (29,8%), remontu maszyn rolniczych (12,4%) i prac polowych z maszynami rolniczymi (11,2%). Były to przede wszystkim urazy kończyn dolnych podczas chodzenia po gospodarstwie, wchodzenia i schodzenia z maszyn i urządzeń, uderzenia odpryskami materiałów podczas napraw i użytkowania sprzętu. Przyczyny tych zdarzeń to zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne), brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, zużyte albo zabrudzone, niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, nieużywanie środków ochrony indywidualnej, niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „inne zdarzenia” w 2013 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba	Udział w %
1	<i>zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)</i>	113	8,7
2	<i>brak obuwia roboczego lub nieodpowiednie, wyeksploatowane albo zabrudzone obuwie</i>	112	8,6
3	<i>niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi</i>	91	7,0
4	<i>nieużywanie środków ochrony indywidualnej</i>	90	6,9
5	<i>niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia</i>	66	5,1
6	<i>nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie</i>	65	5,0
7	<i>nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych</i>	63	4,8
8	<i>niewłaściwe tempo pracy, pośpiech</i>	61	4,7
9	<i>niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności</i>	45	3,5
10	<i>wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi</i>	34	2,6
11	<i>wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej</i>	26	2,0
12	<i>niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych</i>	26	2,0
13	<i>zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem</i>	25	1,9
14	<i>nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)</i>	24	1,8
15	<i>wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe</i>	23	1,8
16	<i>nadmierna eksploatacja (używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń)</i>	21	1,6
17	<i>pozostałe</i>	417	32,0
	Ogółem::	1 302	100,0

Zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych

(dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkiem)

Niewłaściwy stan ciągów komunikacyjnych - śliska, grząska, nierówna nawierzchnia podwórzy, bałagan, obecność zwierząt na przejściach i dojściach

Zły stan techniczny schodów i nieporządek

Wady konstrukcyjne budynków i schodów - niezabezpieczone otwory zrzutowe, brak poręczy i barierek

Niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego

Nieprawidłowy sposób schodzenia (tyłem) z drabin, przyczep, ciągników

Używanie starych wyeksploatowanych drabin, bez zabezpieczeń przed przechyłem, ustawionych na niestabilnym podłożu

Pozostawianie bez odpowiedniego zabezpieczenia ostrych przedmiotów, narzędzi i maszyn oraz nie-stosowanie ochron pracy

Nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym przez rolników lub innych użytkowników dróg

Brak osłon pily tarczowej i bałagan w miejscu pracy

Brak osłon ruchomych części maszyn i urządzeń

Niewłaściwy sposób wykonywania czynności, niestosowanie popychaczy

Brak korytarzy paszowych i niezajomość fizjologii oraz zachowań zwierząt

Użytkowanie wyeksploatowanych urządzeń

Zły stan techniczny instalacji elektrycznych

3. Dobrowolne nieodpłatne szkolenie i instruktaż dla ubezpieczonych rolników i ich rodzin na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

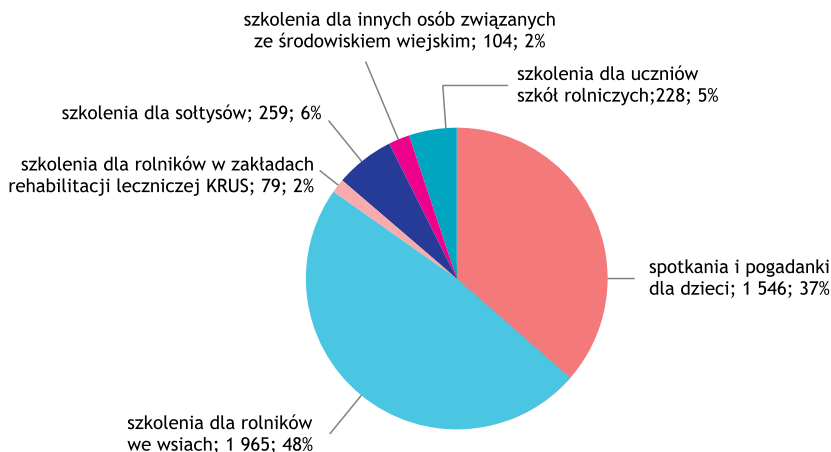
Oddziały regionalne i placówki terenowe KRUS organizowały szkolenia z zakresu wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym oraz spotkania i pogadanki na temat zagrożeń podczas pomagania przy pracy i zabawy dzieci w gospodarstwie rolnym. Przeprowadzono ich ogółem 4 181, z udziałem prawie 145,4 tys. rolników i ich dzieci, oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim.

Przeprowadzono 2 635 szkoleń z zakresu bhp dla 54,7 tys. rolników, sołtysów, uczniów szkół rolniczych i innych osób mieszkających na wsi, np. nauczycieli szkół wiejskich, 1 546 spotkań i pogadań dla prawie 90,7 tys. uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, oraz dzieci wiejskich przebywających na półkoloniach, koloniach, turnusach rehabilitacyjnych i innych formach wypoczynku podczas wakacji i ferii.

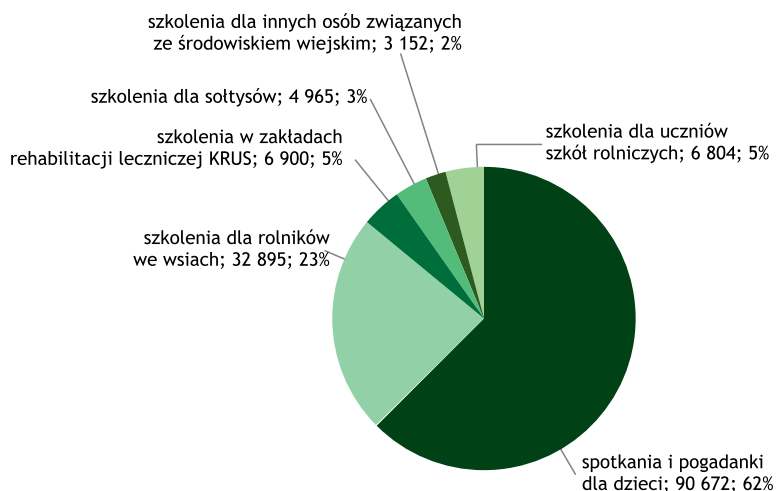
Szkolenia z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2013 roku, według grup odbiorców

OR KRUS	Szkolenia dla rolników		Szkolenia dla sołtysów		Szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim		Szkolenia dla uczniów szkół rolniczych		Pogadanki dla uczniów szkół podstawowych		Pogadanki dla uczniów gimnazjów		Inne szkolenia i pogadanki dla dzieci, np. podczas wakacji	
	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
Razem	2 044	39 795	259	4 965	104	3 152	228	6 804	1 035	63 837	301	15 135	210	11 700

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez OR KRUS w 2013 roku

Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i pogadankach organizowanych przez OR KRUS w 2013 roku

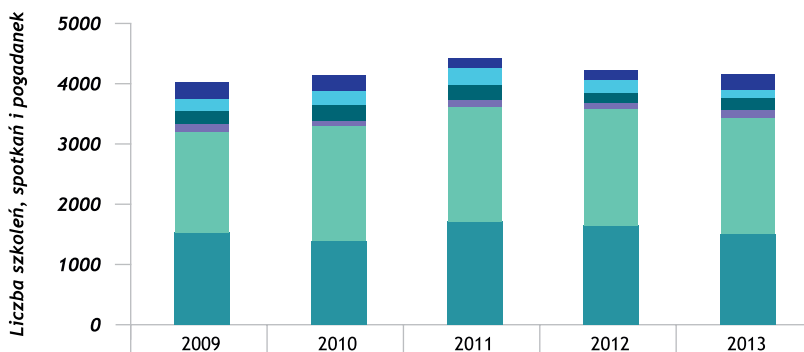
Szkolenia przeprowadzono dla rolników i członków ich rodzin z około 7,2 tys. wsi, tj. z 18% sołectw w kraju. Ogółem we wszystkich szkoleniach uczestniczyło ponad 5,8 tys. sółtysów.

Program szkoleń dostosowywano do odbiorców, profilu produkcji w rejonie, istniejących zagrożeń wypadkowych rozpoznawanych w wyniku prowadzonych analiz przyczyn i okoliczności wypadków zgłoszonych do KRUS, a także przeglądów i wizytacji gospodarstw.

Podczas szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym omawiano tematy wybrane z programu szkoleń, takie jak:

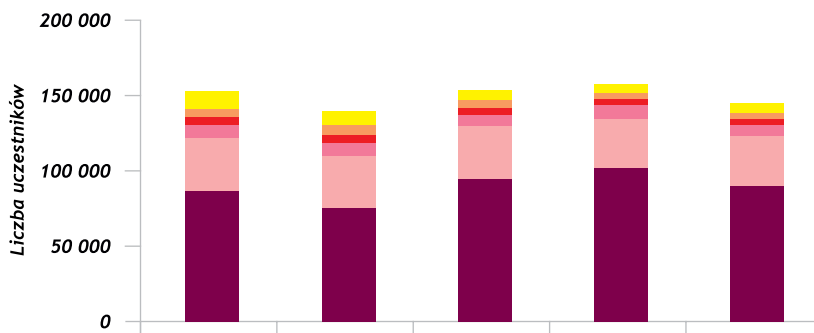
- informacja o KRUS i podstawowe problemy związane z ubezpieczeniem społecznym rolników;
- zagrożenia zdrowia i życia rolników,
- zasady bezpiecznej pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi,
- zasady bezpiecznej pracy przy obsłudze zwierząt,
- bezpieczeństwo w transporcie rolniczym,
- bezpieczeństwo w pracy na wysokości, w zagłębieniach i zbiornikach,
- zasady bezpiecznej pracy ze środkami chemicznymi;
- bezpieczne użytkowanie instalacji i urządzeń elektrycznych;
- udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach.

Liczba szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez OR KRUS w latach 2009-2013

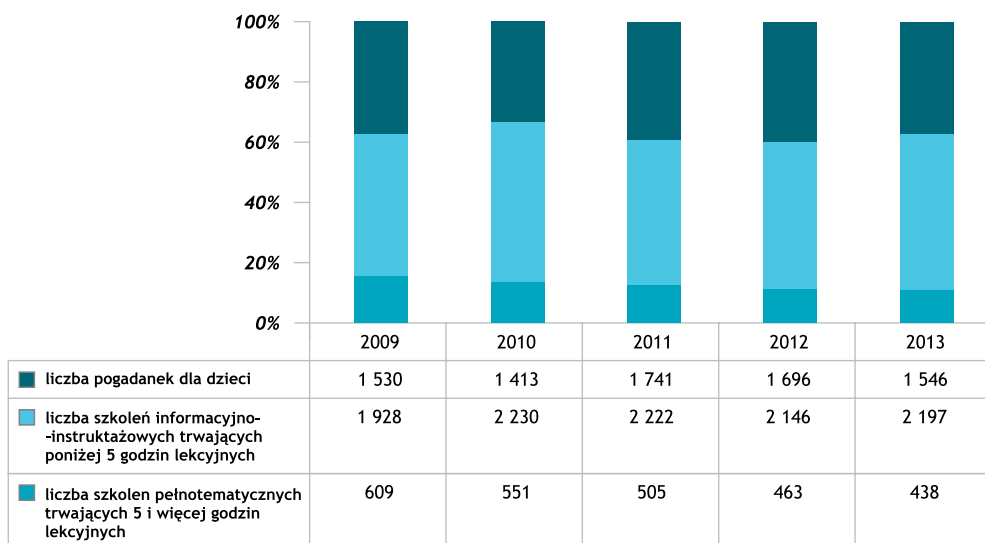
	2009	2010	2011	2012	2013
■ szkolenia dla uczniów szkół rolniczych	275	259	200	199	228
■ szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	176	228	233	167	104
■ szkolenia dla sołtysów	259	297	321	240	259
■ szkolenia w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS	64	73	72	82	79
■ szkolenia dla rolników we wsiach	1763	1924	1901	1921	1965
■ spotkania i pogadanki dla dzieci	1530	1413	1741	1696	1546

Liczba uczestników szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
■ szkolenia dla uczniów szkół rolniczych	10 390	8 812	6 832	5 423	6 804
■ szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	6 888	5 614	4 112	3 332	3 152
■ szkolenia dla sołtysów	5 146	5 807	6 590	4 846	4 965
■ szkolenia w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS	8 095	8 758	6 645	7 677	6 900
■ szkolenia dla rolników we wsiach	33 656	36 504	34 812	33 672	32 895
■ spotkania i pogadanki dla dzieci	87 382	73 945	94 457	101 546	90 672

**Struktura szkoleń przeprowadzonych przez OR KRUS
w latach 2009-2013**

Na wszystkich szkoleniach i spotkaniach omawiane były przyczyny, skutki i sposoby **zapobiegania upadkom osób**: z wysokości (upadki z drabin, schodów, otworów zrzutowych, ciągników, maszyn i środków transportu), na powierzchni płaskiej (potknięcia na podwórzu i w pomieszczeniach inwentarsko-gospodarczych, oraz poślizgnięcia na mokrej i śliskiej nawierzchni lub nierównym podłożu). Zalecano rolnikom m.in. dbanie o ład i porządek w obejściu gospodarstw, zabezpieczanie ciągów komunikacyjnych przed poślizgnięciem i potknięciem, stosowanie obuwia roboczego. Prezentowano prawidłowo wykonane drabiny z zabezpieczeniami przed przewróceniem, sposoby zabezpieczenia otworów zrzutowych oraz schodów. Omawiano zasady bezpiecznego wysiadania z ciągników i maszyn, przewożenia osób i przebywania na przyczepach, kombajnach i innych maszynach stosowanych w rolnictwie oraz transportu materiałów i płodów rolnych. Poruszano zagadnienia związane z pochwyceniem, uderzeniem przez ruchome części maszyn i urządzeń, przypominając rolnikom o konieczności zapoznawania się z instrukcjami obsługi, dbania o stan techniczny stosowanych w gospodarstwach maszyn i urządzeń, a także wyposażania wałków przegubowo-teleskopowych w sprawne i kompletne osłony. Prezentowano zasady bezpiecznego posługiwania się pilarkami tarczowymi i łańcuchowymi, oraz odzież i ochrony używane przy pozyskiwaniu i obróbce drewna (przyłbice, okulary ochronne, ochronniki słuchu, kaski).

Tematykę szkoleń rozszerzano o omówienie najczęściej występujących zagrożeń na danym terenie, m.in. związanych z obsługą zwierząt gospodarskich, ryzykiem zarażenia się chorobami odzwierzęcymi, stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, szkodliwym oddziaływaniem azbestu na organizm ludzki, czy

zagrożeniami w czasie wzmożonych prac polowych. Na przykład, w województwie podlaskim, gdzie większość gospodarstw jest ukierunkowana na produkcję zwierzęcą, a w szczególności na hodowlę bydła mlecznego, poruszano zagadnienia związane z bezpiecznym karmieniem i dojeniem, użytkowaniem maszyn i urządzeń do zbioru paszy dla bydła (trawy, kukurydzy), transportem zwierząt oraz płodów rolnych, a także zapobieganiem chorobom przenoszonym przez kleszcze. Podczas szkoleń promowano również: wyroby zwiększające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym, posiadające Znak Bezpieczeństwa KRUS i wyróżnienie targowe Prezesa Kasy, stosowanie podczas wykonywania prac rolniczych ochron osobistych i elementów odblaskowych, zabezpieczenia przed upadkiem i pochwyceniem przez ruchome elementy maszyn. Organizowano pokazy bezpiecznej obsługi pilarek łańcuchowych, bezpiecznych drabin, odzieży roboczej, odzieży ochronnej (np. ubrania roboczego i obuwia firmy KEGEL BŁAŻUSIAK, zestawu ochronnego do prac ze środkami ochrony roślin „SECURA 2000 PEST”), a także pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Podczas szkoleń prezentowano filmy *Zadbaj o zdrowie i bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*, *Czy tak musiało być*, *Nie tylko plony potrzebują ochrony* (film PSOR), *Dobre praktyki związane z chowem i bezpieczną obsługą zwierząt gospodarskich*, *Bezpieczeństwo dzieci na wsi* (film PIP). Wyświetlano również filmy instruktażowe: *Zapobieganie upadkom*, *Zapobieganie pochwyceniom przez ruchome części maszyn i urządzeń*, *Zapobieganie wypadkom związanym z obsługą zwierząt*, które zostały zrealizowane w ramach współpracy OR w Białymstoku z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich.

Kadr z filmu „Zapobieganie upadkom”

Kadr z filmu ”Zapobieganie pochwyceniom i uderzeniom przez części ruchome maszyn i urządzeń”

Kadr z filmu „Zapobieganie wypadkom związanym z obsługą zwierząt”

Logo działań prewencyjnych prowadzonych przez KRUS

Wykorzystywano prezentacje multimedialne, zdjęcia z wypadków, a także plansze, plakaty, banery z hasłem i logo działań prewencyjnych *Upadek to nie przypadek*, wskazujące rozwiązania, które mogą uchronić przed upadkiem czy potknięciem w gospodarstwie rolnym, a także sposoby eliminacji zagrożeń występujących przy pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi oraz zwierzętami.

Banery wykorzystywane podczas działań prewencyjnych w woj. podlaskim

Uczestnikom szkoleń wręczano broszury tematyczne, m.in.: *Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym*, *Bezpieczna praca na wysokości w wykopach i zbiornikach w gospodarstwie rolnym*, *Bezpieczna obsługa maszyn i urządzeń w gospodarstwie rolnym*, *Upadek to nie przypadek*, kalendarz prewencyjny na 2014 rok, ulotki prewencyjne *Wielu wypadkom można zapobiec*, *Upadek to nie przypadek*. Upowszechniano również materiały, których stosowanie zwiększa bezpieczeństwo poruszania się w gospodarstwie rolnym w okresie zimy (raki antypoślizgowe, szufelki do posypywania piaskiem lub popiołem ciągów komunikacyjnych) i materiały odblaskowe (opaski, smycze, torby, kamizelki), ochrony osobiste (okulary, półmiski, rękawice, ochronniki słuchu).

Broszury i ulotka, wydane dla rolników w 2013 roku

Kalendarz prewencyjny dla rolników na 2014 rok, wydany w nakładzie 130 tys. egzemplarzy

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Informuje:

Najczęściej występujące wypadki przy pracy rolniczej to:

- wypadki oświ (średnio 50%),
- wypadki przy obsłudze zwierząt gospodarskich (średnio 20%),
- wypadki przy pracy z maszynami rolniczymi (średnio 20%).

**RYZYKO WYSTĄPIENIA WYPADKU
 MOŻNA ZNAJCZNIE OGRANICZYĆ POPRZEZ:**

- wykorzystanie ochraniaczy
- skorzystanie z ochraniaczy osobistych
- zakazanie zwierzętom wchodzić na teren upraw
- zakazanie zsięgania narzędziami na osobie przy prowadzeniu prac
- zakazanie wchodzić na teren upraw

Zapewnienie obowiązkowych środków ochrony osobistej:

- zapewnienie narzędzi ochrony osobistej (np. rękawice, buty, okulary, hełm, kask, kombinezon, kamizelka, opasek, itp.)
- zapewnienie narzędzi ochrony osobistej (np. rękawice, buty, okulary, hełm, kask, kombinezon, kamizelka, opasek, itp.)
- zapewnienie narzędzi ochrony osobistej (np. rękawice, buty, okulary, hełm, kask, kombinezon, kamizelka, opasek, itp.)

ROLNIKU, ZADBAJ O SWOJE BEZPIECZEŃSTWO!

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Informuje:

W sezonie letnim rolnicy powinni być szczególnie uważni na choroby przenoszone przez kleszcze, gromki, żmrowki, a także na choroby przenoszone przez kleszcze.

Do zakażenia boreliozą i kleszczowym zapaleniem mózgu może dojść:

- po ukąszeniu przez kleszcza,
- przy mechanicznym uszkodzeniu błony śluzowej,
- przy dotknięciu skóry rękawicami, narzędziami, ubraniami, które były dotknięte przez kleszcza.

Choroby przenoszone przez kleszcza można się ustąpić poprzez:

- Zakazanie wspinania się na drzewa, krzewy i inne rośliny, które mogą być dotknięte przez kleszcza.
- Unikanie chodzenia ścieżkami przez lasy, łąki, pola, łąki i inne tereny, gdzie mogą być kleszcze.
- Ogryzanie składowych części ciała, a zwłaszcza miejsc pokrytych delikatną i wilgotną skórą (szyja, pachy, łokcie i nadgarłki). Można zastosować specjalne środki ochronne na skórę ciała, które mogą być skuteczne w przypadku ukąszenia kleszcza.
- Używanie specjalnych preparatów odstraszających kleszczy.
- Skorzystanie z preparatów odstraszających kleszczy.

ROLNIKU, ZAPOBIEGAJ GROZNYM CHOROZOM PRZENOSZONYM PRZEZ KLESZCZE!!!

Materiały opracowane przez OR KRUS w Białymstoku. Plakat na temat zapobiegania wypadkom w trzech najliczniejszych grupach wypadkowych przekazywano do urzędów gmin i instytucji działających na rzecz bhp w rolnictwie indywidualnym w woj. podlaskim, a ulotkę o zapobieganiu chorobom odkleszczowym rozdawano rolnikom podczas szkoleń

Na zakończenie szkoleń prowadzono konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, a ich laureatom wręczano nagrody rzeczowe w postaci ochron osobistych – rękawic, okularów ochronnych, półmasek i maseczek przeciwpylowych, ochronników słuchu, materiałów odblaskowych – kamizelek, toreb, opasek i innych przedmiotów czy urządzeń, których stosowanie zwiększa bezpieczeństwo pracy w gospodarstwach rolnych.

Materiały wykorzystywane w działalności prewencyjnej KRUS

Szkolenia z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2013 roku

OR KRUS w Krakowie. Szkolenie rolników z Mogilna

OR KRUS w Kielcach. Szkolenie rolników w Siedlcach

OR KRUS w Łodzi. Szkolenie dla rolników w Bratoszewicach

OR KRUS w Lublinie. Szkolenie rolniczek w Klonownicy Dużej

OR KRUS w Warszawie. Szkolenie sołtysów w Wodynie

OR KRUS w Poznaniu. Pokaz oston WOM - podczas szkolenia w Opatówku

OR KRUS w Rzeszowie. Szkolenie rolników z pokazem udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu po wypadku

OR KRUS w Warszawie. Na szkoleniu w Ceranowie rolnikom prezentowano środki ochrony osobistej

OR KRUS w Bydgoszczy. Bezpieczna drabina i ubranie robocze prezentowane podczas szkolenia w Mozerowie

Podczas spotkań, pogadanek, lekcji wyjazdowych dzieci do gospodarstw rolnych, szkoleń dla rodziców i nauczycieli popularyzowano wykaz prac i czynności szczególnie niebezpiecznych, których nie należy powierzać dzieciom do lat 15. w gospodarstwie rolnym oraz zwracano uwagę na zagrożenia wypadkowe dzieci podczas pracy i zabawy w środowisku wiejskim. Wręczano kolorowe wydawnictwa: *Jak bezpiecznie pomagać rodzicom w gospodarstwie rolnym* i *Dozwolone od lat 16-stu*, kolorowanek *Upadek to nie przypadek*, zakładki do książek – *Dozwolone tylko dla dorosłych*, *Super zabawa to bezpieczna zabawa* oraz elementy odblaskowe. Najmłodszym wyświetlano film *Rodzina Porażków*, a młodzieży – prezentacje multimedialne.

Kolorowanka dla dzieci, wydana w nakładzie 60 tys. egzemplarzy

Szkolenia, spotkania i pogadanki dla młodzieży i dzieci, z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym

OR KRUS w Poznaniu. Szkolenie dla uczniów Szkoły Rolniczej w Złotowie

OR KRUS w Krakowie. Szkolenie młodzieży z zakresu udzielania pierwszej pomocy medycznej w Jabłonce

OR KRUS we Wrocławiu. Szkolenie dla dzieci w Szkole Podstawowej w Mrowinach

OR KRUS w Lublinie. Szkolenie dzieci w Szychowicach

OR KRUS w Lublinie. Pogadanka z wykorzystaniem filmu pt. „Rodzina Porażków” w Szkole Podstawowej w Tarle

OR KRUS w Gdańsku. Pogadanka dla dzieci w Dąbrówce

Zestawienie danych nt. szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w 2013 roku

Szkolenia. Spotkania i pogadanki z zakresu bhp	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkół objętych szkoleniem	Liczba wsi objętych szkoleniem	Liczba przeszkolonych sołtysów
<i>Szkolenia pełnotematyczne z zakresu wiedzy o bhp (trwające 5 i więcej godz. lekcyjnych)</i>	438	14 014	23	1 200	947
<i>dla sołtysów</i>	33	773	x	x	700
<i>dla rolników</i>	297	5 391	x	1 198	247
<i>dla rolników w CRR-ach</i>	79	6 900	x	x	x
<i>dla uczniów szkół rolniczych</i>	28	932	23	x	x
<i>inne</i>	1	18	0	2	0
<i>Szkolenia informacyjno-instruktażowe z zakresu wiedzy o bhp (trwające poniżej 5 godz. lekcyjnych.)</i>	2 135	38 495	188	6 324	4 874
<i>dla sołtysów</i>	226	4 192	x	x	3 123
<i>dla rolników</i>	1 668	27 504	x	6 070	1 724
<i>dla uczniów szkół rolniczych</i>	200	5 872	162	x	x
<i>inne</i>	41	927	26	254	27
<i>Spotkania informacyjne - pogadanki dla dzieci:</i>	1 546	90 672	1 516	x	x
<i>dla uczniów szkół podstawowych</i>	1 035	63 837	1 028	x	x
<i>dla uczniów w gimnazjach</i>	301	15 135	318	x	x
<i>dla dzieci podczas wakacji</i>	151	7 061	76	x	x
<i>inne</i>	59	4 639	94	x	x
<i>Inne szkolenia lub spotkania nt. bhp w gospodarstwie rolnym</i>	62	2 207	1	128	23
<i>Ogółem szkolenia i spotkania</i>	4 181	145 388	1 728	7 652	5 844
<i>Szkolenia dla rolników</i>	2 044	39 795	x	7 268	x
<i>Szkolenia dla sołtysów</i>	259	4 965	x	x	x
<i>Szkolenia dla uczniów szkół rolniczych</i>	228	6 804	185	x	x
<i>Szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim</i>	104	3 152	27	384	x

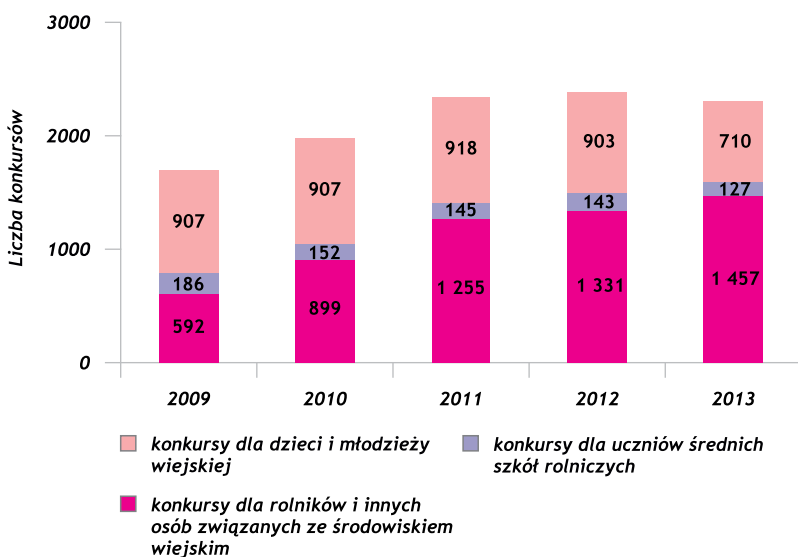
4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

Olimpiady, konkursy i quizy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym

Samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami przeprowadzono **2 294 olimpiady i konkursy wiedzy o bhp** w gospodarstwie rolnym, w których wzięło udział prawie 94,2 tys. osób, z tego:

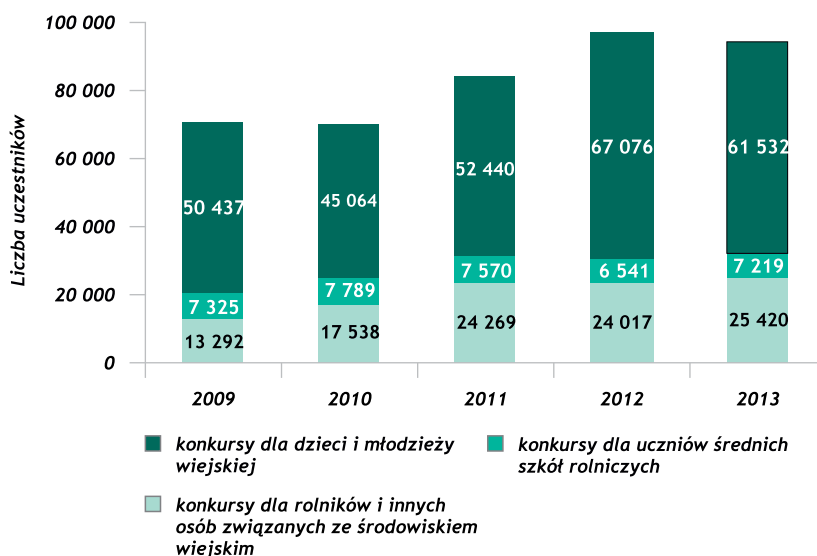
- 1 457 konkursów i quizów wiedzy o bhp dla ponad 25,4 tys. rolników i innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim (o 9,5% konkursów i 5,8% uczestników więcej niż w 2012 roku);
- 127 olimpiad i konkursów o zasięgu szkolnym, regionalnym i wojewódzkim z udziałem ponad 7,2 tys. uczniów z 349 szkół rolniczych i innych z klasami o profilu rolniczym;
- 710 konkursów dla ponad 61,5 tys. dzieci rolników z prawie 3 000 wiejskich szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci uczestniczących w zorganizowanych formach wypoczynku i masowych imprezach lokalnych.

Liczba konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzonych przez OR KRUS w latach 2009- 2013

Najwięcej konkursów dla rolników organizowano po szkoleniach oraz na stoiskach KRUS podczas imprez rolniczych. W konkursach, tak jak i na szkoleniach, najczęściej poruszano tematy związane z przyczynami upadków osób i sposobami zapobiegania takim zdarzeniom.

Liczba uczestników konkursów wiedzy o bhp
w gospodarstwie rolnym przeprowadzonych przez OR KRUS
w latach 2009-2013

Konkursy prowadzono w formie testów, pytań i krzyżówek pod różnymi hasłami, np. *Zabezpiecz się przed upadkiem, Rolnik zawód niebezpieczny, Czy upadek to przypadek, Zagrożenia bezpieczeństwa pracy przy produkcji – od sadzenia do jedzenia, Przede wszystkim bezpieczeństwo.*

Laureaci konkursów jako nagrody otrzymywali przede wszystkim materiały poprawiające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwach rolnych, były to m.in. buty robocze, komplety odzieży roboczej, rękawice ochronne, apteczki pierwszej pomocy, szufelki, łopaty, skuwacze do lodu, pasy transportowe, bezpieczne drabiny.

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym w 2013 roku

OR KRUS w Częstochowie.
Konkurs dla rolników
w Bukownie

OR KRUS w Opolu. Laureaci
konkursu organizowanego
w PT Kluczbork

OR KRUS w Bydgoszczy.
Konkurs testowy dla rolników
po szkoleniu

OR KRUS w Rzeszowie.
Konkurs wiedzy o bhp
dla rolniczek w Tarnowcu

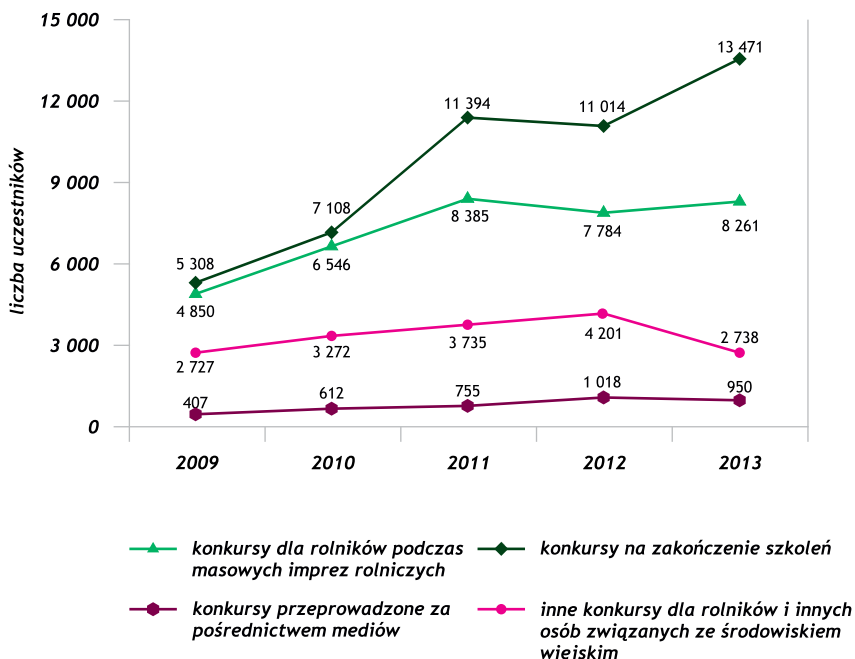

OR KRUS w Kielcach.
Olimpiada Młodych
Producentów Rolnych

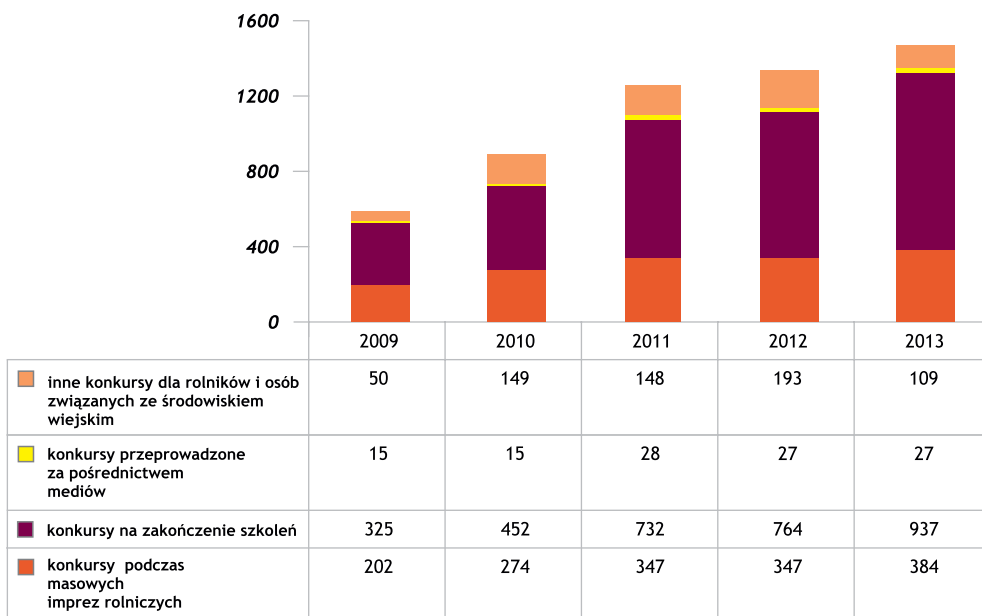

OR KRUS we Wrocławiu.
Konkurs dla dzieci ze szkół
podstawowych powiatu
trzebnickiego

Dynamika liczby uczestników konkursów wiedzy o bhp,
przeprowadzonych dla rolników w latach 2009-2013

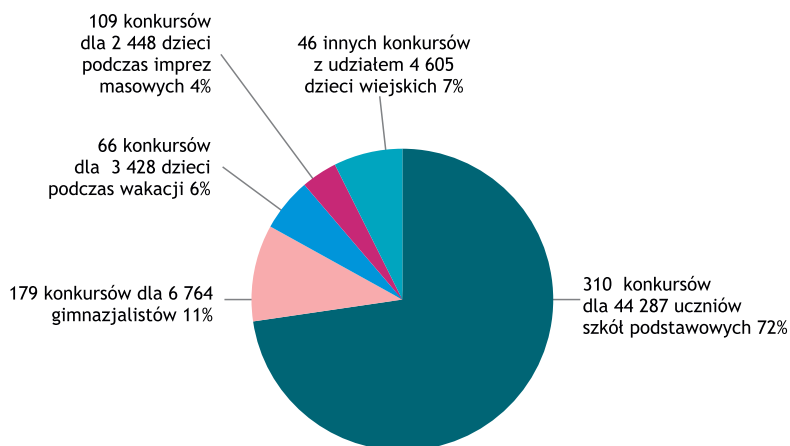
Liczba konkursów z wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym,
przeprowadzonych przez OR KRUS dla rolników w latach 2009-2013

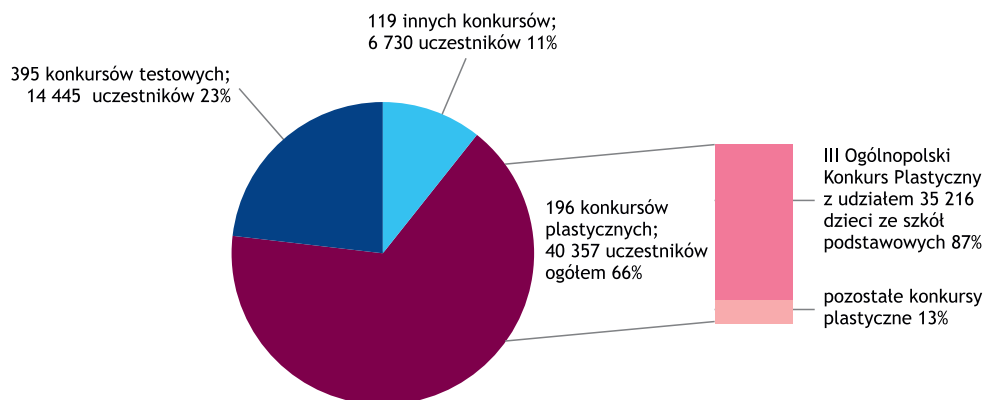
Dla uczniów szkół rolniczych i ponadpodstawowych z klasami o profilu rolniczym współorganizowano olimpiady i konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego była współorganizatorem V Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Wiedzy o Ergonomii i Bezpieczeństwie Pracy w Rolnictwie, zorganizowanego przez Wydział Inżynierii Produkcji SGGW, Redakcję miesięcznika *AGROmechanika. Technika w Gospodarstwie*, przy współudziale MRiRW. Wzięło w nim udział 3 600 uczniów ze 162 szkół ponadgimnazjalnych o profilu rolniczym i leśnym z całej Polski. Do etapu centralnego przystąpiło po jednym uczniu ze 133 szkół. Członkami szkolnych komisji konkursowych i Centralnej Komisji Konkursowej byli przedstawiciele KRUS. Bardzo często eliminacje poprzedzane były szkoleniami dla uczniów z zakresu wiedzy o bhp i ergonomii w rolnictwie, prowadzonymi przez pracowników KRUS. Laureaci Konkursu otrzymali indeksy na wybrany kierunek Wydziału Inżynierii Produkcji SGGW, a Prezes Kasy ufundował nagrody dla nauczycieli, których uczniowie wykazali się największą wiedzą w zakresie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym, wykraczającą poza ramy szkolnych programów nauczania.

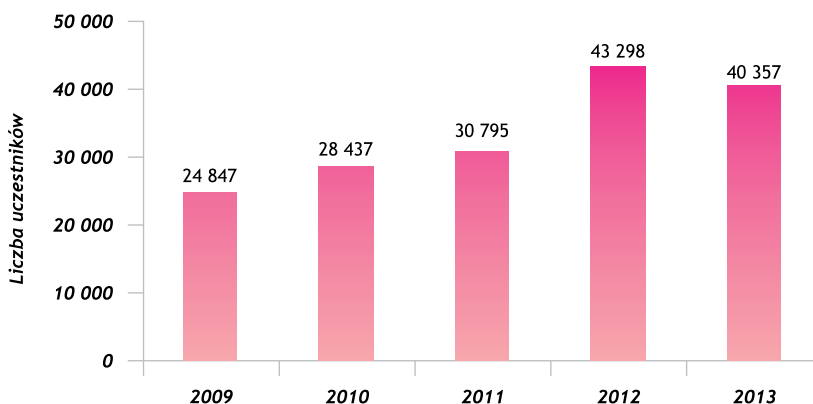
Liczba uczestników konkursów dla dzieci i młodzieży wiejskiej, przeprowadzonych przez OR KRUS w 2013 roku

Liczba uczestników konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez OR KRUS dla dzieci wiejskich w 2013 roku

Uczestnicy konkursów plastycznych,
przeprowadzonych przez OR KRUS w latach 2009-2013

Przeprowadzono III Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci, przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych. W 2013 roku odbył się pod hasłem „Bezpiecznie na wsi – powiedz STOP upadkom!”. Honorowy patronat nad konkursem objął minister rolnictwa i rozwoju wsi, a patronat medialny sprawowała redakcja dwutygodnika AgroSerwis. Dodatkowego wsparcia przy organizacji konkursu udzieliła Państwowa Inspekcja Pracy.

Celem konkursu było promowanie pozytywnych zachowań związanych z pracą i zabawą na terenach wiejskich, a także poszerzanie wiedzy z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania upadkom, które stanowią najliczniejszą grupę wypadków przy pracy rolniczej.

Zadaniem konkursowym było wykonanie plakatu, który miał dotyczyć zapobiegania upadkom podczas pracy i zabawy w gospodarstwie rolnym. Do konkursu prace zgłosiło 35 216 uczniów z 2 183 szkół podstawowych. Spośród 96 prac zakwalifikowanych do finału Centralna Komisja Konkursowa wyłoniła 17 (jedno specjalne wyróżnienie AgroSerwisu), przy ocenie biorąc pod uwagę zgodność pracy z tematyką konkursu, jej trafne przedstawienie oraz walory estetyczne.

Uroczyste podsumowanie konkursu z udziałem finalistów, ich rodziców i nauczycieli zorganizowano w Sali Kolumnowej Sejmu RP. Autorów najlepszych prac wyróżniono nagrodami rzeczowymi ufundowanymi przez KRUS, PIP oraz redakcję AgroSerwisu.

W uroczystości podsumowania III Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Bezpiecznie na wsi - powiedz STOP upadkom!” uczestniczyli Stanisław Kalemba - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Janina Pszczółkowska - Zastępca Prezesa KRUS, Iwona Hickiewicz - Główny Inspektor Pracy

Prace Laureatów III Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla dzieci „Bezpiecznie na wsi - powiedz stop upadkom!”

I grupa wiekowa

I miejsce
Julia Nowak,
kl. II, PSP im. M. Kopernika
w Lewinie Brzeskim,
woj. opolskie

II miejsce
Aleksandra Minkina, kl. I,
SP w Owsiszczach, woj. śląskie

III miejsce
Weronika Maria Zamojska, kl. III,
SP im. J. Piłsudskiego w Wiżajnach,
woj. podlaskie

II grupa wiekowa

I miejsce
Kornelia Kazimierczuk,
kl. IV, SP im. M. Kopernika
w Słobitach,
woj. warmińsko-mazurskie

II miejsce
Patrycja Erdmann,
kl. V, SP im. A. Fiedlera
w Połajewie,
woj. wielkopolskie

III miejsce
Kalina Jaśko,
kl. V, SP w Starej Kamienicy,
woj. dolnośląskie

Oddziały regionalne organizowały samodzielnie lub współuczestniczyły w konkursach, organizowanych przez inne instytucje, z myślą o bezpieczeństwie dzieci i młodzieży wiejskiej. Były to konkursy:

- literackie, np. *Nasze Gniazdo*, na opowiadanie związane z bezpieczną pracą w rolnictwie, *Bezpiecznie pomagam rodzicom w gospodarstwie rolnym* na opowiadanie, list lub wiersz o tematyce związanej z pomocą dzieci w pracach gospodarskich, miejscami niebezpiecznymi w gospodarstwie, wypadkami dzieci w gospodarstwie rolnym,
- plastyczne, np. *Włącz wyobraźnię i zapobiegaj upadkom*, *Wakacyjne bezpieczeństwo malowane oczami dziecka*, *Upadek – to nie tak musiało być*,
- fotograficzne, na wykonanie zdjęć ukazujących zagrożenia wypadkowe w gospodarstwie, np. *STOP upadkom podczas pracy w gospodarstwie rolnym*,
- internetowe, np. *Ferie z detektywem*, w którym zadania konkursowe zawierały zagadki związane z popularyzowaniem wśród dzieci zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym.

Oddziały regionalne włączyły się również do przeprowadzenia Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pod hasłem *Młodzież Zapobiega Pożarom*, z udziałem dzieci rolników i młodzieży zamieszkującej rejonu rolnicze.

Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne

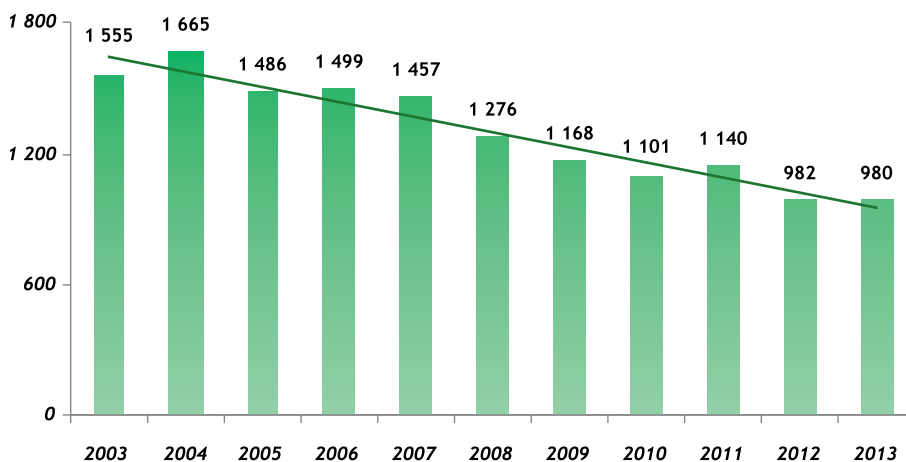
Wśród działań promujących zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, wpływających na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, porządek i estetykę w obejściach gospodarskich, były konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne, a wśród nich trzyetapowy Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. Konkurs został przeprowadzony po raz jedenasty – w kategorii gospodarstw indywidualnych oraz w kategorii zakładów rolnych – przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencję Nieruchomości Rolnych i Państwową Inspekcję Pracy. Do organizacji konkursu włączyły się również Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Izby Rolnicze, Straż Pożarna, związki i organizacje rolnicze oraz samorządy lokalne i inne instytucje.

Konkurs przebiegał pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego i patronatem medialnym I Programu TVP S.A., dwutygodnika *AgroSerwis*, miesięcznika *Agromechanika*, tygodnika *Zielony Sztandar* i telewizji interaktywnej *Agro News.com.pl*.

Do Konkursu zgłoszono 980 gospodarstw rolników indywidualnych, ostatecznie wzięło w nim udział 934 gospodarstw.

W latach 2003 – 2013 do konkursu przystąpiło 14 309 gospodarstw indywidualnych i około 1 000 zakładów rolnych.

Liczba gospodarstw zgłoszonych do Ogólnokrajowego Konkursu
Bezpieczne Gospodarstwo Rolne
w latach 2003-2013

Regionalne Komisje Konkursowe zwizytowały i oceniły zgłoszone gospodarstwa, wyłaniając do etapu wojewódzkiego po trzy najlepsze. Komisje Wojewódzkie ponownie poddały je ocenie i wybrały po jednym najbezpieczniejszym gospodarstwie w województwie.

Zgodnie z Regulaminem Konkursu, podczas wizytacji gospodarstw zwracano uwagę na:

- ład i porządek w obrębie podwórza, zabudowań i stanowisk pracy,
- stan budynków inwentarskich i gospodarczych, w tym stan schodów i używanych drabin oraz instalacji i urządzeń elektrycznych,
- wyposażenie maszyn i urządzeń rolniczych w osłony ruchomych części, podpory i inne zabezpieczenia przed wypadkami,
- stan techniczny pilarek tarczowych i łańcuchowych,
- warunki obsługi i bytowania zwierząt gospodarskich,
- stosowanie, stan i jakość środków ochrony osobistej,
- rozwiązania organizacyjne, technologiczne i techniczne wpływające na bezpieczeństwo osób pracujących i przebywających w gospodarstwie rolnym,
- wydzielenie w gospodarstwie miejsca do zabawy dzieci i wypoczynku dorosłych,
- wpływ na bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie prowadzonej dodatkowo działalności gospodarczej,
- udogodnienia zwiększające bezpieczeństwo pracy wykonane przez właściciela gospodarstwa,
- jakość wykonanej oceny ryzyka wypadkowego na stanowiskach pracy,
- estetykę gospodarstw.

Członkowie Centralnej Komisji Konkursowej reprezentujący: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Państwową Inspekcję Pracy, Radę Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Krajowy Związek Rolników Kołek i Organizacji Rolniczych, Redakcje *AGROmechanika* i *Agro Serwis*, wyłonili najbezpieczniejsze gospodarstwo w kraju spośród 16 gospodarstw, które zwyciężyły na szczęblu wojewódzkim. We wszystkich gospodarstwach stwierdzono wysoki poziom stanu bezpieczeństwa pracy, oddzielenie od części produkcyjnej części mieszkalnej i rekreacyjnej z placem zabaw dla dzieci, wzorową organizację ciągów komunikacyjnych, umożliwiających bezpieczne poruszanie się i manewrowanie maszynami rolniczymi, dobrostan zwierząt hodowlanych i domowych, stosowanie nowoczesnych technologii, rozwiązań konstrukcyjnych oraz urządzeń własnej konstrukcji pozwalających na bezpieczne wykonywanie codziennych czynności.

Uroczyste podsumowania etapów regionalnych i wojewódzkich organizowano podczas targów rolniczych (np. w województwie pomorskim podczas XX Żuławskich Targów Rolnych w Starym Polu, a w województwie małopolskim na Międzynarodowej Wystawie Rolniczej Agropromocja w Nawojowej k/Nowego Sącza), dożynek powiatowych i wojewódzkich, imprez lokalnych oraz w siedzibach oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS, czy urzędów marszałkowskich.

Finał XI Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne* przeprowadzono podczas XV Międzynarodowej Wystawy Rolniczej AGRO SHOW w Bednarach k/Poznania. Uczestniczyli w nim laureaci etapów wojewódzkich obu kategorii konkursu, przedstawiciele patronów, współorganizatorów i fundatorów nagród.

Główną nagrodą w konkursie był ciągnik rolniczy FARMTRAC 675 DT, ufundowany przez Prezesa KRUS. Pozostałe nagrody ufundowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes KRUS, Główny Inspektor Pracy, Prezes Zarządu Głównego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej RP, Prezes Związku Sadowników RP, Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych, Prezes Zarządu Krajowego Związku Młodzieży Wiejskiej, Firma SYNGENTA Polska, Dyrektor Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach, właściciel Ośrodka Wypoczynkowego JURA w Kiełkowicach koło Ogrodzieńca, redakcje miesięcznika *AGROmechanika*, dwutygodnika *Agro Serwis* i tygodnika *Zielony Sztandar*, posłowie do Parlamentu Europejskiego.

Wszyscy laureaci etapu krajowego otrzymali listy gratulacyjne od Prezydenta RP, tablety od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dyplomy od organizatorów, zestawy ochron pracy od Państwowej Inspekcji Pracy, zestawy ochron osobistych od Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin, prenumeratę czasopism *Agro Serwis* i *AGROmechanika*.

Prezes KRUS Artur Brzóska, pełniący honory gospodarza finałowej gali, w swoim wystąpieniu podziękował przybyłym gościom za wsparcie i zaangażowanie w przeprowadzenie XI edycji konkursu, a rolnikom - laureatom i zwycięzcom krajowego etapu - przekazał gratulacje oraz słowa uznania za podjęcie wyzwania i udowodnienie, że bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym daje wymierną satysfakcję oraz sprzyja zawodowym sukcesom

Finałiści, zwycięzcy, zdobywcy drugich i trzecich miejsc w XI Ogólnokrajowym Konkursie Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2013, z przedstawicielami organizatorów - Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stanisławem Kalemką, Prezesem KRUS Arturem Brzóska, Zastępcą Głównego Inspektora Pracy Małgorzatą Kwiatkowską

Minister Stanisław Kalemka wylosował spośród laureatów cztery gospodarstwa, których właściciele zaproszono do Parlamentu Europejskiego

Uroczystość uświetnił występ Zespołu Pieśni i Tańca „Jagódki” z gminy Pruszcz Gdański.

Rolnicy i goście podczas gali na AGRO SHOW w Bednarach

OGÓLNOKRAJOWY KONKURS

Zwycięzcy

AGROmechanika

Produkcja roślinna na Ziemiach i.e. województwo	4
Od pola na pół i.e. województwo	6
Rolna gospodarstwa i.e. województwo	8
Realizacja odpowiedzialna i.e. województwo	8
Draczi – prężni i.e. województwo	10
Współpraca kłusom do sukcesu i.e. województwo	10
Gospodarstwo miałam płynię i.e. województwo	14
W 5 lat do sukcesu i.e. województwo	18
Czyżby inwestycja i.e. województwo	16
Magazin w polu wydziałem i.e. województwo	17
Dotychczas razem i.e. województwo	18
Silesi gwarantem wyzyski samy i.e. województwo	19
Kalendarz samy i.e. województwo	20
Tyż klanem produkcji i.e. województwo	21
Wielki to podłoga i.e. województwo	22
Rozs paropiek do wykład i.e. województwo	23
Sarkozki to co mado i.e. województwo	24
Zagospodarowana przeszłość po partydłach i.e. województwo	25

Szczegółowe opisy gospodarstw laureatów i finalistów Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne w 2013 w kategorii gospodarstw indywidualnych zostały przedstawione w wydaniu specjalnym miesięcznika „AGROmechanika Technika w gospodarstwie”

Oddziały regionalne współuczestniczyły w organizacji wielu innych konkursów o zasięgu wojewódzkim lub lokalnym, w których oceniano stan bezpieczeństwa w gospodarstwach rolnych. Wzięło w nich udział 388 gospodarstw.

Laureaci Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

II Miejsce

Elżbieta i Wojciech Pyslakowie ze Zdziechowa w woj. mazowieckim

*Gospodarstwo o pow. 75 ha.
Hodowla trzody chlewnej w systemie zamkniętym
– 55 loch i ok. 1200 szt. tuczników rocznie.
Uprawa zbóż na potrzeby paszowe.
Przydomowa masarnia.*

III Miejsce

Agnieszka i Ireneusz Tatarkowie z Polic w woj. dolnośląskim

*Gospodarstwo o pow. 170 ha.
Stawy hodowlane ryb słodkowodnych
na obszarze ok. 7 ha lustra wody.
Produkcja roślinna zbóż i rzepaku.*

Finaliści Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Katarzyna i Aleksander Zmysłoni

Kromolice, woj. wielkopolskie

Gospodarstwo o pow. ponad 26 ha
Hodowla bydła opasowego – 30 szt.
i mlecznego – 35 szt. oraz jałówek – 30 szt.
Uprawa kukurydzy, buraków i zbóż paszowych

Danuta i Jerzy Jabłonowscy

Marcelin, woj. zachodnio-pomorskie

Gospodarstwo o pow. ponad 41 ha.
Produkcja roślinna: uprawa rzepaku,
przenicy otmey, jęczmienia browarnego.

Marta i Kazimierz Kwatrowie

Kraków – Łuczamowice, woj. małopolskie

Gospodarstwo o pow. 18 ha.
Produkcja roślinno-zwierzęca.
Uprawa zbóż, rzepaku, ziemniaków i warzyw kapustnych
Hodowla trzody chlewnej w cyklu zamkniętym - 180 szt. rocznie.

Maria i Horst Ziajowie

Jeżowa, woj. śląskie

Gospodarstwo o pow. 20 ha.
Produkcja roślinno-zwierzęca.
Trzoda chlewna w cyklu zamkniętym. 16 macior;
ok. 200 tuczników rocznie; hodowla bydła opasowego - 42 szt.

Danuta i Zbigniew Lebedzińscy

Dziennice, woj. kujawsko-pomorskie

Gospodarstwo o pow. 39 ha.
Uprawa warzyw (kapusta biała i agórka) i ich przetwórstwo.
Produkcja zbóż i roszad roślin kapustnych.

Beata i Sławomir Witkowsy

Konopnica, woj. łódzkie

Gospodarstwo o pow. 52 ha.
Profil mieszany ze wskazaniem na produkcję trzody chlewnej
(ok. 1800 szt. rocznie).
Dodatkowa działalność – handel paszami.

Teofil Zygarlicki i Marek Zygarlicki

Stary Lubliniec, woj. podkarpackie

Gospodarstwo o pow. ponad 300 ha.
Produkcja roślinna: 130 ha - kukurydza,
120 ha - rzepak, 50 ha - buraki.

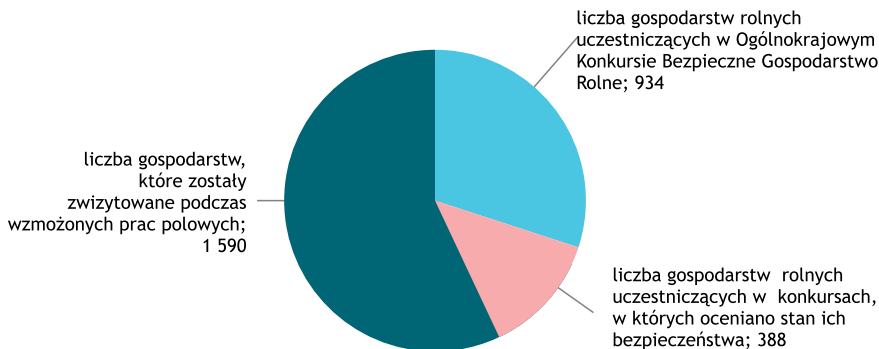
Przeeglądy gospodarstw i prac polowych

Sprawdzano stan bezpieczeństwa maszyn i urządzeń posiadanych przez rolników, oraz wskazywano zagrożenia wynikające z użytkowania wadliwego sprzętu, wizytując 1 590 gospodarstw podczas wzmożonych prac polowych (siewów, sianokosów, żniw, wykopków).

Udzielano porad i zwracano uwagę na stan podwórzy i ciągów komunikacyjnych, instalacji elektrycznych, a także przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy w czasie wykonywania prac i czynności rolniczych.

W celu propagowania bezpiecznej pracy przy żniwach i transporcie płodów, OR KRUS w Białymstoku wspólnie z OIP, w ramach konkursu „Żniwa mogą być bezpieczne”, zwizytował 316 prac żniwnych, przy których pracowało 362 rolników, oceniając sposób przewożenia osób z pola i na pole, wyposażenia ciągników rolniczych, maszyn rolniczych i przyrzep w schodki, drabiny, umożliwiające wejście lub zejście zmniejszające ryzyko upadku.

Liczba gospodarstw uczestniczących w 2013 roku w działaniach poprawiających warunki pracy i stan bezpieczeństwa gospodarstw

Stoiska i punkty informacyjne KRUS

Podczas targów i wystaw rolniczych, dożynek, festynów i pikników, Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach oraz różnych spotkań z udziałem rolników i członków ich rodzin zorganizowano 814 stoisk i punktów informacyjnych KRUS.

Wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa wystawiono stoiska na XX Międzynarodowych Targach Techniki Rolniczej AGROTECH 2013 w Kielcach, XX Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych i Dniach Doradztwem Rolniczym AGROARENA w Szepietowie, XXXVI Międzynarodowych Targach Rolno-Przemysłowych AGRO-TECH 2013 w Minikowie, Międzynarodowych Dniach z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach, Dożynkach Prezydenckich w Spale, XV Międzynarodowej Wystawie Maszyn Rolniczych AGRO SHOW 2013 w Bednarach.

Na stoiskach KRUS upowszechniano materiały na temat zasad bezpiecznej pracy (broszury, poradniki, ulotki, plakaty), promowano odzież roboczą dla rolników,

ochrony osobiste, wyroby oznaczone Znakiem Bezpieczeństwa KRUS oraz maszyny i urządzenia zwiększające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym. Przedstawiano prezentacje multimedialne, zdjęcia z bezpiecznymi rozwiązaniami technicznymi i organizacyjnymi w gospodarstwach rolnych.

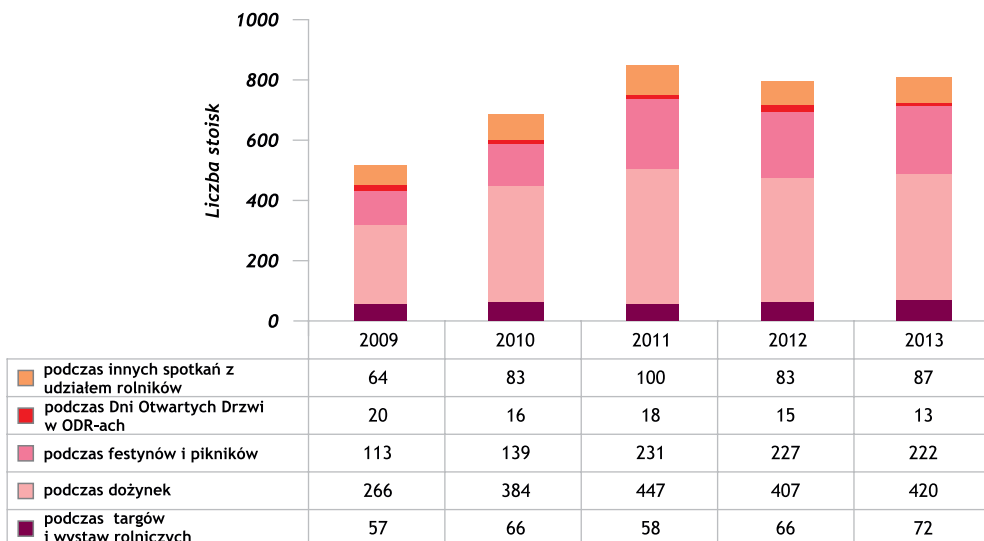
Organizowano różne konkursy z zakresu wiedzy o bhp dla rolników i ich dzieci. Pracownicy KRUS udzielali rolnikom informacji z zakresu bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych i przysługujących świadczeń.

Według danych OR KRUS stoiska KRUS w 2013 roku odwiedziło łącznie około 111,9 tys. osób.

Liczba osób odwiedzających stoiska informacyjne KRUS w 2013 roku

Liczba stoisk informacyjnych KRUS w latach 2009-2013

Stoiska i punkty informacyjne KRUS w 2013 roku

OR KRUS w Opolu. Stoisko informacyjne podczas OPOLAGRY 2013

OR KRUS w Bydgoszczy. Stoisko KRUS podczas Targów AGRO-TECH 2013

OR KRUS w Częstochowie. Stoisko informacyjne podczas Dożynek Jasnogórskich

OR KRUS w Lublinie. Stoisko informacyjne KRUS na Dożynkach Powiatowych w Tucznaj

OR KRUS w Zielonej Górze. Stoisko informacyjne KRUS podczas Dożynek w Bojadłach

OR KRUS w Warszawie. Stoisko informacyjne KRUS podczas Festynu w Przesmykach

OR KRUS w Krakowie. Stoisko KRUS na Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Ludźmierzu

OR KRUS w Olsztynie. Stoisko KRUS podczas pokazu sprzętu do oprysków w Morągu

OR KRUS w Lublinie. Stoisko KRUS podczas Dnia Pszczelarza w Hańsku

OR KRUS w Białymstoku. Stoisko KRUS podczas Zielonej Gali w Szepietowie

OR KRUS w Lublinie. Stoisko KRUS podczas Dożynek w Dzwoli

OR KRUS w Kielcach. Stoisko KRUS podczas Dożynek w Moskorzewie

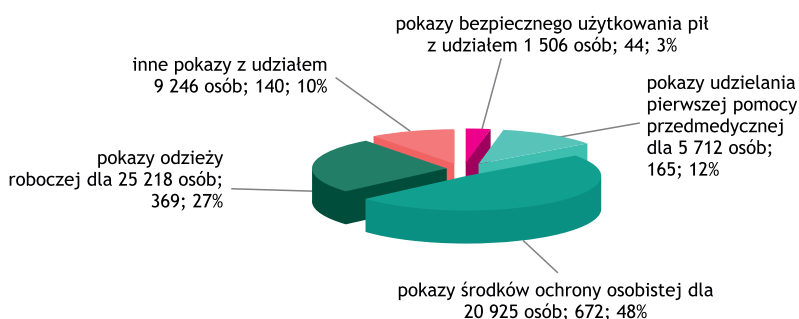
Pokazy

Przy współudziale oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS odbyło się 1 390 pokazów bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy dla ponad 62,6 tys. osób.

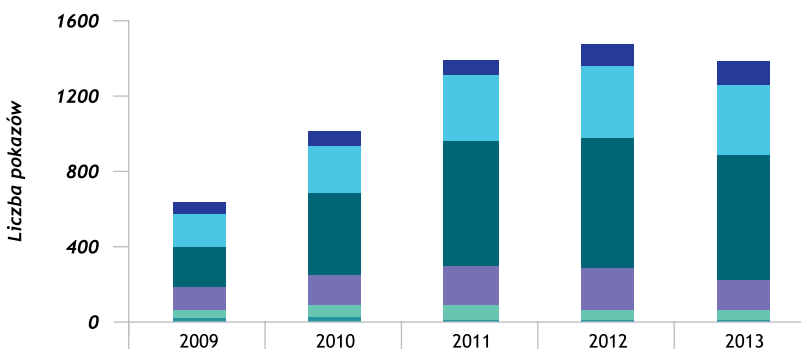
Wśród pokazów dominowały pokazy środków ochrony osobistej, odzieży roboczej, bezpiecznych drabin i bezpiecznego użytkowania pilarek łańcuchowych.

Ponadto organizowano pokazy bezpiecznej obsługi prasy zwijającej oraz innych maszyn do zbioru siana i zielonek, wymiany zużytych oraz uszkodzonych osłon wałów przegubowo-teleskopowych, bezpiecznej pracy kosą mechaniczną, bezpiecznej obsługi pilarek tarczowych i opryskiwaczy, prawidłowego użytkowania gaśnic, a także sprzętu i urządzeń ułatwiających utrzymanie porządku w gospodarstwie rolnym (kos, kosiarek do koszenia trawy, myjek ciśnieniowych, mioteł, szczotek oraz odzieży roboczej).

Pokazy przeprowadzone przez OR KRUS w 2013 roku

Pokazy przeprowadzone przez OR KRUS w latach 2009-2013

Liczba pokazów	2009	2010	2011	2012	2013
Inne pokazy	58	63	74	112	128
Pokazy odzieży roboczej	172	256	345	401	369
Pokazy środków ochrony osobistej	214	441	672	681	672
Pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	122	166	210	225	165
Pokazy bezpiecznego użytkowania pił	44	52	79	55	44
Pokazy wymiany osłon wałów przegubowo-teleskopowych	23	32	5	10	12

Pokazy przeprowadzone dla rolników i dzieci wiejskich w 2013 roku

OR KRUS w Krakowie. Pokaz bezpiecznej obsługi pilarki tarczowej

OR KRUS w Bydgoszczy. Pokaz bezpiecznej obsługi pily spalinowej

OR KRUS w Bydgoszczy. Pokaz udzielania pierwszej pomocy w Raciążku

OR KRUS w Warszawie. Pokaz środków ochrony osobistej w Kakach Mroczkach

OR KRUS w Rzeszowie. Pokaz ochron osobistych podczas szkolenia rolników

OR KRUS w Opolu. Pokaz udzielania pierwszej pomocy we Wroninie

OR KRUS w Łodzi. Pokaz bezpiecznej obsługi i użytkowania pilarek w Myśliwczowie

OR KRUS w Lublinie. Akcja wymiany osłon do wałów przegubowo-teleskopowych w Wojciechowie

OR KRUS w Krakowie. Pokaz udzielania pierwszej pomocy w Wadowicach

OR KRUS w Białymstoku. Pokaz maszyn do zbioru siana i zielonek w Szepietowie

OR KRUS w Warszawie. Pokaz sprzętu rolniczego podczas Dnia Kukurydzy Powiatu Sokółowskiego

OR KRUS w Łodzi. Pokaz sprzętu strażackiego podczas finału konkursu plastycznego dla uczniów szkół podstawowych

W siedzibach oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS, w salach obsługi interesantów, eksponowano zestawy odzieży roboczej, odzieży przeznaczonej do pracy ze środkami ochrony roślin, środków ochrony indywidualnej. Prezentowano m.in. buty pilarza HUSQVARNA, strój traktorzysty i ubranie robocze (bluza i spodnie) GRENE, maski ochronne MASKPOL, odzież KEGEL-BŁAŻUSIAK, a w siedzibie PT KRUS w Tuchowie w woj. małopolskim – także bezpieczną przecinarkę do drewna opałowego. Organizowano wystawy zdjęć obrazujących zagrożenia wypadkami, szczególnie upadkami, jak i zdjęć ukazujących przykłady dobrych praktyk bhp w rolnictwie, wykonanych w gospodarstwach laureatów Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, a także pokonkursowe wystawy prac plastycznych. Oddział Regionalny KRUS w Białymstoku we współpracy z Białostockim Muzeum Wsi wystawiał prace uczestników Konkursu *Bezpiecznie na wsi – powiedz STOP upadkom!* Otwarcie wystawy odbyło się podczas festynu *Zielone Świątki* w Białostockim Muzeum Wsi w Nadawkach.

Ekspozycje i wystawy zorganizowane przez OR KRUS w 2013 roku

OR KRUS w Białymstoku. Ekspozycja odzieży roboczej w PT KRUS w Augustowie

OR KRUS w Białymstoku. Ekspozycja zestawu chemizatora w OR KRUS w Białymstoku

OR KRUS w Lublinie. Prezentacja odzieży w PT KRUS we Włodawie

OR KRUS w Krakowie. Odzież ochronna w sali obsługi klienta w PT KRUS w Zakopanem

OR KRUS w Krakowie. Odzież robocza w PT KRUS w Proszowicach

OR KRUS w Łodzi. Wystawa prac finalistów województwa łódzkiego Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci „Bezpiecznie na wsi - powiedz STOP upadkom!”, prezentowana w siedzibie oddziału regionalnego

OR KRUS w Krakowie.
Ekspozycja odzieży, obuwia
roboczej i środków
ochrony osobistej w PT KRUS
w Nowym Targu

OR KRUS w Łodzi. Prezentacja
odzieży roboczej w PT KRUS
w Łęczyca

OR KRUS w Krakowie.
Wystawa przecinarki do
drewna w PT KRUS w Tuchowie

OR KRUS w Krakowie.
Wystawa zdjęć „Jak unikać
upadków” w PT KRUS
w Tarnobrzegu

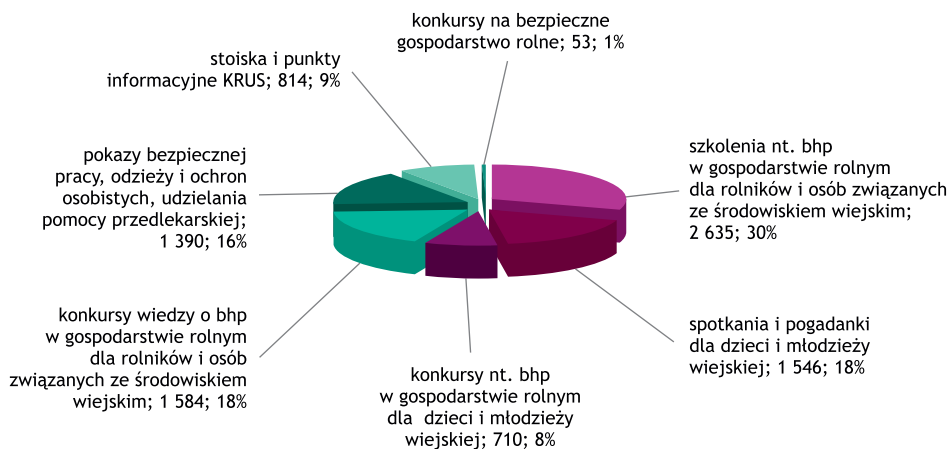

OR KRUS w Warszawie. Mini
galeria prac plastycznych
dzieci w siedzibie PT KRUS
w Przasnyszu

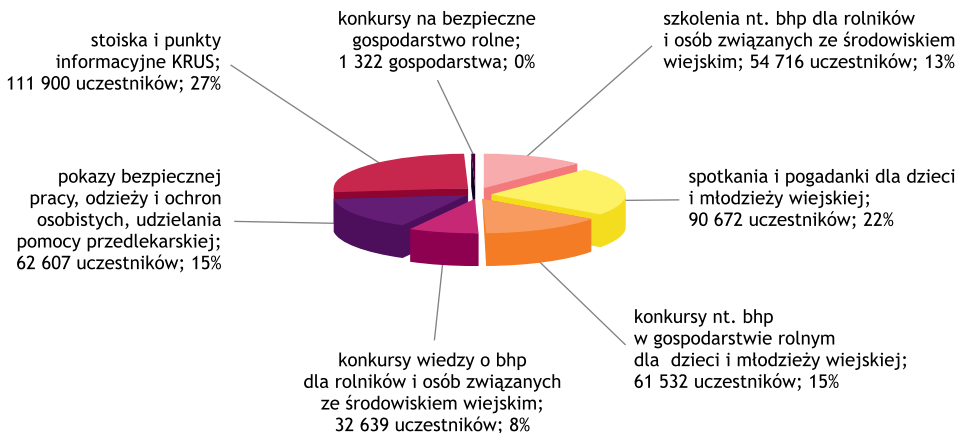

OR KRUS w Białymstoku.
W Białostockim Muzeum Wsi
w Osowiczach pokonkursowa
wystawa prac plastycznych
dzieci

Liczba form działań prewencyjnych prowadzonych przez OR KRUS w 2013 roku

Liczba uczestników działań prewencyjnych przeprowadzonych przez OR KRUS w 2013 roku

Popularyzowanie zasad bezpiecznej pracy za pośrednictwem środków masowego przekazu

Wiedzę o zagrożeniach, zabezpieczeniu się przed wypadkami oraz zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym upowszechniano wśród rolników również za pośrednictwem środków masowego przekazu.

Problemy dotyczące bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym prezentowano w 419 artykułach prasowych, które ukazały się w prasie lokalnej, branżowej i regionalnej, a także biuletynach urzędów gmin, izb rolniczych i ośrodków doradztwa rolniczego.

We wrześniu 2013 r. Telewizja Polska S.A. wyemitowała w TVP INFO szesnaście odcinków edukacyjnego programu „Polska za miastem”. Program popularyzował bezpieczeństwo pracy i życia w gospodarstwie rolnym. Został zrealizowany według koncepcji programowej KRUS, z udziałem zwycięzców konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. Oddziały regionalne Kasy otrzymały nagranie cyklu do upowszechniania w swoich działaniach prewencyjnych.

W Programie I Polskiego Radia S.A. wyemitowano dziesięć audycji informacyjnych, między innymi na temat działań prewencyjnych Kasy, zwiększających bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym.

W regionalnych stacjach publicznych i komercyjnych wyemitowano 69 audycji radiowych i 29 audycji telewizyjnych, np. TVP Białystok relacjonowała pokazy bezpiecznej obsługi prasy zwijającej i maszyn do zbioru siana i zielonek w Szepietowie oraz wyemitowała trzy tematyczne filmy *Zapobieganie upadkom*, *Zapobieganie pochwyceńiom i uderzeniom przez części ruchome maszyn i urządzeń*, *Zapobieganie wypadkom związanym z obsługą zwierząt*, a także przed lub po programach rolniczych – spoty nt. bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym.

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2013 roku, przeprowadzone przez OR KRUS dla rolników, sołtysów, uczniów szkół rolniczych, dzieci wiejskich i osób związanych ze środowiskiem wiejskim

Lp.	OR KRUS	Liczba szkoleń				Liczba spotkań i pogadek dla dzieci wiejskich	Liczba uczestników szkoleń				Liczba dzieci uczących w spotkaniach i pogadankach dla dzieci wiejskich				
		dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych		dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	dla rolników		razem					
		we wsiach	w CRR KRUS					we wsiach	w CRR KRUS						
1	Białystok	168	0	15	21	6	210	211	1 890	0	353	659	127	3 029	10 560
2	Bydgoszcz	108	0	16	28	0	152	69	1 239	0	184	812	0	2 235	4 055
3	Częstochowa	99	0	2	7	10	118	55	3 026	0	12	119	459	3 616	3 740
4	Gdańsk	46	0	2	4	0	52	57	1 027	0	58	84	0	1 169	3 039
5	Kielce	78	0	27	8	5	118	61	1 418	0	980	263	186	2 847	3 370
6	Koszalin	131	20	6	13	1	171	120	2 110	1 837	147	656	30	4 780	5 717
7	Kraków	183	0	0	10	5	198	65	4 176	0	0	318	268	4 762	4 229
8	Lublin	140	0	23	22	13	198	151	3 152	0	575	507	394	4 628	9 695
9	Łódź	160	0	5	15	10	190	110	3 009	0	91	477	328	3 905	4 692
10	Olsztyn	168	0	6	7	3	184	70	1 869	0	77	151	43	2 140	3 252
11	Opole	34	0	13	8	2	57	60	609	0	129	189	34	961	4 701
12	Poznań	159	14	20	37	10	240	156	2 832	1 440	287	1 153	181	5 893	10 833
13	Rzeszów	100	24	3	11	10	148	87	1 578	1 547	44	403	292	3 864	6 172
14	Warszawa	248	8	88	26	20	390	170	2 632	529	1 554	700	595	6 010	10 059
15	Wrocław	115	13	32	7	6	173	76	1 755	1 547	460	160	96	4 018	5 199
16	Zielona Góra	28	0	1	4	3	36	28	573	0	14	153	119	859	1 359
Ogółem:		1 965	79	259	228	104	2 635	1 546	32 895	6 900	4 965	6 804	3 152	54 716	90 672

Formy działań pozaszkoleniowych prowadzonych przez OR KRUS w 2013 roku

LP.	OR KRUS	Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp				Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne		Pokazy		Stoiska informacyjne KRUS		Przebiegi gospo- darstw		
		dla dzieci i młodzieży	dla uczniów średnich szkół rolniczych	dla rolników		Liczba konkursów	Liczba ocenianych gospodarstw	Liczba pokazów	Liczba uczestników	Liczba stoisk	Liczba osób odwiedzających stoiska			
		Liczba konkursów	Liczba uczestników	Liczba konkursów	Liczba uczestników									
1	Białystok	37	4 259	3	827	110	2 011	16	163	184	4 242	61	6 247	30
2	Bydgoszcz	37	1 322	1	703	143	2 094	1	85	436	11 342	43	7 751	5
3	Częstochowa	12	1 340	3	200	37	836	1	33	15	1 453	35	6 322	49
4	Gdańsk	31	1 513	5	118	32	858	3	51	10	311	24	4 758	70
5	Kielce	41	5 496	2	198	71	1 428	3	60	6	608	57	10 210	0
6	Koszalin	22	2 018	3	270	71	802	1	20	107	1 738	46	1 233	286
7	Kraków	24	2 083	7	225	72	1 309	7	72	58	8 334	30	6 410	7
8	Lublin	103	9 118	11	461	125	2 744	2	57	23	11 948	85	14 342	2
9	Łódź	89	4 528	4	876	84	1 374	3	113	70	4 544	42	10 423	0
10	Olsztyn	45	2 849	7	473	167	1 893	1	31	5	50	43	2 688	119
11	Opole	22	1 509	14	314	12	164	2	32	22	353	19	1 010	73
12	Poznań	26	9 077	28	1 317	137	2 676	4	99	38	1 153	72	14 122	367
13	Rzeszów	41	2 074	2	183	76	2 165	4	248	81	3 164	51	11 482	84
14	Warszawa	84	6 696	30	731	225	3 590	6	108	230	8 018	131	11 810	227
15	Wrocław	74	6 456	5	190	79	1 195	1	76	94	4 848	50	1 914	222
16	Zielona Góra	22	1 194	2	133	16	281	6	74	11	501	25	1 178	49
	Ogółem:	710	61 532	127	7 219	1 457	25 420	61	1 322	1 390	62 607	814	111 900	1 590

Zapobieganie upadkom osób w gospodarstwie rolnym

Upadek to nie przypadek!!!

Upadki osób to około 40% wszystkich zdarzeń wypadkowych, którym ulegają rolnicy w województwie podlaskim

UPADKOM MOŻNA ZAPOBIEC POPRZĘDZ:

- wyłączenie, oświetlenie oraz zabezpieczenie podłogi
- wyłączenie i oświetlenie ciągła komunikacji ruchu w obszarach gospodarkowych
- oznakowanie stropów, schodów i wzniesień i ciągła komunikacja głosowa
- wyłączenie i oświetlenie ciągła komunikacji ruchu w obszarach gospodarkowych
- utrzymanie porządku, czystości w zakładach i ciągła komunikacja głosowa
- utrzymanie odpowiedniej długości drożności wyłączonej i nieogrodzonej w obszarach zabudowy gospodarczych do podłogi, podłogi i góry fakti (zawieszanie w obrotach, zabezpieczenie lub odcięcie drożności do podłogi)
- zabezpieczenie obszarów stropowych, nieogrodzonych obszarów balkonów na wysokość 1,10 m i przynajmniej 0,90 m (zawieszanie)
- wyłączenie i oświetlenie przedmiotów, które mogą być zagrożeniem dla zdrowia
- utrzymanie obszarów rekreacyjnych i rekreacyjnych podłogi

Rolniku pamiętaj!

Od Ciebie zależy Twoje bezpieczeństwo!

Najczęściej przyczyną wypadków przy obsłudze pracy rolnej są:

pośpiech, zmęczenie, brak koncentracji, rutyna

Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich

Stres, przygnębienie, pogryzienie przez zwierzęta to zagrożenia zdrowotne, które mogą w gospodarstwie podlaskim doprowadzić do wypadków i zranień rolników.

Zwierzęta nie są zagrożeniem gdy są dobrze traktowane i:

- Długość zwierząt może być bezpieczna, jeśli stosuje się kilka ważnych zasad
- Zwierzęta powinny być trzymane w czystym, suchym, ciepłym i wentylowanym miejscu
- Zwierzęta powinny być trzymane w czystym, suchym, ciepłym i wentylowanym miejscu
- Zwierzęta powinny być trzymane w czystym, suchym, ciepłym i wentylowanym miejscu
- Zwierzęta powinny być trzymane w czystym, suchym, ciepłym i wentylowanym miejscu

Artykuły, które ukazały się w prasie rolniczej w woj. podlaskim (dodatku AGRO do Gazety Współczesnej, Wiadomościach Rolniczych, Podlaskim AGRO) w ramach programu „Promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w aspekcie społecznym” dotyczącego upowszechniania dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych

Internet oraz rynek komunikacji cyfrowej stał się masowy i coraz częściej przenika do mieszkańców polskiej wsi. Na stronach internetowych: KRUS, urzędów gmin, szkół i instytucji zajmujących się bezpieczeństwem pracy w rolnictwie zamieszczono ponad 900 różnych informacji nt. wypadków w rolnictwie, szczególnie tych najczęściej występujących z grupy „upadek osób”, promując zapobieganie im i przypominanie, że „upadek to nie przypadek”.

W mediach ogłaszano i prowadzono konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym.

Platforma Informacyjna AgroNews poprzez: telewizję interaktywną, portal oraz gazety interaktywne włączyła się w promocję XI Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. Od lipca do września 2013 roku na portalu AgroNews.com.pl wspólnie z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzono konkurs w kategorii gospodarstw indywidualnych. Strona konkursu, w którym oddano ponad 55 tys. głosów na gospodarstwa uczestniczące w finale Ogólnopolskiego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”, uzyskała 4,5 miliona odsłon.

Wiele działań prewencyjnych objętych było patronatem medialnym lokalnych redakcji. Informowano o celach, regulaminach i przebiegu, a także osiągnięciach laureatów konkursów prowadzonych dla rolników i ich dzieci.

Pracownicy Kasy przekazywali dziennikarzom materiały i informacje obrazujące skalę, okoliczności i przyczyny wypadków, zasady bezpieczeństwa pracy w rolnictwie oraz promujące działania na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników.

Na stronie internetowej KRUS funkcjonował *Kalendarz Wydarzeń Prewencyjnych* – narzędzie służące informowaniu o realizowanych przez Kasę działaniach prewencyjnych, np. szkoleniach, pokazach, konkursach. Odwiedzający stronę www.wydarzenia-prewencyjne.krus.gov.pl mogą przeglądać i wyszukiwać, m.in. według daty lub miejsca realizacji, interesujące ich działania prewencyjne, planowane przez jednostki terenowe KRUS.

The screenshot shows the KRUS website interface. At the top, there is a navigation bar with the KRUS logo and a menu with items like 'Informacje ogólne', 'Struktura', 'Podstawy prawne', 'Finanse', and 'KRUS w liczbach'. Below this is a 'ZADANIA' section with a list of tasks. The main content area features a large green arrow graphic with the text 'Kalendarz wydarzeń prewencyjnych'. Below the arrow is a search bar and a 'Wymiana osłon na wałach przegubowo-teleskopowych w Strzyżewicach' section. This section includes a date range (14-11-2013 - 14-11-2013), organizers (PT KRUS w Bychawie, Lubelska Izba Rolnicza, SPMA S.A. w Lublinie, Urząd Gminy w Strzyżewicach), and location details (Województwo: LUBELSKIE, Powiat: lubelski, Gmina: Strzyżewice, Miejscowość: Strzyżewice, Miejsce: Plac Gminnej Spółdzielni w Strzyżewicach (naprzeciwko Urzędu Gminy)). On the right side, there are several promotional banners for 'KALENDAR WYDARZEŃ PREWENCYJNYCH', 'DZIENNIKI URZĘDOWE', 'PREZYDENT W ISSA', 'KONKURS BEZPIECZNE GOSPODARSTWO ROLNE 2013', and 'KAMPANIA INFORMACJI KRUS'.

Aby zachęcić dziennikarzy i publicystów do popularyzowania wiedzy o zagrożeniach i zasadach bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym, ogłoszono i przeprowadzono XIX edycję konkursu „W rolnictwie można pracować bezpieczniej” na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy w rolnictwie. Konkurs adresowany był do osób publikujących w środkach masowego przekazu – prasie ogólnokrajowej, regionalnej, na stronach internetowych, rozgłośniach radiowych i ośrodkach telewizyjnych. W 2013 roku 24 autorów zgłosiło do konkursu 35 publikacji prasowych i internetowych, 46 audycji radiowych, 18 audycji telewizyjnych. Komisja konkursowa oceniła zgłoszone publikacje zgodnie z regulaminem według trzech nośników informacji – prasy, radia i telewizji, w kategoriach – publikacje popularyzatorskie i publikacje problemowe.

I nagroda w kategorii najlepszy popularyzatorski artykuł prasowy, opublikowany w Gazecie Działowskiej w 2013 roku

Kasa współuczestniczyła w organizacji Ogólnopolskiego Konkursu Radiowego „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą”, prowadzonego przez I Program Polskiego Radia S.A. i Zarząd Wykonawczy Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Nagrody Specjalne Prezesa KRUS wręczono: dziennikarce z Rozgłośni Polskiego Radia Lublin za reportaż „Torba życia z KRUS” oraz redaktorowi z Polskiego Radia S.A. Olsztyn za reportaże „Inna twarz OSP” i „Ratujemy w inny sposób”.

Oddziały regionalne KRUS przyłączyły się do współorganizowania prowadzonych przez media regionalne plebiscytów „Rolnik Roku” i „Nasz Sołtys”. Ich celem było m.in. promowanie dobrych praktyk w rolnictwie poprzez prezentację rolników godnych naśladowania. Są to osoby dbające o wysoką kulturę rolną, bezpieczeństwo pracy, dobrostan zwierząt, ochronę środowiska oraz otwarte na dzielenie się swoją wiedzą i doświadczeniem z innymi.

Kampania „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” - wspólne działania PIP i KRUS na rzecz zmniejszenia liczby wypadków w rolnictwie

Dążąc do ograniczenia ryzyka wypadkowego oraz poprawy ochrony zdrowia i życia rolników i członków ich rodzin, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego włączyła się do rozpoczętej w 2013 roku przez Państwową Inspekcję Pracy trzyletniej kampanii informacyjno-promocyjnej pod nazwą „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”.

Partnerami prowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy we współpracy z KRUS kampanii są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Związek Młodzieży Wiejskiej oraz Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Akcja została objęta patronatem medialnym przez Ogólnopolską Telewizję TVR, stację radiową RMF FM, wydawnictwa – Top Agrar i Tygodnik *Poradnik Rolniczy*.

Działania KRUS na rzecz zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym rolników w dużej mierze wpisują się w założenia kampanii, do których należy m.in. popularyzowanie wśród rolników wiedzy na temat zagrożeń wypadkowych i chorobowych związanych z pracą rolniczą, zasad bezpiecznej pracy oraz ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych, a także uświadamianie rodzicom i opiekunom dzieci przebywającym w gospodarstwie rolnym występujących zagrożeń i negatywnych skutków wykonywania przez dzieci prac niebezpiecznych i szkodliwych.

Prezes KRUS i Główny Inspektor Pracy wystosowali do rolników wspólny list, zachęcający do powszechnego stosowania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz przestrzegania podstawowych zaleceń bhp.

Wiele działań prewencyjnych realizowanych przez KRUS promowało ideę i cel kampanii. Kasa włączyła się w merytoryczne przygotowanie trzech spotów reklamowych emitowanych w telewizji, radiu i Internecie.

Szanowni Państwo,

rozpoczynamy trzyletnią kampanię informacyjną pod hasłem „Szczepnij życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”.

Celem kampanii jest upowszechnienie wiedzy o zagrożeniach zawodowych rolników i przeciwdziałanie ryzyku ich wystąpienia.

Złożoność prac w gospodarstwie rolnym, ich sezonowe natężenie, związane z tym pośpiechem i wzmocniony wysiłek fizyczny, sprzyjają wypadkom, a spowodowane w ich wyniku urazy czasowo lub trwale wyłączają osobę poszkodowaną z pracy i osłabiają sytuację ekonomiczną jej gospodarstwa.

Państwa dbałość o warunki własnej pracy, używanie sprawnych maszyn i urządzeń, stosowanie ochrony osobistych i odpowiedniej odzieży roboczej, są kluczowe w nowoczesnym rolnictwie. Na bezpieczeństwo pracy rolniczej mają również wpływ: doświadczenie i praktyczne umiejętności organizacyjne osób zarządzających rodzinnym gospodarstwem. Przy długotrwałych czynnościach również ważne jest ich właściwe rozplanowanie, koncentracja, a także robienie przerw na odpoczynek i posiłek.

Inicjując kolejne przedsięwzięcie Państwowej Inspekcji Pracy i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, pragniemy zachęcić Państwa do powszechnego stosowania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Przestrzeganie podstawowych zaleceń bhp służy zwiększeniu bezpieczeństwa pracy, ale również wpływa na wzrost jej efektywności.

Jako współorganizatorzy kampanii wyrażamy przekonanie, że zwróci ona Państwa uwagę na główne przyczyny wypadków z udziałem rolników. Przeciwdziałając ryzyku tych zagrożeń, mogą Państwo w najwyższym stopniu przyczynić się do spadku liczby wypadków w rolnictwie.

Cłówny Inspektor Pracy

Iwona Hickiewicz

Prezes KRUS

Artur Brzóska

Warszawa, lipiec 2013 r.

Udział w seminariach i konferencjach

Pracownicy Kasy uczestniczyli w seminariach, konferencjach oraz różnych spotkaniach i posiedzeniach, na których poruszano problematykę ergonomii i bezpieczeństwa pracy w rolnictwie.

W ramach współpracy z ośrodkami naukowymi uczestniczono w:

- XVIII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej *Kierunki rozwoju technologii rolnictwa zrównoważonego*, organizowanej przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Oddział w Warszawie, w dniach 7-8 marca 2013 r. w Kielcach. Zaprezentowano zagadnienia: *Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników – przyczyny i okoliczności, Upadki osób w gospodarstwach, ich okoliczności i przyczyny wg danych KRUS*;
- XIX Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Problemy intensyfikacji produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem ochrony środowiska, standardów UE i produkcji biogazów*, organizowanej przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Oddział w Warszawie, w dniach 24-25 września 2013 roku w Warszawie. Przedstawiono *Działalność prewencyjną Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników*;
- Krajowej Konferencji *Problematyka bezpieczeństwa i ergonomii oraz ekologii w użytkowaniu maszyn i urządzeń rolniczych*, organizowanej przez Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych w Poznaniu 7 listopada 2013 roku. Omówiono *Działania KRUS w zakresie dbałości o stosownie bezpiecznych technicznych środków do produkcji rolniczej*.

Pracownicy Kasy wzięli udział także w:

- 37 Międzynarodowym Kolokwium Sekcji ISSA ds. zapobiegania zagrożeniom wypadkowym w rolnictwie w Monachium – Erding 28.04.-01.05.2013 r., gdzie omówiono *Działania KRUS na rzecz zapobiegania upadkom osób w gospodarstwach rolnych*;
- spotkaniach ze stroną niemiecką w ramach współpracy zagranicznej i projektu „Szkoły Pleców”, które odbyły się w Kassel, Warszawie i Szklarskiej Porębie. W ramach spotkań prezentowano rozwiązania systemowe w zakresie ubezpieczeń społecznych, przeciwdziałania chorobom zawodowym rolników (MSD) oraz przedstawiono rozwiązania programowe niemieckiej „Szkoły Pleców”.

Oddział Regionalny KRUS w Łodzi współorganizował 12 lipca 2013 roku konferencję w Instytucie Europejskim w Łodzi, połączoną z podsumowaniem etapu wojewódzkiego Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, która odbyła się z udziałem rolników, przedstawicieli instytucji działających na rzecz rolnictwa i władz samorządowych. Przedstawiono wykłady na temat wypadkowości w rolnictwie, o działaniach prewencyjnych instytucji okołorolniczych oraz pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Pracownicy OR KRUS w Łodzi uczestniczyli także w II Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Współczesne standardy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Możliwości i zagrożenia* połączonej z debatą *Bezpieczeństwo pracy – koszt czy długoterminowa inwestycja*, które odbyły się w Łodzi 17-18 września 2013 roku z udziałem pracodawców, pracowników służb bhp, naukowców, przedstawicieli instytucji działających na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa pracy oraz studentów. Wygłoszono referat *Wypadki przy pracy w rolnictwie indywidualnym oraz działania prewencyjne KRUS*.

Pracownicy KRUS uczestniczyli również w wielu posiedzeniach regionalnych, wojewódzkich i powiatowych komisji ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, w forach sołtysów, a także w różnych spotkaniach z przedstawicielami samorządów i instytucji realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa pracy mieszkańców wsi.

*OR KRUS w Bydgoszczy.
Forum dla rolników*

*OR KRUS w Bydgoszczy.
Rolnik Pomorza i Kujaw*

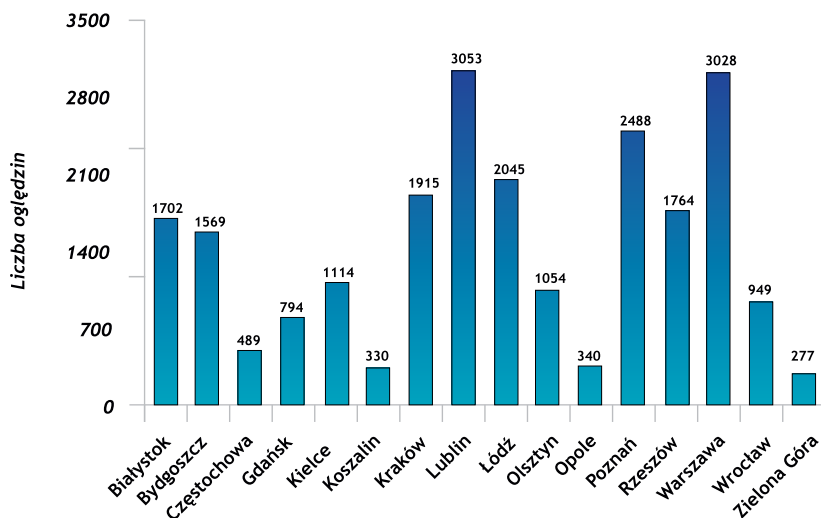
*OR KRUS w Krakowie.
Seminarium BHP w PT KRUS
w Tarnowie*

Instruktaż podczas oględzin miejsc wypadków i wydawanie zaleceń prewencyjnych

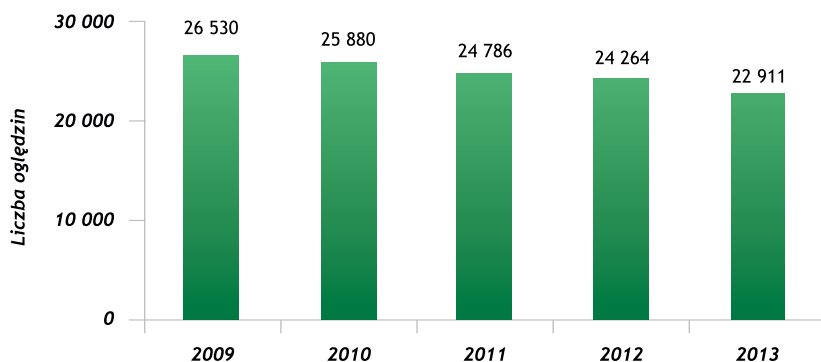
Prowadząc postępowania powypadkowe, pracownicy Kasy dokonywali w gospodarstwach rolnych oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami. Zwracali uwagę na występujące zagrożenia – nieporządek w obejściu gospodarskim, brak zabezpieczeń i osłon, stosowanie niewłaściwego obuwia i odzieży roboczej oraz ochron osobistych. Udzielali instruktażu poszkodowanym i członkom ich rodzin, jak należy unikać tych zagrożeń i proponowali sposoby ich likwidacji. Przekazywali ulotki i broszury tematyczne. W niektórych oddziałach regionalnych dla gospodarstw sporządzano listy kontrolne z wykazanymi zagrożeniami, np. w woj. podlaskim sporządzono 709 list kontrolnych dotyczących zagrożeń upadkami osób.

W celu zmniejszenia ryzyka ponownego zaistnienia wypadku wydawano zalecenia prewencyjne dotyczące usunięcia przyczyny wypadku i stwierdzonych nieprawidłowości. Prowadzono konkursy na najlepiej wykonane zalecenie prewencyjne. W ramach takich konkursów organizowanych w woj. podlaskim rolnicy ze 125 gospodarstw wykonali 315 zadań poprawiających bezpieczeństwo przy pracy rolniczej.

Liczba przeprowadzonych oględzin miejsc wypadków przez OR KRUS w 2013 roku

Liczba przeprowadzonych oględzin miejsc wypadków w latach 2009-2013

5. Udział Kasy w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego

Realizowano porozumienie zawarte 23.12.1999 roku pomiędzy Prezesem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego a Prezesem Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczące współpracy we wdrażaniu systemu ratownictwa przedlekarskiego w rejonach wiejskich.

Kasa przekazała jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych kolejne zestawy ratownictwa przedlekarskiego w celu łagodzenia skutków wypadków przy pracy rolniczej. W latach 2000-2013 do jednostek OSP przekazano ogółem 1 464 zestawy.

Przekazywanie zestawów ratownictwa przedlekarskiego jednostkom OSP w 2013 roku

OR KRUS w Opolu. Zestaw dla OSP w Staroście

OR w Koszalinie. Przekazanie zestawów R1 jednostkom OSP w Człopie, Lekowie, Partlinie, Węgorzynie

OR w Warszawie. Wręczenie zestawu dla OSP Wiśniew

Jednostki OSP, które otrzymały zestawy ratownictwa przedlekarskiego, informowały o ich wykorzystaniu podczas akcji ratowniczych.

Interwencje dotyczyły wypadków przy pracy rolniczej, wypadków drogowych, usuwania skutków powodzi, pożarów, ulew czy wichur. Otrzymany sprzęt ratownictwa przedlekarskiego strażacy wykorzystywali także podczas prezentacji i pokazów oraz zabezpieczenia pod względem medycznym imprez masowych, organizowanych na terenie wiosek, gmin, powiatów czy województw.

Liczba akcji ratunkowych z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego w latach 2003-2013

Rok	Liczba akcji ratunkowych z wykorzystaniem zestawów ratowniczych
2003	862
2004	1 266
2005	1 965
2006	2 449
2007	2 221
2008	3 793

Rok	Liczba akcji ratunkowych z wykorzystaniem zestawów ratowniczych
2009	3 611
2010	4 638
2011	4 315
2012	3 749
2013	4 063

W 2013 roku pracownicy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i strażacy z jednostek OSP kontynuowali zainicjowaną w latach poprzednich działalność prewencyjną wśród rolników oraz dzieci. Przeprowadzili wspólnie 72 szkolenia i prelekcje z udziałem 1 750 osób. Zorganizowali 121 pokazów udzielania pomocy poszkodowanym i ratowania życia, gaszenia pożarów, ochron osobistych i odzieży roboczej dla ponad 5 000 rolników, dzieci i młodzieży wiejskiej. Podczas imprez otwartych i festynów przedstawiciele OSP współorganizowali turnieje i konkursy o tematyce przeciwpożarowej, zasadach bhp podczas pracy rolniczej, jak również regionalne mistrzostwa w ratownictwie drogowym i medycznym. Przeprowadzono wspólnie ze strażakami OSP 30 wizytacji gospodarstw rolnych.

Działania prewencyjne prowadzone wspólnie z jednostkami OSP w 2013 roku

OR KRUS w Warszawie. Pokaz udzielania pierwszej pomocy dla dzieci w Zarębach

OR KRUS w Krakowie. Pokaz udzielania pierwszej pomocy dla dzieci w Pleśnej

OR KRUS w Krakowie. Pokaz udzielania pierwszej pomocy dla rolników w Jadownikach Mokrych

Zestawienie działań pozaszkoleniowych przeprowadzonych przez OR KRUS w 2013 roku

Formy działań pozaszkoleniowych	Liczba działań	Liczba uczestników	Liczba szkół
Konkursy wiedzy o bhp dla dzieci i młodzieży ogółem	710	61 532	2 998
w tym konkursy testowe ogółem	395	14 445	X
w tym konkursy plastyczne ogółem	196	40 357	X
w tym inne ogółem	119	6 730	X
dla uczniów szkół podstawowych ogółem	310	44 287	2 393
konkursy testowe	139	4 277	X
konkursy plastyczne	119	37 926	X
inne	52	2 084	X
dla uczniów gimnazjów ogółem	179	6 764	414
konkursy testowe	151	5 776	X
konkursy plastyczne	10	321	X
inne	18	667	X
podczas wakacji ogółem	66	3 428	X
konkursy testowe	35	1 744	X
konkursy plastyczne	19	1 074	X
inne	12	610	X
za pośrednictwem mediów ogółem	3	136	X
konkursy testowe	1	7	X
konkursy plastyczne	2	129	X
inne:	0	0	X
podczas imprez i spotkań rolniczych ogółem	109	2 448	X
konkursy testowe	50	767	X
konkursy plastyczne	37	619	X
inne	22	1 062	X
pozostałe konkursy dla dzieci ogółem	43	4 469	191
konkursy testowe	19	1 874	X
konkursy plastyczne	9	288	X
inne	15	2 307	X
Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp dla uczniów szkół rolniczych	127	7 219	349

Formy działań pozaszkoleniowych	Liczba działań	Liczba uczestników	Liczba gospodarstw/ liczba redakcji (tytułów)/ liczba wym. oston
Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp dla rolników ogółem	1457	25 420	X
w tym: przeprowadzone na zakończenie szkoleń	937	13 471	X
w czasie imprez masowych dla rolników	384	8 261	X
za pośrednictwem mediów	27	950	X
inne np. Olimpiady wiedzy rolniczej z elementami bhp	109	2 738	X
Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne ogółem	53	X	1 322
w tym: Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne	X	X	934
Współpraca z mediami	X	X	X
artykuły prasowe nt. prewencji wypadkowej	419	X	177
audycje radiowe	69	X	27
audycje tv	29	X	11
inne	902	X	577
Stoiska informacyjne KRUS	814	111 900	X
podczas targów rolniczych	72	26 740	X
podczas dożynek	420	46 605	X
podczas festynów i pikników	222	25 691	X
podczas Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach	13	3 315	X
inne	87	9 549	X
Pokazy	1 390	62 607	X
pokazy wymiany oston wałów przegubowo-teleskopowych	12	292	231
pokazy bezpiecznego użytkowania pilarek	44	1 506	X
pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	165	5 712	X
pokazy odzieży roboczej	369	25 218	X
pokazy środków ochrony osobistej	672	20 925	X
inne pokazy	128	8 954	X
Współpraca z OSP	X	X	X
liczba interwencji z wykorzystaniem przekazanych zestawów ratownictwa przedmedycznego	4 063	4 459	X
liczba szkoleń przeprowadzonych wspólnie z OSP	72	1 751	X
liczba pokazów przeprowadzonych wspólnie z OSP	121	5 080	X
liczba wizytacji gospodarstw wspólnie z OSP	30	60	X
inne formy współpracy	9	878	X
Przeglądy gospodarstw, wizytacje podczas prac polowych:	853	X	1 590

6. Starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników

Prezes KRUS nadaje od 1995 roku maszynom i urządzeniom o wysokim poziomie bezpieczeństwa lub innym wyrobom zwiększającym bezpieczeństwo pracy rolniczej „Znak Bezpieczeństwa KRUS”. Znak ten nadawany jest na podstawie regulaminu, który określa warunki ubiegania się, przyznawania i odbierania Znak. Dostawca (producent, importer, sprzedawca), występujący o nadanie „Znaku Bezpieczeństwa KRUS”, dobrowolnie poddaje atestacji swój wyrób, zarówno pod względem spełnienia wymogów bezpieczeństwa biernego (konstrukcja), jak i czynnego (zaistnienie wypadków z udziałem danego urządzenia).

Od 2001 roku producenci wyrobów, którym Prezes Kasy zezwolił na oznaczanie ich „Znakiem Bezpieczeństwa KRUS”, otrzymują dodatkowo statuetkę „DOBROŚLAW”, symbolizującą „stawę producentom dbającym o bezpieczeństwo rolników”

W 2013 roku Znak Bezpieczeństwa KRUS otrzymała **Metal Fach Spółka z o.o. z Sokółki dla samozadawczej owijarki bel z załadunkiem przednim Z593**. Wręczenie zezwolenia i statuetki „Dobrosław” miało miejsce podczas Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH 2013 w Kielcach.

Do końca 2013 roku Prezes Kasy przyznał 63 zezwolenia upoważniające 28 producentów do oznaczania Znakiem Kasy 202 wyroby.

Inną formą oddziaływania na rzecz produkcji i dystrybucji właściwych wyrobów jest przyznawanie przez Prezesa Kasy od 1996 roku **wyróżnień targowych „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym”**. Do tego wyróżnienia typowane są wystawiane na targach i wystawach rolniczych wyroby, które mogą zmniejszyć zagrożenia występujące podczas pracy w gospodarstwach rolnych.

Do 2013 roku Prezes Kasy przyznał ogółem 58 wyróżnień targowych dla 47 dostawców (producentów i importerów) 98 typów wyrobów (65 grup wyrobów).

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nałożyła na KRUS obowiązek podejmowania starań w zakresie produkcji i dystrybucji bezpiecznych środków produkcji i ochrony pracy. Poprzez **postępowania prewencyjne** eliminowane są z rynku techniczne środki produkcji, których wady konstrukcyjne, wykonanie lub błędna instrukcja obsługi, były lub mogą być przyczyną wypadków, albo źródłem zagrożenia dla użytkowników. Natomiast w **postępowaniach regresowych** Prezes KRUS domaga się zwrotu świadczeń powypadkowych wypłaconych z ubezpieczenia społecznego rolników od dostawców wadliwych wyrobów i usług będących przyczyną wypadku.

**Prezes
KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO**

ZEZWOLENIE nr 63/2013
uprawnające do oznaczania wyrobów

**ZNAKIEM BEZPIECZEŃSTWA
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO**

Na wniosek Komisji Kwalifikującej, stwierdzającej, że
samozadawca *owijarka bel z załadunkiem przesłain Z593*

gwarantuje użytkownikowi zwiększone bezpieczeństwo
przy pracy rolniczej, przyznają
„Metal – Fach” Sp. z o.o. z Sokółki
prawo do oznaczania tych wyrobów

ZNAKIEM BEZPIECZEŃSTWA KRUS

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
ul. Żelazna 10, 00-610 Warszawa
tel. 22 629 40 00, 22 629 40 01
www.krus.gov.pl

i posługiwania się tym znakiem w działalności marketingowej

Warszawa, dnia 04.03.2013 r. Artur Bryńska

Kasa, badając okoliczności i przyczyny wypadków w postępowaniu powypadkowym ustala, czy konstrukcja lub sposób wykonania danej maszyny i innych technicznych środków do produkcji rolnej miały wpływ na zaistnienie zdarzenia wypadkowego.

W 2013 roku kontynuowano postępowanie, m.in. dotyczące przyczyn wypadku z udziałem opryskiwacza ciągnikowego zawieszanego. Przeprowadzona ekspertyza techniczna potwierdziła wadliwość konstrukcyjną opryskiwacza i bezpośredni wpływ na zaistniały wypadek.

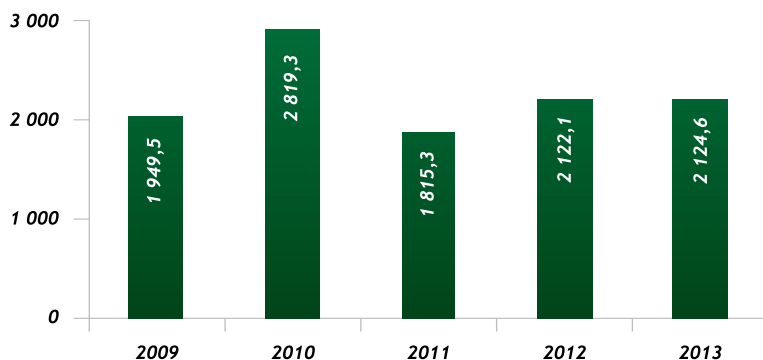
Prowadzono również postępowanie wobec sprzedawcy ciągników rolniczych, z powodu wad materiałowych łącznika ciągnika.

O bezpiecznych wyrobach ze Znakiem Bezpieczeństwa KRUS i wyróżnieniem targowym „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym”, a także o wadliwych wyrobach, informowano rolników podczas targów i imprez rolniczych, szkoleń, konferencji, seminariów, sympozjów i innych spotkań poświęconych bezpieczeństwu pracy w rolnictwie, oraz w mediach. Wykaz bezpiecznych wyrobów wyróżnionych przez Prezesa KRUS opublikowano na stronie internetowej Kasy.

Kasa współorganizowała Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy, przeprowadzony przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej, którego celem jest poprawa warunków pracy, jej bezpieczeństwo oraz ochrona człowieka w środowisku pracy. Przedstawiciel Kasy uczestniczył w pracach Sądu Konkursowego.

7. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS z Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

Koszty działalności prewencyjnej KRUS w latach 2009-2013
w tys. złotych

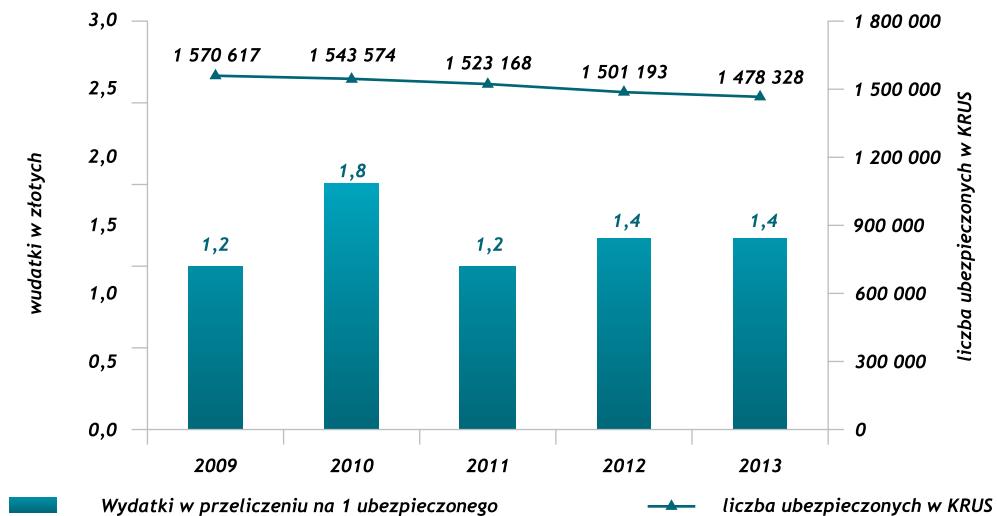

■ Wydatki poniesione z Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

Na działalność prewencyjną w 2013 roku ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wydatkowano ogółem 2 124,6 tys. zł.

Na przeprowadzenie działań prewencyjnych w 2013 roku wydatkowano średnio na jednego ubezpieczonego w KRUS – 1,4 zł.

Środki z Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wydatkowane
na działalność prewencyjną KRUS w latach 2009-2013
w przeliczeniu na jednego ubezpieczonego w KRUS

Na przeprowadzenie działań prewencyjnych w 2013 roku wydatkowano średnio na jednego ubezpieczonego w KRUS – 1,4 zł.

PODSUMOWANIE

W 2013 roku do placówek terenowych i oddziałów regionalnych KRUS zgłoszono 23 374 wypadki. W stosunku do roku poprzedniego ich liczba zmniejszyła się o 2,6%, a w ciągu 5 lat o 13,2%, przy spadku liczby osób ubezpieczonych (w stosunku do 2012 roku o 1,6%, a do 2009 roku – o 5,2%).

Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o u.s.r. (bez względu na skutki zdrowotne wypadku) uznano 21 093 zdarzenia, o 5,7% mniej niż w roku ubiegłym, w tym wypłatą jednorazowych odszkodowań zakończyły się 15 806 wypadków, o 4,4% mniej niż w roku ubiegłym i o 10,3% mniej niż 5 lat temu, a około 60% od momentu rozpoczęcia działalności prewencyjnej.

Struktura orzeczonego uszczerbku na zdrowiu w porównaniu z rokiem ubiegłym nie zmieniła się, u większości poszkodowanych (63,5%) uszczerbek na zdrowiu nie przekroczył 5%, u 0,7% poszkodowanych orzeczono uszczerbek powyżej 60%.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku stwierdzono u 41 osób.

Zmniejszyła się liczba wypadków śmiertelnych. Śmiercią poszkodowanych zakończyło się 77 wypadków (92 w 2012 roku, 81 w 2011 roku, 89 w 2010 roku, 102 w 2009 roku).

Wskaźnik wypadkowości mierzony liczbą wypadków powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań na 1 000 ubezpieczonych w KRUS wyniósł 10,7, w porównaniu do 2012 roku zmniejszył o 0,3. Od 2009 roku wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym obniżył się o 0,5.

Nadal występuje duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami, waha się on od 5,2 do 15,2 wypadków na 1 000 ubezpieczonych.

Podobnie jak w latach poprzednich, wypadki z trzech grup wypadkowych: „upadek osób” (52,4%), „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” (11,8%) i „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” (11,4%), stanowiły ponad 75% wszystkich wypadków. Nadal liczne są wypadki śmiertelne z grupy „pochwycenie, uderzenie i przygniecenie przez środek transportu w ruchu” (36,4% wypadków śmiertelnych).

Z analizy przyczyn i okoliczności wypadków wynika, że najczęstszymi przyczynami wypadków były: stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, bałagan w obejściu

gospodarstwa oraz w pomieszczeniach produkcyjnych, brak odpowiednich przejść i dojsć, nieużywanie ochron pracy (przede wszystkim brak lub noszenie nieodpowiedniego obuwia roboczego), reakcja zwierząt na nieznanne bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia), niewłaściwy sposób operowania kończynami w strefie zagrożenia, niewłaściwe chwyty i trzymanie narzędzi, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, brak poręczy i barier, progi, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe.

Wypłacono 234 jednorazowe odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek choroby zawodowej (198 w 2012 roku). Dominowały choroby zakaźne przenoszone przez kleszcze (189 przypadków boreliozy i kleszczowego zapalenia mózgu) i choroby układu oddechowego (34 przypadki).

Analizy przyczyn i okoliczności wypadków z ostatnich lat wskazywały na konieczność zintensyfikowania działań prewencyjnych na rzecz zapobiegania upadkom osób w gospodarstwach rolnych. Eliminowanie zagrożeń powodujących te zdarzenia w większości nie wymaga dużych nakładów finansowych (potrzebna jest dbałość o ład i porządek w gospodarstwie, używanie właściwego obuwia, właściwy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, stosowanie drabin z zabezpieczeniami). W celu uświadomienia rolnikom, że bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym w dużej mierze zależy od człowieka i jego postawy, działania prewencyjne prowadzono pod hasłem „Upadek to nie wypadek”.

Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, wiedzę o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi, popularyzowano poprzez dobrowolne nieodpłatne szkolenia i instruktaż z zakresu bhp, oraz inne różne formy działań pozaszkoleniowych.

W 2013 roku przeprowadzono 4 181 szkoleń z udziałem 145,4 tys. rolników i ich dzieci, oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim, 2 294 olimpiady i różnego typu konkursy wiedzy o bhp przeprowadzone samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami, w których wzięło udział ponad 94,2 tys. rolników i członków ich rodzin. Zorganizowano 814 stoisk i punktów informacyjnych KRUS podczas targów i wystaw rolniczych, dożynek, festynów i pikników, Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach oraz różnych spotkań z udziałem mieszkańców wsi, 1 390 pokazów środków ochrony osobistej i odzieży roboczej dla rolników, pokazów bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach dla prawie 62,6 tys. osób.

W konkursach na bezpieczne gospodarstwo rolne uczestniczyły 1 322 gospodarstwa, w tym w XI Ogólnokrajowym Konkursie *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne* – 934 gospodarstwa.

Zasady ochrony zdrowia i życia rolników upowszechniano w artykułach prasowych, audycjach radiowych, audycjach telewizyjnych oraz na różnych portalach internetowych. Przeprowadzono z pomocą mediów wiele konkursów nt. bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym.

Na stronie internetowej Kasy w *Kalendarzu Wydarzeń Prewencyjnych* zachęcano do uczestnictwa w działaniach prewencyjnych organizowanych przez KRUS.

Dla dziennikarzy i publicystów przeprowadzono kolejny XIX Konkurs „*W rolnictwie można pracować bezpieczniej*” na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy w rolnictwie.

Współorganizowano i uczestniczono w seminariach, konferencjach oraz różnego rodzaju spotkaniach związanych z bezpieczeństwem pracy w rolnictwie.

Doposażono jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w kolejne zestawy ratownictwa przedlekarskiego.

Prowadzono starania o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie, oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników. Prezes Kasy wydał kolejne zezwolenie do oznaczania wyrobów *Znakiem Bezpieczeństwa KRUS*.

Kasa włączyła się do działań rozpoczętej w 2013 roku przez PIP trzyletniej kampanii informacyjno-promocyjnej pod nazwą „Szczepnij życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”, której celem jest ograniczanie ryzyka wypadkowego oraz poprawa ochrony zdrowia i życia rolników i ich rodzin.

Realizując działania prewencyjne, współpracowano z wieloma instytucjami zainteresowanymi ochroną zdrowia i życia, oraz poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy mieszkańców wsi.

Wnioski:

- stan bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych osób ubezpieczonych w KRUS uległ poprawie, świadczy o tym spadek liczby wypadków zgłaszanych do KRUS, wypłaconych jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy rolniczej i wskaźnika wypadkowości,
- najwięcej wypadków odnotowano w grupie „upadek osób” (ponad połowa wszystkich zdarzeń), a także w grupach „pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń” oraz „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” (prawie jedna czwarta wszystkich wypadków),
- wzrosła liczba wypłaconych jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek chorób zawodowych, głównie z powodu chorób zakaźnych przenoszonych przez kleszcze,
- zwiększyła się świadomość rolników o występujących zagrożeniach podczas pracy, a także z zakresu stosowania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, dzięki różnorodnej pod względem form działalności prewencyjnej Kasy, prowadzonej we współpracy z wieloma instytucjami,
- działania prewencyjne KRUS powinny być nadal prowadzone w celu ograniczenia liczby zdarzeń wypadkowych z grup: „upadek osób”, „pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń”, „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta”,
- podczas realizowanych działań prewencyjnych należy informować rolników o sposobach zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia.

Warszawa, maj 2014

**Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego**

.....
Centrala

*Biuro Prewencji i Rehabilitacji
Al. Niepodległości 190, 00-608 Warszawa
www.krus.gov.pl*